

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sijoitusrahastolain ja Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi sijoitusrahastolakia ja Finanssivalvonnasta annettua lakia. Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön sijoitusrahastodirektiivin muuttamisesta säilytystoimintojen, palkka- ja palkkiopolitiikan sekä seuraamusten osalta annettu direktiivi.

Sijoitusrahastolaissa säädettäisiin rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikkaa koskevista vaatimuksista, palkan ja palkkioiden määräytymistä koskevista periaatteista sekä rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikkaa koskevasta tiedonantovelvollisuudesta. Säilytisyhteisön toimilupa-vaatimuksia ja säännöksiä muista yhteisöistä, jotka saavat toimia säilytisyhteisönä, ehdotetaan myös muutettavaksi. Laissa säädettäisiin nykyistä tarkemmin säilytisyhteisön tehtävistä, tehtävien ulkoistamisen edellytyksistä, säilytisyhteisön toiminnan järjestämisestä sekä vastuusta, joka säilytisyhteisöllä on säilytettävänä olevien rahoitusvälineiden menettämisestä ja muusta rahastoyhtiölle ja rahasto-osuudenomistajille aiheutuvasta tappiosta.

Sijoitusrahastolain ja Finanssivalvonnasta annetun lain säännöksiä hallinnollisista seuraamuksista muutettaisiin vastaamaan direktiiviä. Nykyistä useamman sijoitusrahastolain säännöksen vastaisesta teosta määrättäisiin Finanssivalvonnasta annetussa laissa säädetty hallinnollinen seuraamusmaksu ja nykyistä useampaan rikkomukseen sovellettaisiin nykyistä korkeampaa seuraamusmaksun enimmäismäärää. Seuraamusmaksun enimmäismäärää korotettaisiin huomattavasti nykyisestä. Oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saisi olla enintään joko 10 prosenttia oikeushenkilön vuotuisesta liikevaihdosta tai, jos oikeushenkilö kuuluu konserniin, konsernin ylimmän emoyrityksen kokonaisliikevaihdosta, taikka enintään viisi miljoonaa euroa. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saisi olla enintään viisi miljoonaa euroa. Edellä mainittujen sijasta voitaisiin määrätä seuraamusmaksu, joka saa olla enintään kaksi kertaa suurempi kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty.

Ehdotetut muutokset koskevat lisäksi rahastoyhtiön velvollisuutta ylläpitää järjestelmää, jonka kautta se voi vastaanottaa ilmoituksia rikkomusepäilyistä. Lakeihin tehtäisiin lisäksi eräitä kansallisista tarpeista johtuvia muutoksia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 18 päivänä maaliskuuta 2016.

SISÄLLYS

Esityksen pääasiallinen sisältö.....	1
Sisällys.....	2
Yleisperustelut.....	4
1 Johdanto.....	4
2 Direktiivi sijoitusrahastodirektiivin muuttamisesta säilytystoimintojen, palkka- ja palkkiopolitiikan ja seuraamusten osalta.....	5
2.1 Yleistä.....	5
2.2 Sijoitusrahastodirektiiviin tehdyt muutokset.....	5
2.2.1 Määritelmämuutokset.....	5
2.2.2 Rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikka.....	5
2.2.3 Säilytysyhteisön velvollisuudet.....	6
2.2.4 Sijoittajille annettavia tietoja koskevat velvollisuudet.....	8
2.2.5 Toimiluvan myöntämisestä ja valvonnasta vastuussa olevien viranomaisten velvollisuudet.....	9
2.2.6 Tuomioistuimen ulkopuoliset valitus- ja oikeussuojamenettelyt.....	11
3 Nykytila.....	11
3.1 Sijoitusrahastotoiminnasta Suomessa.....	11
3.2 Lainsäädäntö.....	12
3.2.1 Sijoitusrahastolaki.....	12
3.2.2 Laki Finanssivalvonnasta.....	14
3.2.3 Laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta.....	16
3.3 Nykytilan arviointi.....	17
3.3.1 Sijoitusrahastolaki.....	17
3.3.2 Laki Finanssivalvonnasta.....	22
3.3.3 Laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta.....	24
4 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	24
4.1 Tavoitteet.....	24
4.2 Keskeiset ehdotukset.....	24
4.2.1 Ylin hallintoelin, johto ja toimiva johto.....	24
4.2.2 Säilytysyhteisön tehtävät ja vastuu.....	25
4.2.3 Palkitsemisjärjestelmä ja palkka- ja palkkiopolitiikkaa koskeva tiedonantovelvollisuus.....	25
4.2.4 Hallinnollinen seuraamusmaksu.....	26
4.2.5 Tuomioistuimen ulkopuoliset valitus- ja oikeussuojamenettelyt.....	26
4.2.6 Muut lainsäädäntömuutokset.....	26
5 Esityksen vaikutukset.....	27
5.1 Taloudelliset vaikutukset.....	27
5.1.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset.....	27
5.1.2 Vaikutukset toimialalle ja sijoittajiin.....	27
5.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	29
5.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	29
6 Asian valmistelu.....	29
6.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	29
6.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	29
7 Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja.....	30
Yksityiskohtaiset perustelut.....	32
1 Lakiehdotusten perustelut.....	32

HE 3/2016 vp

1.1	Sijoitusrahastolaki.....	32
	4 b luku Palkitseminen.....	35
	5 luku Säilytysyhteisön tehtävät, tehtävien ulkoistamisen edellytykset ja toiminta..	39
	18 luku Rahastoyhtiön toimiluvan peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen, rahastoyhtiön ja sijoitusrahaston lakkauttaminen sekä asiakasvalitusten käsittely.....	46
	22 luku Seuraamukset ja rikkomuksista ilmoittaminen	48
	22 a luku Valvontavaltuudet	54
1.2	Laki Finanssivalvonnasta.....	55
2	Tarkemmat määräykset	60
3	Voimaantulo.....	60
4	Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	60
	Lakiehdotukset.....	64
	Laki sijoitusrahastolain muuttamisesta	64
	Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta	79
	Liite	83
	Rinnakkaistekstit.....	83
	Laki sijoitusrahastolain muuttamisesta	83
	Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta	107

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Sijoitusrahastotoimintaa sääntelee siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 13 päivänä heinäkuuta 2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, *sijoitusrahastodirektiivi*, 2009/65/EY (uudelleenlaadittu toisinto). Tähän direktiiviin on kodifioitu sijoitusrahastodirektiivi 85/611/EY ja siihen sen antamisen jälkeen tehdyt muutokset. Sijoitusrahastodirektiivi on pantu täytäntöön sijoitusrahastolaissa (48/1999) ja Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008).

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/91/EU siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun direktiivin 2009/65/EY muuttamisesta säilytystoimintojen, palkka- ja palkkiopolitiikan ja seuraamusten osalta, *sijoitusrahastodirektiivin muutosdirektiivi tai muutosdirektiivi*, annettiin 23 päivänä heinäkuuta 2014. Direktiivi perustuu komission ehdotukseen (KOM(2012) 350 lopullinen). Direktiivi julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 28 päivänä elokuuta 2014. Direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset on hyväksyttävä ja julkaistava jäsenvaltioissa viimeistään 18 päivänä maaliskuuta 2016. Jäsenvaltioiden on sovellettava kyseisiä säädöksiä ja määräyksiä 18 päivästä maaliskuuta 2016 alkaen. Direktiivin tavoitteena on sijoittajien yhteissijoitusyrityksiä kohtaan tunteman luottamuksen lisääminen tiukentamalla säilytysyhteisöjen tehtäviä ja vastuuta koskevia vaatimuksia, parantamalla rahastoyhtiöiden ja sijoitusyhtiöiden palkka- ja palkkiopolitiikkaa ja ottamalla käyttöön sellaisia seuraamuksia koskevat yhteiset normit, joita sovelletaan sijoitusrahastodirektiivin tärkeimpiin rikkomuksiin.

Seuraamuksia koskevat säännökset, joilla pyritään vahvistamaan yhteiset vähimmäisvaatimukset kansallisten seuraamusjärjestelmien yhdenmukaisuuden lisäämiseksi, on sisällytetty myös useisiin muihin viimeaikaisiin rahoitusmarkkinoita koskeviin direktiiveihin, joita ovat:

1) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU, *luottolaitosdirektiivi*, oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta,

2) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/65/EU rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta, *rahoitusvälineiden markkinat direktiivi*, sekä

3) säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopaperien liikkeeseenlaskijoita koskeviin tietoihin liittyvien avoimuusvaatimusten yhdenmukaistamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/109/EY, *avoimuusdirektiivi*, arvopapereiden yleisölle tarjoamisen tai kaupankäynnin kohteeksi ottamisen yhteydessä julkistettavasta esitteestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/71/EY ja direktiivin 2004/109/EY tiettyjen säännösten täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun komission direktiivin 2007/14/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/50/EU.

Luottolaitosdirektiivi on pantu täytäntöön luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (610/2014) ja eräissä muissa laeissa. Avoimuusdirektiivin muuttamisesta annetun direktiivin täytäntöön panemiseksi tarvittavat lakimuutokset ovat tulleet voimaan 26.11.2015.

Sijoitusrahastodirektiivissä siirretään komissiolle valta antaa delegoituja säännöksiä 26 b artiklassa säädetystä asioista. Komissio on antanut 17.12.2015 ehdotuksen komission delegoiduksi asetukseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/65/EY täydentämiseksi säilytysyhteisöjen velvollisuuksien osalta (*Commission Delegated Regulation (EU) .../... of 17.12.2015 supplementing Directive 2009/65/EC of the European Parliament and of the Council with regard to obligations of depositaries, C(2015) 9160 final*). Lisäksi komissiolle siirretään valta hyväksyä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) laatimat teknisten täytäntöönpanostandardien luonnokset, joissa määrätään ESMA:lle toimitettavien hallinnollisia seuraamuksia ja muita hallinnollisia toimenpiteitä koskevien tietojen toimittamismenettelyt ja -muodot.

2 Direktiivi sijoitusrahastodirektiivin muuttamisesta säilytystoimintojen, palkka- ja palkkiopolitiikan ja seuraamusten osalta

2.1 Yleistä

Muutosdirektiivi sisältää 4 artiklaa. Artiklassa 1 säädetään lisäyksistä ja muutoksista, joita on tehty sijoitusrahastodirektiivin 2, 22—26, 30, 69, 78, 98, 99, 112 ja 112 a artikloihin sekä liitteessä I olevan A luettelon 2 kohtaan. Sijoitusrahastodirektiiviin on lisätty uudet 14 a, 14 b, 22 a, 26 a, 26 b, 99 a—99 e ja 104 a artiklat ja sen 23 artiklan 5 ja 6 kohta, V luvun 3 jakso ja 112 b artikla on kumottu. Artiklassa 2 säädetään jäsenvaltion velvollisuudesta hyväksyä ja julkaista direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 18 päivänä maaliskuuta 2016 ja velvollisuudesta soveltaa niitä samasta päivästä lukien. Artiklassa 3 säädetään direktiivin voimaantulosta.

2.2 Sijoitusrahastodirektiiviin tehdyt muutokset

2.2.1 Määritelmämuutokset

Sijoitusrahastodirektiivin I luvun 2 artiklassa säädettyihin määritelmiin on lisätty ylimmän hallintoelimen ja rahoitusvälineen määritelmät (2 artiklan 1 kohta).

2.2.2 Rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikka

Sijoitusrahastodirektiivin luvun III artiklassa 14 a säädetään rahastoyhtiön velvollisuudesta soveltaa sellaisia palkka- ja palkkiopolitiikkaa ja käytäntöjä, jotka ovat sopusoinnussa moitteettoman ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa ja edistävät sitä eivätkä kannusta artiklassa tarkemmin säädettyyn rahastoyhtiön yhteissijoitusyritysten etujen vastaiseen riskinottoon (1 kohta). Artiklassa säädetään palkkojen ja lisäeläke-etuuksien kiinteiden ja muuttuvien osien kuulumisesta palkka- ja palkkiopolitiikan ja käytäntöjen piiriin (2 kohta). Artiklassa säädetään henkilöstöryhmistä, joihin palkka- ja palkkiopolitiikka ja käytäntöjä on sovellettava (3 kohta).

Artiklassa 14 a säädetään ESMA:n tehtävästä antaa asetuksen (EU) N:o 1095/2010 16 artiklassa tarkoitettuja ohjeita toimivaltaisille viranomaisille ja rahoitusmarkkinoiden toimijoille edellä 3 kohdassa mainituista henkilöistä ja 14 b artiklassa tarkoitettujen palkka- ja palkkiopo-

litiikka koskevien periaatteiden soveltamisesta. Ohjeissa on otettava huomioon rahoituspalvelualan palkka- ja palkkiopolitiikasta annetussa komission suosituksessa 2009/384/EY vahvistetut moitteetonta palkka- ja palkkiopolitiikkaa koskevat periaatteet sekä rahastoyhtiöiden ja niiden hoitamien yhteissijoitusyritysten koko, sisäinen organisaatio sekä niiden toiminnan luonne, laajuus ja monimuotoisuus. Laatiessaan näitä ohjeita ESMA tekee tiivistä yhteistyötä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1093/2010 perustetun Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan pankkiviranomainen) kanssa, jotta ohjeet olisivat yhdenmukaiset muita rahoituspalvelualoja, erityisesti luottolaitoksia ja sijoituspalveluyrityksiä, varten laadittujen vaatimusten kanssa.

Artiklassa 14 b säädetään periaatteista, joita rahastoyhtiön on noudatettava palkka- ja palkkiopolitiikan laatimisessa ja soveltamisessa. Periaatteita on sovellettava sellaisella tavalla ja siinä laajuudessa, joka on asianmukainen rahastoyhtiön kokoon, sisäiseen organisaatioon sekä sen toiminnan luonteeseen, laajuuteen ja monimuotoisuuteen nähden. Artiklassa säädetään palkan ja palkkioiden ja niiden kiinteiden ja muuttuvien osien määräytymisestä sekä eläkepolitiikkaa ja harkinnanvaraisia eläke-etuuksia koskevista vaatimuksista. Huomattavan suurissa rahastoyhtiöissä on perustettava palkka- ja palkkiokomitea, jonka on voitava riippumattomasti arvioida palkka- ja palkkiopolitiikkaa ja -käytäntöjä sekä riskienhallintaa varten luotuja kannustimia.

2.2.3 Säilytysyhteisön velvollisuudet

Sijoitusrahastodirektiivin luvun IV artikla 22 koskee sekä rahastoyhtiön hallinnoiman sijoitusrahaston että sijoitusyhtiön säilytysyhteisöä.

Artiklassa 22 säädetään rahastoyhtiön velvollisuudesta varmistaa, että kullekin sen hallinnoimalle sijoitusrahastolle nimetään yksi säilytysyhteisö, jonka nimeämisestä on oltava todisteenä kirjallinen sopimus. Artiklassa säädetään pääosin nykyistä vastaavasti säilytysyhteisön pääasiallisista tehtävistä. Säilytysyhteisön uutena tehtävänä on varmistaa, että sijoitusrahaston kassavirtaa seurataan asianmukaisesti ja että kaikki rahasto-osuuksien merkitsemisen yhteydessä sijoittajien suorittamat tai näiden lukuun suoritettut maksut on vastaanotettu ja että sijoitusrahaston rahavarat on kirjattu käteistileille artiklassa tarkoitetussa yhteisössä (1—4 kohdat).

Artiklassa säädetään varoista, jotka on annettava säilytysyhteisön säilytettäväksi. Säilytyksessä on pidettävä rahoitusvälineet, jotka voidaan kirjata säilytysyhteisön kirjanpitoon avatulle rahoitusvälinetilille ja ne rahoitusvälineet, jotka voidaan fyysisesti toimittaa säilytysyhteisölle, sekä muut varat, joiden osalta säilytysyhteisön on todennettava, että sijoitusrahasto tai sen lukuun toimiva rahastoyhtiö omistaa varat (5 kohta). Säilytysyhteisön on säännöllisesti toimitettava rahastoyhtiölle luettelo kaikista sijoitusrahaston varoista (6 kohta).

Säilytysyhteisö tai sellainen kolmas osapuoli, jolle säilytystoiminto on siirretty, ei saa käyttää säilytysyhteisöllä säilytettävänä olevia varoja uudelleen omaan lukuunsa. Artiklassa säädetään edellytyksistä, joiden täytyessä säilytettävänä olevia varoja voidaan käyttää uudelleen, jos uudelleenkäyttö toteutetaan sijoitusrahaston lukuun (7 kohta). Jäsenvaltion on varmistettava, että säilytysyhteisön maksukyvyttömyystapauksessa tai sellaisen unionissa sijaitsevan kolmannen osapuolen maksukyvyttömyystapauksessa, jolle sijoitusrahaston varojen säilytys on siirretty, säilytettävänä olevat sijoitusrahaston varat eivät ole jaettavissa säilytysyhteisön tai kolmannen osapuolen velkojille eivätkä realisoitavissa näiden hyväksi (8 kohta).

Artiklassa 22 a säädetään säilytysyhteisön oikeudesta siirtää 22 artiklan 5 kohdassa tarkoitetut rahoitusvälineiden ja muiden varojen säilyttämistä koskevat toiminnot kolmansille osapuolille ja siirtämisen ehdoista. Siirtämisen ehtona on muun muassa, että säilytysyhteisö on noudatta-

nut kaikkea asianmukaista pätevyyttä, varovaisuutta ja huolellisuutta valitessaan kolmannen osapuolen, jolle se aikoo siirtää osan tehtävistään, ja että se arvioi säännöllisesti ja valvoo jatkuvasti kolmatta osapuolta, jolle se on siirtänyt osan tehtävistään (2 kohta).

Artiklan mukaan säilytysyhteisö saa siirtää edellä tarkoitettut toiminnot kolmannelle osapuolelle vain, jos kyseinen kolmas osapuoli jatkuvasti täyttää artiklassa säädetty edellytykset sille siirrettyjen tehtävien hoitamisen aikana. Kolmannen osapuolen, jolle on siirretty rahoitusvälineiden säilyttäminen, tulee olla toiminnan vakautta koskevan sääntelyn ja valvonnan alainen asianomaisella lainkäyttöalueella ja siihen on tehtävä määräajoin ulkopuolinen tarkastus sen varmistamiseksi, että rahoitusvälineet ovat sen hallussa. Artiklassa säädetään edellytyksistä, joiden täyttyessä säilytysyhteisö saa siirtää kolmannessa maassa olevien rahoitusvälineiden säilytyksen sellaiselle paikalliselle yhteisölle, joka ei täytä artiklassa edellä säädettyjä tehtävien siirtämiseen liittyviä vaatimuksia. Artiklan mukaan kolmas osapuoli saa siirtää edelleen sille siirretyt toiminnot, edellyttäen, että samoja vaatimuksia noudatetaan (3 kohta).

Artiklassa 23 säädetään yhteisöistä, jotka saavat toimia säilytysyhteisönä. Säilytysyhteisön on oltava kansallinen keskuspankki tai luottolaitosdirektiivin mukaisesti toimiluvan saanut luottolaitos. Säilytysyhteisönä saa toimia muu oikeushenkilö, joka on jäsenvaltion lainsäädännön nojalla saanut toimivaltaiselta viranomaiselta luvan harjoittaa sijoitusrahastodirektiivin mukaista säilytystoimintaa ja johon sovelletaan pääoman riittävyyttä koskevia vaatimuksia, jotka vastaavat vähintään luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 (*EU:n vakavaraisuusasetus*) 315 tai 317 artiklan mukaisesti valitun lähestymistavan perusteella laskettavia vaatimuksia, ja jonka omien varojen määrä on vähintään luottolaitosdirektiivin 28 artiklan 2 kohdan mukainen perustamispääoman määrä. Edellä mainittuun muuhun oikeushenkilöön on sovellettava toiminnan vakauden sääntelyä ja jatkuvaa valvontaa ja sen on täytettävä artiklassa säädetty muut vähimmäisvaatimukset (2 kohta).

Artiklan mukaan sellaisten rahastoyhtiöiden, jotka ovat ennen 18 päivää maaliskuuta 2016 nimenneet säilytysyhteisöksi laitoksen, joka ei täytä 2 kohdassa säädettyjä vaatimuksia, on nimettävä kyseiset vaatimukset täyttävä säilytysyhteisö ennen 18 päivää maaliskuuta 2018 (4 kohta).

Artiklan 24 mukaan säilytysyhteisö on vastuussa sijoitusrahastolle ja rahasto-osuudenomistajille säilytysyhteisön tai sellaisen kolmannen osapuolen, jolle säilytettävänä olevien rahoitusvälineiden säilytys on siirretty, aiheuttamasta menetyksestä. Jos säilytettävänä oleva rahoitusväline menetetään, säilytysyhteisön on palautettava samantyyppinen rahoitusväline tai vastaava määrä viipymättä sijoitusrahastolle tai sitä hallinnoivalle rahastoyhtiölle. Säilytysyhteisö ei ole vastuussa, jos se pystyy osoittamaan, että menetys on seurausta ulkopuolisesta tapahtumasta, johon se ei ole kohtuudella voinut vaikuttaa ja jonka seuraukset eivät olisi olleet vältettävissä kaikista kohtuullisiksi katsottavista toimista huolimatta. Säilytysyhteisö on vastuussa sijoitusrahastolle ja rahasto-osuudenomistajille myös muista tappioista, joita niille aiheutuu säilytysyhteisön huolimattomuudesta tai sen velvollisuuksien tahallisesta laiminlyönnistä (kohta 1). Toimintojen siirto kolmansille osapuolille ei vaikuta edellä tarkoitettuun säilytysyhteisön vastuuseen (kohta 2).

Artiklan 25 mukaan yhtiö ei saa toimia sekä rahastoyhtiönä että säilytysyhteisönä (1 kohta). Artiklassa säädetään rahastoyhtiön ja säilytysyhteisön velvollisuudesta toimia sijoitusrahaston ja sen rahasto-osuudenomistajien edun mukaisesti ja säilytysyhteisön velvollisuudesta toimia siten, että eturistiriitatilanteilta vältetään (2 kohta).

Artiklassa 26 säädetään laissa tai sijoitusrahaston säännöissä määrättävistä edellytyksistä, joilla rahastoyhtiö ja säilytysyhteisö voidaan vaihtaa.

Artiklassa 26 a säädetään säilytysyhteisön velvollisuudesta antaa sen toimivaltaisille viranomaisille taikka sijoitusrahaston tai rahastoyhtiön toimivaltaisille viranomaisille tiedot, jotka se on saanut tehtäviään hoitaessaan ja jotka voivat olla tarpeen näille viranomaisille.

Artiklassa 26 b siirretään komissiolle valta hyväksyä delegoituja säädöksiä, jotka koskevat muun muassa seuraavia seikkoja

- 22 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun säilytysyhteisön nimeämistä koskevaan kirjalliseen sopimukseen sisällytettävät tiedot,
- 22 artiklan 3—5 kohdassa tarkoitetut säilytystoimintojen suorittamista koskevat edellytykset,
- 22 a artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitetut säilytysyhteisöjen asianmukaista huolellisuutta koskevat tehtävät,
- 22 a artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettu tilien erottamista koskeva velvollisuus,
- toimenpiteet, jotka kolmannen osapuolen on määrä toteuttaa 22 a artiklan 3 kohdan d alakohdan nojalla,
- edellytykset, joilla ja olosuhteet, joissa säilytetyt rahoitusvälineet on katsottava 24 artiklaa sovellettaessa menetetyiksi,
- sellaisten ulkopuolisten tapahtumien käsite, joihin ei ole kohtuudella voitu vaikuttaa ja joiden seuraukset eivät olisi olleet vältettävissä kaikista 24 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista kohtuullisiksi katsottavista toimista huolimatta,
- edellytykset 25 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun riippumattomuusvaatimuksen täyttymiseksi.

2.2.4 Sijoittajille annettavia tietoja koskevat velvollisuudet

Luvun IX 69 artiklan 1 kohtaan lisätyssä a alakohdassa säädetään velvollisuudesta ilmoittaa tarjousesitteessä joko yksityiskohtaiset tiedot ajantasaistetusta palkka- ja palkkiopolitiikasta tai yhteenveto palkka- ja palkkiopolitiikasta ja ilmoitus siitä, että yksityiskohtaiset tiedot ajantasaistetusta palkka- ja palkkiopolitiikasta ovat saatavilla verkkosivustolla ja että paperiversio toimitetaan pyynnöstä veloituksetta.

Artiklan 3 kohtaan lisätyssä alakohdassa säädetään velvollisuudesta sisällyttää rahastoyhtiön vuosikertomukseen tiedot, jotka koskevat rahastoyhtiön henkilöstölleen maksamia palkkoja ja palkkioita sekä palkka- ja palkkiopolitiikan olennaisia muutoksia.

Artiklan 78 kohdan 3 alakohdassa a säädetään yhteissijoitusyrityksen ja sen toimivaltaisen viranomaisen tunnistetietojen ilmoittamisesta sijoittajalle annettavissa avaintiedoissa. Artiklan 4 kohtaan lisätyn alakohdan mukaan sijoittajalle annettavissa avaintiedoissa on oltava myös ilmoitus siitä, että yksityiskohtaiset tiedot ajantasaistetusta palkka- ja palkkiopolitiikasta ovat saatavilla verkkosivustolla ja että paperiversio toimitetaan pyynnöstä veloituksetta.

2.2.5 Toimiluvan myöntämisestä ja valvonnasta vastuussa olevien viranomaisten velvollisuudet

Luvun XII 98 artiklan 2 kohdan d alakohdassa säädetään toimivaltaiselle viranomaiselle annettavasta valtuudesta vaatia,

i) siinä määrin kuin se sallitaan kansallisessa lainsäädännössä, teleoperaattorin hallussa olevia tietoliikennetietoja, jos voidaan perustellusti epäillä rikkomista ja jos tällaiset tiedot voivat olla merkityksellisiä direktiivin rikkomista koskevan tutkinnan kannalta, ja

ii) yhteissijoitusyritysten, rahastoyhtiöiden, sijoitusyhtiöiden, säilytysyhteisöjen tai muiden direktiivillä säänneltyjen yhteisöjen hallussa olevia tallenteita puhelinkeskusteluista tai sähköisestä viestinnästä tai muita tietoliikennetietoja.

Artiklassa 99 säädetään jäsenvaltioiden velvollisuudesta asettaa säännöt, jotka koskevat hallinnollisia seuraamuksia ja muita hallinnollisia toimenpiteitä, joita yhtiöille ja henkilöille määrätään sijoitusrahastodirektiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä annettujen kansallisten säännösten rikkomisesta, ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että niitä sovelletaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 98 artiklan mukaisia toimivaltaisten viranomaisten valvontavaltuuksia ja jäsenvaltioiden oikeutta säätää ja määrätä rikosoikeudellisia seuraamuksia. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle ja ESMA:lle säädökset ja määräykset ja niiden muutokset, joilla 99 artikla saatetaan kansallisesti voimaan (1 kohta). Artiklassa säädetään toimivaltaisten viranomaisten välisestä yhteistyöstä (2 kohta) ja poikkeuksellisista olosuhteista, joissa toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä toimittamasta pyydettyjä tietoja tai tekemästä yhteistyötä tutkinnassa (kohta 4).

Jos velvollisuuksia sovelletaan yhteissijoitusyrityksiin, rahastoyhtiöihin, sijoitusyhtiöihin tai säilytysyhteisöihin, on varmistettava, että hallinnollisia seuraamuksia tai muita hallinnollisia toimenpiteitä voidaan siinä tapauksessa, että rikkominen kohdistuu tämän direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä annettuihin kansallisiin säännöksiin, soveltaa kansallisen lainsäädännön mukaisesti ylimmän hallintoelimen jäseniin ja muihin luonnollisiin henkilöihin, jotka ovat kansallisen lainsäädännön nojalla vastuussa rikkomisesta (5 kohta).

Artiklan 99 kohdassa 6 säädetään hallinnollisista seuraamuksista ja muista hallinnollisista toimenpiteistä, joita on voitava soveltaa artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Näitä ovat:

a) julkinen ilmoitus, jossa yksilöidään rikkomisesta vastuussa oleva henkilö ja rikkomisen luonne;

b) määräys, jossa rikkomisesta vastuussa olevaa henkilöä vaaditaan lopettamaan rikkominen ja olemaan toistamatta sitä;

c) jos on kyse yhteissijoitusyrityksestä tai rahastoyhtiöstä, yhteissijoitusyrityksen tai rahastoyhtiön toimiluvan keskeyttäminen tai peruuttaminen;

d) väliaikainen tai, jos kyse on toistuvista vakavista rikkomisista, pysyvä kieltö, jonka mukaan rahastoyhtiön tai sijoitusyhtiön ylimmän hallintoelimen jäsen tai muu vastuussa olevana pidetty luonnollinen henkilö ei saa hoitaa johtotehtäviä kyseisissä tai muissa vastaavissa yhtiöissä;

e) kun kyse on oikeushenkilöstä, enintään hallinnollinen seuraamusmaksu, joka on vähintään

5 000 000 euroa, tai 10 prosenttia ylimmän hallintoelimen hyväksymän viimeisen käytettävissä olevan tilinpäätöksen mukaisesta oikeushenkilön vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta; jos oikeushenkilö on emoyritys tai sellaisen emoyrityksen tytäryhtiö, jonka on laadittava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/34/EU (*tilinpäätösdirektiivi*) mukaisesti konsernitilinpäätös, huomioon otettava vuotuinen kokonaisliikevaihto on ylimmän emoyrityksen ylimmän hallintoelimen hyväksymän viimeisen käytettävissä olevan konsernitilinpäätöksen mukainen vuotuinen kokonaisliikevaihto;

f) kun kyse on luonnollisesta henkilöstä, enintään hallinnollinen seuraamusmaksu, joka on vähintään 5 000 000 euroa;

g) vaihtoehtona e ja f alakohdalle enintään hallinnollinen seuraamusmaksu, joka on vähintään kaksi kertaa suurempi kuin rikkomisesta saatu hyöty, jos se voidaan määrittää, vaikka se ylittäisi e ja f alakohdan mukaiset enimmäismäärät.

Artiklassa 99 a luetellaan sellaiset direktiivin säännösten vastaiset teot, joiden osalta jäsenvaltioissa on säädettävä seuraamuksista.

Artiklassa 99 b säädetään toimivaltaisten viranomaisten velvollisuudesta julkistaa kaikki päätökset, joissa määrätään hallinnollinen seuraamus tai muu hallinnollinen toimenpide. Julkistettaviin tietoihin on sisällytettävä vähintään tiedot rikkomisen tyypistä ja luonteesta sekä rikkomisesta vastuussa olevien henkilöiden henkilöllisyys. Artiklassa säädetään edellytyksistä, joiden täytyessä päätöksen julkistamista voidaan lykätä tai jättää päätös julkistamatta (1 kohta). Artiklassa säädetään toimivaltaisen viranomaisen ilmoitusvelvollisuudesta ESMA:lle (2 kohta). Toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että julkistettut tiedot pysyvät viranomaisen verkkosivustolla viiden vuoden ajan niiden julkistamisesta (4 kohta).

Artiklassa 99 c säädetään jäsenvaltion velvollisuudesta varmistua, että toimivaltaiset viranomaiset päättäessään hallinnollisten seuraamusten tai toimenpiteiden tyypistä ja hallinnollisten seuraamusmaksujen suuruudesta varmistavat, että ne ovat tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoitavia ja ottavat huomioon kaikki asiassa vaikuttavat olosuhteet. Artiklassa luetellaan olosuhteita, jotka tarvittaessa on otettava huomioon.

Artiklassa 99 d säädetään jäsenvaltion velvollisuudesta luoda tehokkaat ja luotettavat mekanismit, joilla kannustetaan ilmoittamaan toimivaltaisille viranomaisille direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä annettujen kansallisten säännösten mahdollisista tai todellisista rikkomisista (1 kohta) sekä järjestelmälle asetettavista vaatimuksista (2 kohta). ESMA:n on tarjottava yksi tai useampi turvallinen viestintäkanava direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä annettujen kansallisten säännösten rikkomista koskevien ilmoitusten tekemistä varten (3 kohta). Rahastoyhtiöillä, sijoitusyhtiöillä ja säilytisyhteisöillä on oltava käytössään asianmukaiset menettelyt työntekijöitään varten, jotta nämä voivat ilmoittaa rikkomisista sisäisesti erityisen riippumattoman ja itsenäisen kanavan kautta (5 kohta).

Artiklan 99 e mukaan toimivaltaisten viranomaisten on vuosittain toimitettava ESMA:lle yhdistetyt tiedot kaikista 99 artiklan mukaisesti määrätyistä seuraamuksista ja toimenpiteistä. ESMA julkistaa nämä tiedot vuosikertomuksessaan (1 kohta). Jos toimivaltainen viranomainen on julkistanut hallinnollisen seuraamuksen tai toimenpiteen, sen on samanaikaisesti ilmoitettava kyseinen seuraamus tai toimenpide ESMA:lle (2 kohta). ESMA laatii teknisten täytäntöönpanostandardien luonnokset, joissa määritetään tässä artiklassa tarkoitettujen tietojen toimittamismenettelyt ja -muodot. Artiklassa siirretään komissiolle valta hyväksyä edellä tarkoitettut tekniset täytäntöönpanostandardit (3 kohta).

Artiklan 104 a mukaan jäsenvaltioiden on sovellettava yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 95/46/EY jäsenvaltioissa tämän direktiivin nojalla suoritettavaan henkilötietojen käsittelyyn.

ESMA:n tämän direktiivin nojalla suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 45/2001.

Sijoitusrahastodirektiivin liitteessä I olevan A luettelon 2 kohdassa säädetään nykyistä yksityiskohtaisemmin tiedoista, jotka tarjousesitteessä on ilmoitettava säilytysyhteisöstä.

2.2.6 Tuomioistuimen ulkopuoliset valitus- ja oikeussuojamenettelyt

Sijoitusrahastodirektiivin 100 artiklassa säädetään jäsenvaltioiden velvollisuudesta varmistaa mahdollisuuksien mukaan jo olemassa olevia elimiä käyttämällä, että käytössä ovat tehokkaat ja toimivat tuomioistuinten ulkopuoliset valitus- ja oikeussuojamenettelyt yhteissijoitusyritysten toimintaa koskevien kuluttajariitojen käsittelemiseksi (1 kohta). Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, ettei 1 kohdassa tarkoitettuja elimiä estetä säännöksin tai määräyksin toimimasta tehokkaassa yhteistyössä rajat ylittävien riitojen ratkaisemiseksi (2 kohta).

3 Nykytila

3.1 Sijoitusrahastotoiminnasta Suomessa

Suomessa hallinnoitujen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu rahastopääoma oli vuoden 2014 lopussa 86,1 miljardia euroa ja vuoden 2015 lopussa 97,3 miljardia euroa. Vuoden 2014 lopussa suomalaisten rahastoyhtiöiden määrä oli 30 ja ne hallinnoivat yhteensä 459 sijoitusrahastoa.

Rahasto-osuudenomistajia suomalaisissa sijoitusrahastoissa oli vuoden 2014 lopussa noin miljoona. Koska sama henkilö voi olla osuudenomistajana useammassa kuin yhdessä sijoitusrahastossa, luku on osin suuntaa-antava.

Sijoitusrahastojen kokonaisarvosta noin 20 prosenttia oli yksityishenkilöiden välittömässä omistuksessa vuoden 2014 lopussa.

Kotimaisten sijoitusrahastojen lisäksi Suomessa on vuoden 1994 alusta alkaen saanut markkinoida muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa toimiluvan saaneiden yhteissijoitusyritysten osuuksia. Suomessa markkinoitiin vuoden 2014 lopussa noin 624 ulkomaisen yhteissijoitusyrityksen osuuksia. Kesäkuussa 2015 Suomessa markkinoi osuuksia 680 sellaista yhteissijoitusyritystä, jotka kotivaltionsa lainsäädännön perusteella täyttävät sijoitusrahastodirektiivin vaatimukset. Näistä osalla on alarahastoja. Kilpailutilanne Suomen sijoitusrahastomarkkinoilla on säilynyt kireänä sekä kotimaisen että ulkomaisen palveluntarjonnan lisääntymisen johdosta.

Edellä mainittujen yhteissijoitusyritysten suomalaisilta sijoittajilta keräämistä pääomista ei ole tilastoja. Yleisesti arvioidaan niihin sijoitetun varallisuuden olevan lähes yhtä suuri kuin suomalaisiin sijoitusrahastoihin sijoitettujen varojen määrä.

Sijoitusrahastotoiminta on jatkuvasti kasvanut Suomessa kuten muuallakin maailmassa. Tämän kehityksen odotetaan jatkuvan.

3.2 Lainsäädäntö

3.2.1 Sijoitusrahastolaki

Johdanto

Sijoitusrahastolaki on annettu 29 päivänä tammikuuta 1999 ja se on tullut voimaan 1 päivänä helmikuuta 1999. Sijoitusrahastolakia sovelletaan rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön harjoittamaan toimintaan sekä yhteissijoitusyrityksen osuuksien markkinoimiseen yleisölle.

Sijoitusrahastodirektiivin 2009/65/EY uudelleenlaadittu toisinto, johon on kodifioitu sijoitusrahastodirektiivi 85/611/ETY ja sen antamisen jälkeen siihen tehdyt muutokset, on pantu täytäntöön sijoitusrahastolaissa ja Finanssivalvonnasta annetussa laissa. Sijoitusrahastodirektiivin uudelleenlaaditun toisinnon edellyttämät muutokset on pantu täytäntöön sijoitusrahastolain muuttamisesta annetulla lailla (1490/2011). Sijoitusrahastolakia on tämän jälkeen muutettu sijoitusrahastolain muuttamisesta annetulla lailla (163/2014), jolla on pantu täytäntöön vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista ja direktiivin 2003/41/EY ja 2009/65/EY sekä asetuksen (EY) N:o 1060/2009 ja (EU) N:o 1095/2010 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/61/EU täytäntöön panemiseksi tarvittavat erikoissijoitusrahastoja koskevat muutokset sijoitusrahastolakiin. Sijoitusrahastolain muuttamisesta annetulla lailla (626/2014) lakiin on tehty lakitekniisiä muutoksia, jotka johtuvat luottolaitosdirektiivin täytäntöön panemiseksi säädetyistä luottolaitostoiminnasta annetusta laista.

Rahastoyhtiöstä ja säilytisyhteisöstä säädetään sijoitusrahastolain ohella lain 2 a §:ssä tarkoitetuissa komission asetuksissa sekä sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitetuissa Euroopan komission delegoiduissa säädöksissä ja komission asetuksella tai päätöksellä annetuissa teknisissä standardeissa (2 b §). Edellä mainittuja säädöksiä on edellä mainittu komission 17.12.2015 päivätty ehdotus delegoiduksi asetukseksi sijoitusrahastodirektiivin 2009/65/EY täydentämiseksi säilytisyhteisöjen velvollisuuksien osalta sen tultua hyväksytyksi.

Seuraavassa käsitellään sijoitusrahastolain säännöksiä, jotka koskevat ylintä johtoa, säilytisyhteisötoimintaa ja säilytisyhteisön tehtäviä, toimintaa ja vastuuta sekä hallinnollisia seuraamuksia ja muita hallinnollisia toimenpiteitä. Nykyisessä laissa ei säädetä rahastoyhtiön henkilöstöryhmiä koskevasta palkka- ja palkkiopolitiikasta.

Ylin johto

Sijoitusrahastolain 2 § koskee laissa käytettyjä määritelmiä. Pykälässä ei ole määritelmää ylimmästä johdosta. Lain 5 e §:ssä säädetään rahastoyhtiön ja 9 d §:ssä säilytisyhteisön hallituksen jäsenten ja varajäsenten, toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen sekä muun ylimpään johtoon kuuluvan henkilön luotettavuusvaatimuksesta. Lain 5 b §:n mukaan rahastoyhtiön toimiluvan yhtenä edellytyksenä on vaatimus siitä, että yhtiön ylin johto täyttää 5 e §:ssä säädetyt vaatimukset. Vastaava säilytisyhteisöä koskeva vastaava säännös on lain 9 a §:ssä.

Sijoitusrahastolain 2 a §:ssä tarkoitettussa komission riskienhallintadirektiivissä (2010/43/EU) määritellään ”ylempi johto” (englanniksi *senior management*) ja ”hallitus” (*board of directors*), joita määritelmiä sovelletaan direktiiviä sovellettaessa. Ylemmällä johdolla tarkoitetaan yhtä tai useampaa henkilöä, jotka tosiasiallisesti johtavat rahastoyhtiön liiketoimintaa sijoitusrahastodirektiivin 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti ja hallituksella rahastoyhtiön hallitusta. Riskienhallintadirektiivi on pantu täytäntöön Finanssivalvonnan antamalla määräyksillä.

Säilytysyhteisötoiminta

Säilytysyhteisötoiminnalla tarkoitetaan sijoitusrahaston varojen säilyttämistä ja sen valvontaa, että toiminnassa noudatetaan lakia, muita säännöksiä ja määräyksiä sekä rahaston sääntöjä. Säilytysyhteisötoimintaa saa harjoittaa vain säilytysyhteisö, jolla on toimilupa toimintaa varten. Finanssivalvonta myöntää hakemuksesta säilytysyhteisön toimiluvan. Toimilupa on myönnettävä suomalaiselle osakeyhtiölle, joka täyttää sijoitusrahastolaissa toimiluvan saamiselle säädetyt omistajien ja johdon luotettavuutta, toiminnan järjestämistä ja taloudellisia toimintaedellytyksiä koskevat vaatimukset. Säilytysyhteisön osakepääoman on oltava vähintään 730 000 euroa.

Edellä mainitusta poiketen säilytysyhteisönä voi toimia sijoituspalvelulaissa (747/2012) tarkoitettu sijoituspalveluyritys tai luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu luottolaitos. Lisäksi säilytysyhteisönä voi toimia sellainen sijoituspalvelulaissa tarkoitettu ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys tai luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu ulkomainen ETA-luottolaitos, jolla on sivuliike Suomessa, ja joka täyttää sijoitusrahastolaissa säädetyt taloudelliset toimintaedellytykset ja joka kotivaltiossaan on oikeutettu harjoittamaan sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettua säilytysyhteisötoimintaa.

Suomessa hallinnoidun sijoitusrahaston säilytysyhteisönä voi toimia vain sijoitusrahastolain nojalla toimiluvan saanut säilytysyhteisö tai muu edellä tarkoitettu Suomeen sijoittautunut yhteisö, joka saa toimia säilytysyhteisönä.

Säilytysyhteisön tehtävät, toiminta ja vastuu

Säilytysyhteisön tehtävänä on säilyttää sijoitusrahaston varat ja noudattaa rahastoyhtiön antamia toimeksiantoja, jos ne eivät ole lain, viranomaismääräysten tai sijoitusrahaston sääntöjen vastaisia sekä varmistua siitä, että rahasto-osuuksien arvo lasketaan lain, viranomaismääräysten ja sijoitusrahaston sääntöjen mukaisesti ja että rahasto-osuuksien liikkeeseenlaskuissa ja lunastuksissa noudatetaan lakia ja sijoitusrahaston sääntöjä. Säilytysyhteisön on huolehdittava siitä, että sijoitusrahaston varoja koskeviin toimiin liittyvät vastikkeet suoritetaan yleisesti käytössä olevassa määräajassa, sekä varmistuttava siitä, että sijoitusrahaston tuotot käytetään lain ja sijoitusrahaston sääntöjen mukaisesti.

Säilytysyhteisön on huolehdittava siitä, että sijoitusrahaston varat pidetään erillään säilytysyhteisön omaisuudesta ja muiden asiakkaiden ja sijoitusrahastojen varoista sekä säilytetään luotettavalla tavalla. Sijoitusrahaston varoja ei saa ulosmitata säilytysyhteisön velasta. Säilytysyhteisön on hoidettava tehtävänsä itsenäisesti rahasto-osuudenomistajien eduksi.

Sijoitusrahaston varat on säilytettävä yhdessä säilytysyhteisössä. Säilytysyhteisö voi käyttää tehtäviensä hoitamisessa apunaan säilytyspalvelutehtäviin erikoistuneita Finanssivalvonnan tai sitä vastaavan ulkomaisen viranomaisen valvonnassa olevia yhteisöjä.

Rahastoyhtiön ja säilytysyhteisön on sovittava kirjallisesti yksittäisen sijoitusrahaston varojen säilyttämisestä sekä siihen liittyvistä muista tehtävistä. Sopimuksen tulee sisältää säilytysyhteisön vaihtamista koskevat määräykset ja se on toimitettava tiedoksi Finanssivalvonnalle.

Säilytysyhteisö vastaa rahastoyhtiölle ja sijoitusrahaston rahasto-osuudenomistajille tappiosta, joka näille aiheutuu siitä, että säilytysyhteisö on tahallaan tai huolimattomuudesta jättänyt velvollisuutensa täyttämättä. Sopimus tämän vastuun siirtämisestä kolmannelle on mitätön. Rahasto-osuudenomistajalla on oikeus vaatia korvausta säilytysyhteisöltä joko suoraan tai rahastoyhtiön välityksellä.

Hallinnolliset seuraamukset ja muut hallinnolliset toimenpiteet

Sijoitusrahastolaissa luetellaan säännökset, joiden vastaisista teoista rahastoyhtiölle määrätään hallinnollinen seuraamus. Säännökset koskevat vastaavasti säilytysyhteisöä ja ulkomaista ETA-rahastoyhtiötä. Laissa luetellaan säännökset, joiden rikkomisesta tai laiminlyönnistä määrätään Finanssivalvonnasta annetussa laissa tarkoitettu rikemaksu (144 a §) tai seuraamusmaksu (144 b §).

Sijoitusrahastolaissa säädetään Finanssivalvonnan oikeudesta ryhtyä edellä mainittuja toimijoita koskeviin muihin hallinnollisiin toimenpiteisiin. Näitä ovat muutoin kuin asianomaisen toimijan hakemuksesta tapahtuva rahastoyhtiön toimiluvan peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen (117 §), toimenpiteet sijoitusrahaston lakkauttamiseksi (18 j ja 122 §), säilytysyhteisön toimiluvan peruuttaminen ja rajoittaminen (125 §) sekä ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön toiminnan rajoittaminen ja kieltäminen (18 j §). Sijoitusrahastolain mukaan Finanssivalvonnan oikeudesta rajoittaa rahastoyhtiön ja säilytysyhteisön toimintaa ja peruuttaa rahastoyhtiön ja säilytysyhteisön toimilupa säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 26 ja 27 §:ssä.

3.2.2 Laki Finanssivalvonnasta

Valvottavat

Seuraavassa käsitellään Finanssivalvonnasta annetun lain säännöksiä hallinnollisista seuraamuksista ja muista hallinnollisista toimenpiteistä sekä säännöksiä rikkomuksista ilmoittamisesta. Laissa säädetään Finanssivalvonnan toimilupavalvottavista, joihin kuuluvat rahastoyhtiö ja sijoitusrahastolain nojalla toimiluvan saanut säilytysyhteisö.

Hallinnolliset seuraamukset

Finanssivalvonnasta annetussa laissa säädetään hallinnollisista seuraamuksista, joita ovat rikemaksu, julkinen varoitus ja seuraamusmaksu (38—40 §).

Lain 38 §:ssä luetellaan lakien säännökset, joiden rikkomisesta tai laiminlyönnistä määrätään rikemaksu. Rikemaksu määrätään esimerkiksi sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo velvollisuuden toimittaa Finanssivalvonnalle 18 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettuja tietoja taikka muita tietoja, jotka on säädetty tai määrätty säännöllisesti toimitettavaksi Finanssivalvonnan laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi, tai joka laiminlyö tai rikkoo sijoitusrahastolain 144 a §:ssä tarkoitettuja säännöksiä.

Oikeushenkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 5 000 euroa ja enintään 100 000 euroa ja luonnolliselle henkilölle määrättävä rikemaksu vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa. Rikemaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin. Sen suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kesto aika. Jos teko tai laiminlyönti on erityisen moitittava, rikemaksun sijaan voidaan määrätä seuraamusmaksu. Rikemaksu voidaan määrätä edellyttäen, että asia ei kokonaisuutena anna aiheutta ankarampiin toimenpiteisiin.

Julkinen varoitus määrätään valvottavalle ja muulle finanssimarkkinoilla toimivalle, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee muiden kuin rikemaksua tai seuraamusmaksua koskevien finanssimarkkinoita koskevien säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti. Valvottavalle julkinen varoitus annetaan myös tilanteessa, jossa valvottava tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee toimilupansa ehtojen tai toimintaansa koskevien sään-

töjen vastaisesti (39 §). Julkista varoitusta ei voida antaa, jos asia kokonaisuutena arvioiden antaa aiheen ankarampiin toimenpiteisiin.

Lain 40 §:ssä säädetään seuraamusmaksun määräämisestä sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo pykälässä mainittuja säännöksiä. Pykälässä viitataan sektorilakien säännöksiin, joissa luetellaan pykälän soveltamisalaan kuuluvat teot ja laiminlyönnit. Seuraamusmaksu määrätään muun muassa sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo sijoitusrahastolain 144 b §:ssä tarkoitettuja säännöksiä tai päätöksiä. Pykälän mukaan seuraamusmaksu voidaan määrätä oikeushenkilölle määrättävän seuraamusmaksun lisäksi tai sen sijasta sellaiselle oikeushenkilön johtoon kuuluvalla henkilölle, jonka velvollisuuksien vastainen pykälässä säädetty teko tai laiminlyönti on. Kyseiselle henkilölle määrättävän seuraamusmaksun edellytyksenä on, että henkilö on merkittävällä tavalla myötävaikuttanut tekoon tai laiminlyöntiin (4 momentti).

Lain 41 §:ssä säädetään seuraamusmaksun määräämisestä. Finanssivalvonta määrää seuraamusmaksun, jos se on suuruudeltaan enintään miljoona euroa. Muussa tapauksessa seuraamusmaksun määrää Finanssivalvonnan esityksestä markkinaoikeus.

Seuraamusmaksun määrä perustuu kokonaisarviointiin. Seuraamusmaksun määrää arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kestoaika sekä tekijän taloudellinen asema. Lisäksi arvioinnissa on otettava huomioon menettelyllä saavutettu hyöty tai sillä aiheutettu vahinko, mikäli ne ovat määritettävissä, tekijän yhteistyö Finanssivalvonnan kanssa asian selvittämiseksi, aiemmat finanssimarkkinoita koskeviin säännöksiin kohdistuneet rikkomukset ja laiminlyönnit sekä menettelyn mahdolliset vaikutukset rahoitusjärjestelmän vakaudelle (41 §:n 2 momentti).

Oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään kymmenen prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta, kuitenkin enintään kymmenen miljoonaa euroa (41 §:n 3 momentti). Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään kymmenen prosenttia hänen viimeksi toimitetun verotuksen mukaisista tuloistaan, kuitenkin enintään 100 000 euroa. Jos tuloja ei voida luotettavasti selvittää verotustiedoista tai ne ovat olennaisesti muuttuneet viimeksi toimitetun verotuksen jälkeen, ne voidaan arvioida muun saatavan selvityksen perusteella (41 §:n 4 momentti). Pykälän 7 momentissa määritellään pykälässä käytetty liikevaihdon käsite.

Lain 41 a §:ssä säädetään seuraamusmaksun enimmäismäärästä eräissä tapauksissa, joissa seuraamusmaksu koskee pykälän 1 ja 2 momentissa lueteltujen luottolaitostoinnista annetun lain, sijoituspalvelulain tai arvopaperimarkkinalain (746/2012) säännösten rikkomista. Pykälän 4 momentissa määritellään pykälässä käytetty liikevaihdon käsite. Momentin mukaan liikevaihdon tarkoitetaan luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen ja niiden konsolidointiryhmään kuuluvan muun yrityksen osalta EU:n vakavaraisuusasetuksen 316 artiklan mukaisesti laskettua tuottojen, tai jos maksuvelvollinen kuuluu luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään, konsolidoitujen tuottojen yhteenlaskettua määrää (1 kohta), sekä muun kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettun yrityksen osalta kirjanpitolain (1336/1997) 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettua tai sitä vastaavaa liikevaihtoa, tai, jos yrityksen on kirjanpitolain 6 luvun 1 §:n mukaan laadittava emoyhtiönä konsernitilinpäätös tai jos yritys kuuluu tytäryhtiönä konserniin, konsernin ylimmän emoyrityksen konsernitilinpäätöksen mukaista liikevaihtoa (3 kohta). Momentin 2 kohta koskee vakuutusalan yrityksiä.

Laissa säädetään myös perusteista, joiden täytyessä hallinnollinen seuraamus voidaan jättää määräämättä, hallinnollisten seuraamusten määräämisoikeuden vanhentumisesta, hallinnollisen seuraamuksen julkistamisesta sekä rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta.

Muut hallinnolliset toimenpiteet

Laissa säädetään Finanssivalvonnan oikeudesta ryhtyä rahastoyhtiötä ja säilytisyhteisöä koskeviin muihin hallinnollisiin toimenpiteisiin. Näitä ovat rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön toimiluvan peruminen ja toiminnan rajoittaminen (26 ja 27 §), johdon toiminnan määräaikainen rajoittaminen (28 §), asiamiehen asettaminen (29 §), toimeenpanokielto ja oikaisukehoitus (33 §) sekä uhkasakon asettaminen (33 a §).

Finanssivalvonta voi perua valvottavan toimiluvan ja rajoittaa valvottavan toimiluvan mukaisista toimintaa lain 26 ja 27 §:ssä säädettyjen perusteiden nojalla. Finanssivalvonta voi määrätä ajaksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää henkilöä toimimasta toimilupavalvottavan hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muuna ylimpään johtoon kuuluvana, jos tämä on osoittanut tehtävänsä hoidossa ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että se voi vaarantaa vakavasti finanssimarkkinoiden valvonnalle 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumisen, tai hän ei täytä niitä ammattitaito- ja luotettavuusvaatimuksia, jotka laissa erikseen säädetään. Finanssivalvonta voi 29 §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä asettaa asiamiehen valvomaan toimilupavalvottavan toimintaa. Finanssivalvonta voi 33 §:ssä säädettyin edellytyksin kieltää valvottavan tekemän päätöksen tai toimenpiteen toteutuksen taikka velvoittaa valvottavan lopettamaan toiminnassaan soveltamansa menettelyn sekä, jos valvottava on pannut edellä tarkoitetun päätöksen täytäntöön tai toteuttanut edellä tarkoitetun toimenpiteen, velvoittaa valvottavan ryhtymään toimenpiteisiin päätöksen täytäntöönpanon taikka toimenpiteen peruuttamiseksi tai oikaisun aikaansaamiseksi.

Seuraamusten ja toimenpiteiden julkistaminen ja niiden ilmoittaminen Euroopan valvontaviranomaisille

Laissa säädetään Finanssivalvonnan velvollisuudesta julkistaa rikemaksu, julkinen varoitus ja seuraamusmaksu (43 §). Laissa säädetään Finanssivalvonnan velvollisuudesta ilmoittaa edellä mainituista seuraamuksista ja seuraamukseen rinnastettavasta toimenpiteestä Euroopan valvontaviranomaisille (44 a §).

Rikkomuksista ilmoittaminen

Laissa säädetään Finanssivalvonnan velvollisuudesta ylläpitää järjestelmää, jonka kautta se vastaanottaa ilmoituksia finanssimarkkinoita koskeviin säännöksiin liittyvistä väärinkäytösepäilyistä (71 a §).

3.2.3 Laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta

Sijoitusrahastolain nojalla toimiluvan saanut säilytisyhteisö on Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu valvottava, joka on velvollinen Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain (879/2008) mukaan suorittamaan Finanssivalvonnalle valvontamaksun. Sijoitusrahastolaissa tarkoitettu säilytisyhteisö kuuluu lain 6 §:ssä tarkoitettuihin maksuvelvollisiin. Pykälän mukaan sen perusmaksu on 3 000 euroa. Vastaava perusmaksu on vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettulla säilytisyhteisöllä.

3.3 Nykytilan arviointi

3.3.1 Sijoitusrahastolaki

Ylimmän johdon käsite

Sijoitusrahastolaissa säädetään luotettavuusvaatimuksista, jotka koskevat rahastoyhtiön ja säilytysyhteisön ylintä johtoa. Rahastoyhtiön hallituksen jäsenten ja varajäsenten, toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen sekä muun ylimpään johtoon kuuluvan on oltava luotettavia henkilöitä (5 e §). Vastaava sääntely koskee 9 d §:n mukaan säilytysyhteisöä. Näiden säännösten mukaan määräytyy rahastoyhtiön ja säilytysyhteisön ylimmän johdon käsite. Sijoitusrahastolaissa ei määritellä ylintä hallintoelintä.

Nykyinen ylimmän johdon käsite ei täysin vastaa sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettua ylin hallintoelin -käsitettä, jolla tarkoitetaan ”rahastoyhtiön, sijoitusyhtiön tai säilytysyhteisön lopullista päätöksentekovaltaa käyttävää elintä, joka hoitaa valvonta- ja johtotoimintoja tai vain johtotoimintoja, jos kyseiset toiminnot on erotettu toisistaan. Jos rahastoyhtiöllä, sijoitusyhtiöllä tai säilytysyhteisöllä on kansallisen lainsäädännön mukaisesti eri elimiä, joilla on tietty tehtävät, ylimpään hallintoelimeen tai valvontatehtäväänsä hoitavaan ylimpään hallintoelimeen kohdistuvia direktiivissä säädettyjä vaatimuksia sovelletaan myös, tai niiden sijaan, niihin rahastoyhtiön, sijoitusyhtiön tai säilytysyhteisön muiden elinten jäseniin, joilla on sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti vastuu näistä tehtävistä”.

Rahastoyhtiön ja säilytysyhteisön hallituksen tehtävistä ja päätöksenteosta säädetään osakeyhtiölaissa (624/2006). Sijoitusrahastolaissa säädetään rahastoyhtiön hallituksen päätösvaltaan kuuluvista tehtävistä, kuten ylimääräisen rahasto-osuudenomistajien kokouksen pitämisestä edellyttäen, että lain 21 §:ssä säädetty edellytykset täyttyvät, sijoitusrahaston säännöistä ja niiden muuttamisesta (23 §:n 2 momentti) sekä tavoitteiden ja toimintatapojen hyväksymisestä, joita noudatetaan sijoitusrahaston varoihin kuuluvien osakkeiden tuottaman äänioikeuden käyttämisessä (29 §:n 1 momentti). Rahastoyhtiön hallituksen on hyväksyttävä sijoitusrahaston hallinnon luovuttamiseen liittyvä luovutussuunnitelma (103 §:n 2 momentti) sekä sijoitusrahaston jakautumisen tapauksessa laadittava ja hyväksyttävä sijoitusrahaston jakautumissuunnitelma (113 §:n 1 momentti). Näitä tehtäviä voidaan vaativuudeltaan pitää tehtävinä, jotka sijoitusrahastodirektiivissä säädetyn määritelmän mukaan kuuluvat ylimmälle hallintoelimelle.

Sijoitusrahastodirektiivin ylin hallintoelin -määritelmää vastaava määritelmä sisältyy myös luottolaitosdirektiiviin, jossa lisäksi määritellään toimiva johto. Luottolaitosdirektiivi on pantu täytäntöön luottolaitostoiminnasta annetussa laissa, jossa on otettu käyttöön ”johto” ja ”toimiva johto” -käsitteet (1 luvun 20 §). Vastaavat käsitteet on otettu käyttöön sijoituspalvelulain 1 luvun 12 a §:ssä sijoituspalvelulain muuttamisesta annetulla lailla (623/2014). Luottolaitostoiminnasta annetun lain esitöiden mukaan ”johto” ja ”toimiva johto”-käsitteiden määrittelemistä laissa on pidetty tarpeellisenä etenkin, kun ne poikkeavat yhtiölainsäädännössä vakiintuneista käsitteistä.

Sijoitusrahastolaissa on tarpeen säätää johto ja toimiva johto -käsitteistä yhdenmukaisesti luottolaitostoiminnasta annetussa laissa ja sijoituspalvelulaissa säädettyjen käsitteiden kanssa.

Palkka- ja palkkiopolitiikka ja -käytännöt sekä niitä koskeva tiedonantovelvollisuus

Sijoitusrahastolaissa ei säädetä rahastoyhtiön henkilöstöryhmiä koskevasta palkka- ja palkkiopolitiikasta ja -käytännöistä. Rahastoyhtiön ja sen työntekijöiden väliset suhteet sekä työstä

maksettavat vastikkeet määräytyvät osakeyhtiölain ja työlainsäädännön alaan kuuluvien yleisten säännösten mukaisesti.

Sijoitusrahastodirektiivin mukaan huonosti suunnitellut palkka- ja palkkiorakenteet voivat vaikuttaa haitallisesti moitteettomaan riskienhallintaan ja yksittäisten henkilöiden riskinoton valvontaan, minkä vuoksi siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten (yhteissijoitusyritysten) rahastoyhtiöille olisi asetettava nimenomainen velvollisuus laatia sellaisia henkilöstöryhmiä varten, joiden ammatillisella toiminnalla on olennainen vaikutus niiden hoitamien yhteissijoitusyritysten riskiprofiileihin, palkka- ja palkkiopolitiikka ja -käytännöt, jotka ovat sopusoinnussa moitteettoman ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa, sekä pitää niitä yllä (johdanto-osan toinen perustelukappale).

Sijoitusrahastolakiin on tarpeen lisätä sijoitusrahastodirektiivin edellyttämät säännökset rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikasta sekä palkka- ja palkkiokäytännöistä ja säännökset palkka- ja palkkiopolitiikkaa koskevien tietojen ilmoittamisesta sijoitusrahaston rahastoesitteessä, avantitietoesitteessä ja vuosikertomuksessa.

Säilytysyhteisö ja säilytysyhteisötoiminta

Sijoitusrahastolain säilytysyhteisöä ja säilytysyhteisötoimintaa koskeviin säännöksiin on tarpeen tehdä sijoitusrahastodirektiivin edellyttämät muutokset. Säilytysyhteisön toimiluvan edellytyksiä on tarpeen täydentää sijoitusrahastodirektiiviä vastaavaksi siten, että säilytysyhteisöön sovelletaan pääoman riittävyttä koskevia vaatimuksia, jotka vastaavat vähintään EU:n vakavaraisuusasetuksen 315 tai 317 artiklan mukaisesti valitun lähestymistavan perusteella laskettavia vaatimuksia, ja jonka omien varojen määrä on vähintään luottolaitosdirektiivin 28 artiklan 2 kohdan mukainen perustamispääoman määrä. Toimilupavaatimuksia koskeviin säännöksiin on tarpeen tehdä teknisluonteisia tarkistuksia.

Laissa on tarpeen säätää nykyistä yksityiskohtaisemmin säilytysyhteisön tehtävistä, rahoitusvälineiden ja muiden varojen säilyttämisestä, säilytysyhteisön tehtävien ulkoistamisesta ja säilytysyhteisön toiminnan järjestämisestä. Lisäksi on tarpeen säätää direktiiviä vastaavasti säilytysyhteisön vastuusta tilanteessa, jossa säilytettävänä olevat rahoitusvälineet menetetään, ja tilanteessa, jossa rahastoyhtiölle ja rahasto-osuudenomistajille aiheutuu muu tappio, joka johtuu säilytysyhteisön velvollisuuden täyttämättä jättämisestä. Lakiin on tarpeen lisätä sijoitusrahastodirektiiviä vastaava säännös, jonka mukaan säilytysyhteisö ei saa käyttää säilytettävänä olevia varoja uudelleen omaan lukuunsa, ja edellytyksistä, joiden täytyessä varoja voidaan käyttää uudelleen, jos se toteutetaan sijoitusrahaston lukuun.

Sijoitusrahastodirektiivin täytäntöön panemiseksi on tarpeen muuttaa säännöksiä yhteisöistä, jotka voivat toimia säilytysyhteisönä. Laissa on säädettävä kansallisen keskuspankin oikeudesta toimia säilytysyhteisönä. Lakia on muutettava siten, etteivät sijoituspalvelulain 1 luvun 9 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu sijoituspalveluyritys ja Suomeen sijoittunut sijoituspalvelulain 1 luvun 9 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettu ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys voi enää suoraan sijoituspalveluyrityksen toimiluvan nojalla toimia säilytysyhteisönä, vaan ne tarvitsevat halutessaan jatkaa säilytysyhteisötoimintaa 9 a §:n mukaisen erillisen toimiluvan.

Sijoitusrahastodirektiivin täytäntöön panemiseksi on tarpeen kumota sijoitusrahastolain 34 c §, joka koskee säilytysyhteisön velvollisuutta tehdä sijoitusrahastoa Suomessa hallinnoivan ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön kanssa sopimus tietojenvaihdosta. Pykälä perustuu sijoitusrahastodirektiivin 23 artiklan 5 ja 6 kohtaan, jotka muutodirektiivillä on kumottu.

Suomessa ei ole tällä hetkellä yhtään sijoitusrahastolain 9 a §:n nojalla säilytysyhteisön toimiluvan saanutta säilytysyhteisöä. Suomessa on tällä hetkellä kaksi säilytysyhteisönä toimivaa sijoituspalveluyritystä, jotka joutuvat hakemaan 9 a §:n mukaista toimilupaa, jos ne aikovat jatkaa säilytysyhteisönä toimimista direktiivin 23 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun siirtymäajan jälkeen 18 päivänä maaliskuuta 2018.

Hallinnolliset seuraamukset ja muut hallinnolliset toimenpiteet

Sijoitusrahastodirektiivissä säädetään hallinnollisista seuraamuksista ja muista hallinnollisista toimenpiteistä, joita ainakin on voitava soveltaa sijoitusrahastodirektiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä annettujen säännösten rikkomisesta. Edellä tarkoitetut seuraamukset ja toimenpiteet luetellaan sijoitusrahastodirektiivin 99 artiklan 6 kohdassa, jota on selostettu edellä EU:n lainsäädäntöä koskevassa 2.2 kohdassa.

Sijoitusrahastodirektiivissä säädettyjä muita hallinnollisia toimenpiteitä vastaavista hallinnollisista toimenpiteistä säädetään pääosin jo nykyisin sijoitusrahastolaissa ja Finanssivalvonnasta annetussa laissa. Sijoitusrahastolaissa säädetään Finanssivalvonnan oikeudesta rajoittaa rahastoyhtiön ja säilytysyhteisön toimintaa ja peruuttaa niiden toimilupa siten kuin siitä säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 26 ja 27 §:ssä (117 ja 125 §), sekä toimenpiteistä sijoitusrahaston lakkauttamiseksi (18 j ja 122 §). Finanssivalvonnasta annetussa laissa säädetään toimilupavalvottavan johdon toiminnan määräaikaisesta rajoittamisesta (28 §) ja Finanssivalvonnan oikeudesta määrätä valvottavaan tai muuhun finanssimarkkinoilla toimivaan kohdistuva toimeenpanokielto ja oikaisukehotus (33 §). Sääntely vastaa pääosin sijoitusrahastodirektiivin 99 artiklan 6 kohdan b—d alakohtaa.

Sijoitusrahastolain 144 a §:ää, jossa luetellaan sellaiset sijoitusrahastolain säännökset, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään rikemaksu, ei ole tarvetta muuttaa.

Sijoitusrahastolain 144 b §:ssä luetellaan säännökset, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentin mukaan. Sijoitusrahastodirektiivissä luetellaan useita sijoitusrahastodirektiivin säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta on säädettävä seuraamus. Kaikkia lueteltuja säännöksiä vastaavia säännöksiä ei ole nykyisessä 144 b §:ssä. Nämä direktiivin edellyttämät säännökset laiminlyönneistä ja rikkomisista on tarpeen lisätä 144 b §:n soveltamisalaan.

Sijoitusrahastolain 3 a §:ssä luetellaan lain säännökset, joita sovelletaan erikoissijoitusrahastoihin. Sen mukaan erikoissijoitusrahastoihin sovelletaan lain 144 b §:ää siltä osin kuin siinä säädetään erikoissijoitusrahastosta. Kyseistä pykälää sovelletaan edelleen erikoissijoitusrahastoihin, jos siinä mainittuja säännöksiä sovelletaan 3 a §:n nojalla erikoissijoitusrahastoihin. Lain 3 a §:ää ei ole tarvetta muuttaa ehdotetun 144 b §:n muuttamisen vuoksi.

Sijoitusrahastolaissa on tarpeen säätää rahastoyhtiön velvollisuudesta ylläpitää järjestelmää, jonka kautta rahastoyhtiön palveluksessa olevat voivat ilmoittaa rahastoyhtiön sisällä riippumattoman kanavan kautta sijoitusrahastolain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta.

Tuomioistuimen ulkopuoliset valitus- ja oikeussuojamenettelyt

Sijoitusrahastolaissa ei ole sijoitusrahastodirektiivin 100 artiklaa vastaavaa säännöstä siitä, miten sijoitusrahastotoimintaa koskevia kuluttajariitoja voidaan käsitellä tuomioistuimen ulkopuolella. Erimielisyyksien käsittely on käytännössä järjestetty vapaaehtoisuuden pohjalta.

Sijoitusrahastodirektiivissä ei määritellä 100 artiklassa tarkoitettua kuluttajaa. Kansallisessa lainsäädännössä kuluttajan määritelmä on kuluttajansuojalaissa, jonka mukaan kuluttajana pidetään luonnollista henkilöä, joka hankkii kulutushyödykkeen pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten. Kulutushyödykkeellä tarkoitetaan tavaroita, palveluksia sekä muita hyödykkeitä ja etuuksia, joita tarjotaan luonnollisille henkilöille tai joita tällaiset henkilöt olennaisessa määrässä hankkivat yksityistä talouttaan varten. Rahoituspalvelut kuuluvat käsitteen piiriin. Kuluttajansuojalain kuluttaja-käsite ei ole yhtenevä sijoitusrahastolaissa tarkoitetun muun kuin ammattimaisen sijoittajan käsitteen kanssa.

Finanssialan sopimus pohjaisen asiakasorganisaation, jäljempänä *FINE*, yhteydessä toimiva Arvopaperilautakunta antaa ratkaisusuosituksia ei-ammattimaisten asiakkaiden ja palveluntarjoajien lautakunnalle esittämistä erimielisyyksistä. Lautakunta käsittelee ohjesääntönsä mukaan sijoituspalvelulaissa (747/2012) ja sijoitusrahastolaissa tarkoitettuihin sijoitus- ja sijoitusrahastopalveluihin liittyviä palveluntarjoajan ja ei-ammattimaisen asiakkaan välisiä asioita. Ratkaisusuositukset koskevat lain, viranomaismääräysten, hyvän arvopaperimarkkinatavan ja sopimusehtojen soveltamista sekä palveluntarjoajan menettelyä (*FINE*:n ohjesääntö 6 §).

FINE on perustettu Kilpailu- ja kuluttajaviraston, Finanssivalvonnan ja Finanssialan Keskusliitto ry:n välisellä sopimuksella vuonna 2009. *FINE*:n organisaation muodostavat hallitus, johtokunnat, Vakuutus- ja rahoitusneuvonta sekä Vakuutuslautakunta, Pankkilautakunta ja Arvopaperilautakunta. Arvopaperiasioissa sopimukseen on liittynyt Osakesäästäjien Keskusliitto. Sopimusosapuolet ovat kutsuneet hallintoon mukaan myös edustajat sosiaali- ja terveysministeriöstä ja Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry:stä. *FINE*:n lautakunnille ratkaisusuosituspyynnön voi esittää myös palveluntarjoaja ja muut kuin kuluttajat. Neuvontatoimiston palvelut ja lautakuntien ratkaisusuositukset ovat asiakkaille maksuttomia (*FINE*:n ohjesääntö 16 §).

FINE:n yhteydessä toimiva Arvopaperilautakunta mainitaan sijoituspalvelulain esitöissä (HE 32/2012 vp). Sijoituspalvelulain 10 luvun 13 §:ssä säädetään sijoituspalveluyritysten velvollisuudesta varmistaa, että niiden ei-ammattimaiset asiakkaat voivat saattaa sijoituspalvelulain soveltamista koskevat erimielisyydet ratkaisusuosituksia antavan riippumattoman toimielimen käsiteltäväksi. Ennen säännöksen voimaantuloa sijoituspalveluyritysten asiakasvalituksen käsittely oli käytännössä järjestetty vapaaehtoisuuden pohjalta. Lainkohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että kaikki sijoituspalveluyritykset eivät ole sitoutuneet Arvopaperilautakunnan toimintaan. Perustelujen mukaan sijoituspalveluyritysten asiakkaiden suojan kannalta olisi tärkeää, että kaikki sijoituspalveluyritykset sitoutuisivat asiakasvalituksia käsittelevän lautakunnan toimintaan. Perusteluissa todetaan, ettei sijoituspalveluyrityksiä voida velvoittaa sitoutumaan nimenomaan Arvopaperilautakunnan toimintaan. Muunkin toimielimen perustaminen on mahdollista.

Kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta on annettu 21 päivänä toukokuuta 2013 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/11/EU (*ADR-direktiivi*). Samanaikaisesti direktiivin kanssa on annettu siihen läheisesti liittyvä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 524/2013 kuluttajariitojen verkkovälitteisestä riidanratkaisusta sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta (*ODR-asetus*).

ADR-direktiivi on pantu täytäntöön muussa kuin viranomaisessa tapahtuvasta kuluttajariitojen ratkaisemisesta annetussa laissa (1696/2015) ja eräissä muissa laeissa. Laissa ei mainita nimeltä niitä vaihtoehtoisia riidanratkaisuelimiä, joihin sitä sovelletaan. ADR-lakia sovellettaisiin sellaisiin yksityisiin vaihtoehtoisin riidanratkaisuelimiin, jotka ovat ilmoittaneet halukkuutensa toimia ADR-direktiivin mukaisina eliminä ja jotka oikeusministeriö on direktiivin mukai-

sesti ilmoittanut komissiolle. Uudella lainsäädännöllä on tarkoitus varmistaa, että Suomessa olisi kattavasti direktiivin vaatimukset täyttäviä vaihtoehtoisia riidanratkaisuelimiä. Suomessa nykyisin toimivista riidanratkaisuelimistä kuluttajariitalautakunta ja FINE:n yhteydessä toimivat lautakunnat on ilmoitettu komission nykyisin pitämään luetteloon kuluttajariitoja käsittelevistä tuomioistuimen ulkopuolisista riidanratkaisuelimistä. Tarkoituksena on, että kuluttajariitalautakunta ja FINE tulisivat ilmoittautumaan ADR-direktiivin mukaisiksi riidanratkaisuelimiksi.

ADR-lakia sovelletaan kuluttajan ja Suomeen sijoittautuneen elinkeinonharjoittajan välisiä kulutushyödykesopimuksia tai kulutushyödykkeen hankintaa koskeviin riita-asioihin, jotka kuluttajat ovat saattaneet riidanratkaisuelimen käsiteltäväksi. Lain soveltamisalaan kuuluvat sellaiset sijoitusrahastopalveluja hankkineet luonnolliset henkilöt, jotka täyttävät kuluttajansuojalaissa säädettyt kuluttajan kriteerit. Lain soveltamisalaan eivät kuulu sijoitusrahastolaissa tarkoitettut muut kuin ammattimaiset sijoittajat, jotka eivät ole kuluttajia. Nykyisin Arvopaperilautakunta käsittelee FINE:n ohjesäännön mukaan sijoitusrahastolaissa tarkoitettuihin sijoitusrahastopalveluihin liittyviä palveluntarjoajan ja ei-ammattimaisen asiakkaan välisiä asioita. Tämän käytännön jatkumiselle ei katsota olevan estettä. Arvopaperilautakunta ei olisi velvollinen soveltamaan muihin kuin kuluttajariita-asioihin ADR-laissa säädettyä käsittelymenettelyä. Rahastoyhtiötä ei voitaisi velvoittaa sitoutumaan nimenomaan Arvopaperilautakunnan toimintaan. Muunkin toimielimen perustaminen olisi mahdollista.

Sijoitusrahastolaissa on tarpeen säätää sijoitusrahastodirektiivin 100 artiklan täytäntöön panemiseksi rahastoyhtiön velvollisuudesta varmistaa, että sen asiakkaana olevat muut kuin ammattimaiset sijoittajat voivat saattaa sijoitusrahastotoimintaa koskevat yksittäiset erimielisyydet ratkaisusuositusta antavan muun riippumattoman toimielimen kuin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Sääntelyn tulisi koskea myös sellaista ulkomaista ETA-rahastoyhtiötä, joka hallinnoi sijoitusrahastoa Suomessa.

Sijoitusrahastodirektiivin 100 artiklan 2 kohdan mukaan edellä mainittuja elimiä ei saa estää säännöksin tai määräyksin toimimasta tehokkaassa yhteistyössä rajat ylittävien riitojen ratkaisemiseksi.

Valvontavaltuudet

Sijoitusrahastolaissa on tarpeen säätää kiello- ja oikaisupäätöksestä, jonka nojalla Finanssivalvonta voi kieltää henkilöä toimimasta sijoitusrahastolain vastaisesti taikka jatkamasta tai uudistamasta lain vastaista menettelyä sekä samalla velvoittaa menettelyn peruttavaksi, muutettavaksi tai oikaistavaksi, jos sitä on pidettävä tarpeellisenä finanssimarkkinoiden valvonnalle säädettyjen tavoitteiden toteutumiseksi. Säännös perustuu sijoitusrahastodirektiivin 99 artiklan 6 kohdan b alakohtaan. Ehdotus vastaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 22 luvun 1 §:ään, joka perustuu luottolaitosdirektiiviin (66 artiklan 2 kohdan b alakohta).

Muut muutokset

Sijoitusrahastolaissa säädetään sijoitusrahastorikoksesta tuomittavasta rangaistuksesta, joka voi olla sakkoa tai vankeutta enintään kuusi kuukautta (145 §). Säädetty enimmäisrangaistus poikkeaa luottolaitostoiminnasta annetussa laissa luottolaitosrikoksesta ja sijoituspalvelulaissa sijoituspalvelurikoksesta säädetystä rangaistuksesta, joista teoista voidaan tuomita vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi. Sijoitusrahastorikos vastaa asiallisesti edellä mainittuja rikoksena rangaistavia tekoja. Sijoitusrahastorikoksesta tuomittava enimmäisrangaistus on tarpeen muuttaa vastaamaan edellä mainituissa laeissa säädettyä enimmäisrangaistusta.

Sijoitusrahastolain mukaan rahastoyhtiö saa Finanssivalvonnan luvalla ottaa sijoitusrahaston lukuun väliaikaiseen tarkoitukseen sijoitusrahastotoimintaa varten luottoa määrän, joka vastaa enintään yhtä kymmenesosaa sijoitusrahaston varoista (83 §:n 1 momentti). Säännös perustuu sijoitusrahastodirektiiviin, jonka mukaan jäsenvaltio voi antaa yhteissijoitusyritykselle luvan ottaa lainaa sillä edellytyksellä, että lainaa otetaan väliaikaisesti ja sen määrä vastaa sijoitusrahaston osalta enintään 10:tä prosenttia rahaston arvosta. Direktiivissä ei edellytetä, että lainan ottaminen edellyttää toimivaltaisen viranomaisen luvan. Finanssivalvonnan luottolupapäätöksiin liittyvän hallinnollisen työn keventämiseksi on tarpeen muuttaa sijoitusrahastolakia siten, että rahastoyhtiöllä olisi oikeus ottaa luottoa lain nojalla ilman erityistä lupamenettelyä. Luotonoton enimmäismäärän määrätymistä on tarpeen tarkistaa direktiivin mukaiseksi.

Lain nojalla annetut valtiovarainministeriön asetukset on tarpeen päivittää vastaamaan muutettavia säännöksiä.

3.3.2 Laki Finanssivalvonnasta

Valvottavat

Finanssivalvonnasta annetun lain mukaan sijoitusrahastolain nojalla toimiluvan saanut säilytisyhteisö kuuluu Finanssivalvonnan toimilupavalvottaviin. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 23 artiklan 2 kohdan toiseen alakohtaan sisältyvää vaatimusta, jonka mukaan kansallisen lainsäädännön nojalla säilytisyhteisön toimiluvan saaneeseen oikeushenkilöön on sovellettava toiminnan vakauden sääntelyä ja jatkuvaa valvontaa.

Johdon käsite

Finanssivalvonnasta annetun lain 28 §:ssä säädetään toimilupavalvottavan johdon toiminnan määräraikaisesta rajoittamisesta. Pykälän 1 momentissa määritellään johtoon kuuluviksi toimilupavalvottavan hallituksen jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja tai toimitusjohtajan sijainen taikka muu ylimpään johtoon kuuluva. Säännös ei ole yhdenmukainen luottolaitostoinnasta annetun lain 1 luvun 20 §:ssä ja sijoituspalvelulain 1 luvun 12 a §:ssä säädettyjen johdon määritelmien ja tässä esityksessä ehdotetun johdon määritelmän kanssa. Sääntelyn yhdenmukaisuuden vuoksi ja sijoitusrahastodirektiivin täytäntöön panemiseksi on tarpeen täsmentää toimilupavalvottavan johdon käsite vastaamaan edellä mainituissa laeissa säädettyä ja sijoitusrahastolaissa säädettäväksi ehdotettua johdon määritelmää. Säännöksen soveltamisalaan kuuluvaa henkilöpiiriä ei asiallisesti muutettaisi.

Hallinnolliset seuraamukset ja seuraamusmaksun määrä

Finanssivalvonnasta annetussa laissa säädetään hallinnollisista seuraamuksista, joita ovat rikemaksu, julkinen varoitus ja seuraamusmaksu. Laissa säädetty julkinen varoitus vastaa sijoitusrahastodirektiivissä säädettyä julkista ilmoitusta (99 artiklan 6 kohdan a alakohta).

Lain 40 §:n 4 momentti koskee seuraamusmaksun määräämistä oikeushenkilölle määrättävän seuraamusmaksun lisäksi tai sen sijasta sellaiselle oikeushenkilön johtoon kuuluvalla henkilölle, jonka velvollisuuksien vastainen edellä kyseisessä pykälässä säädetty teko tai laiminlyönti on. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 artiklan 5 kohtaa.

Nykyisen 41 §:n säännökset seuraamusmaksun määräämisessä huomioon otettavista seikoista vastaavat pääosin sijoitusrahastodirektiiviä (99 c artiklan 1 kohta).

Lain 41 a §:ään on tarpeen lisätä säännökset nykyistä seuraamusmaksua korkeammasta sijoitusrahastodirektiiviä vastaavasta seuraamusmaksusta, joka määrätään sellaisista sijoitusrahastolain vastaisista teoista, joihin korkeampaa seuraamusmaksua sovelletaan. Pykälässä on tarpeen säätää edellä mainituista rikkomuksista määrättävän seuraamusmaksun enimmäismäärästä, joka oikeushenkilölle saa olla joko enintään 10 prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai, jos oikeushenkilö kuuluu konserniin, konsernin ylimmän emoyrityksen kokonaisliikevaihdosta taikka enintään viisi miljoonaa euroa, ja luonnolliselle henkilölle enintään viisi miljoonaa euroa. Vaihtoehtoisesti oikeushenkilölle ja luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään kaksi kertaa suurempi kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, vaikka määrä ylittäisi edellä mainitut enimmäismäärät. Pykälän 4 momentissa on määritelty pykälässä käytetty liikevaihdon käsite. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 artiklan 6 kohdan e alakohdan säännöstä oikeushenkilön kokonaisliikevaihdosta.

Nykyisen 43 §:n säännökset hallinnollisen seuraamuksen ja muun hallinnollisen toimenpiteen julkistamisesta eivät kaikilta osin vastaa sijoitusrahastodirektiiviä. Pykälää on tarpeen tarkistaa vastaamaan sijoitusrahastodirektiiviä.

Lain 44 a §, joka koskee seuraamuksista ja muista hallinnollisista toimenpiteistä ilmoittamista Euroopan valvontaviranomaisille, on tarpeen tarkistaa vastaamaan sijoitusrahastodirektiiviä (99 b artiklan 2 kohta ja 99 e artiklan 1—2 kohta).

Muut muutokset

Finanssivalvonnasta annetun lain 24 §:ää on tarpeen täydentää siten, että Finanssivalvonnalla on tarkastusoikeus puhelinkeskustelujen tai sähköisen viestinnän tallenteisiin ja muihin tietoliikennetietoihin. Sijoitusrahastodirektiivin mukaan puhelu- ja tietoliikennetietojen saannin on tarkoitus osaltaan turvata sijoitusrahastodirektiivissä tai sen täytäntöönpanotoimenpiteissä säädettyjen vaatimusten rikkomisen havaitseminen ja seuraamusten määrääminen näistä rikkomisista.

Lain 28 §:ää, jossa säädetään toimilupavalvottavan johdon toiminnan määräaikaista rajoittamisesta, on tarpeen täydentää siten, että Finanssivalvonta voi kieltää pysyvästi henkilöä toimimasta sijoitusrahastolaissa tarkoitetussa rahastoyhtiössä ja mainitun lain nojalla toimiluvan saaneessa säilytysyhteisössä johtoon kuuluvassa tehtävässä, jos henkilö on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tai laiminlyönyt sijoitusrahastolain säännöksiä.

Lain 53 § koskee perusteita, joiden nojalla Finanssivalvonta voi kieltäytyä valvontayhteistyöstä ulkomaisen ETA-valvontaviranomaisen kanssa. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiiviä muutoin paitsi siltä osin, ettei Finanssivalvonnalla ole oikeutta kieltäytyä yhteistyöstä sillä perusteella, että kieltäytyminen vaikuttaisi todennäköisesti haitallisesti Finanssivalvonnan omaan tutkintaan tai täytäntöönpanon valvontaan.

Lain 71 a § koskee Finanssivalvonnan velvollisuutta ylläpitää järjestelmää rikkomuksista ilmoittamista varten. Pykälässä on pantu täytäntöön luottolaitosdirektiivin 71 artiklan 1 ja 2 kohta. Vastaavat säännökset sisältyvät sijoitusrahastodirektiivin 99 d artiklan 1 ja 2 kohtaan. Pykälän soveltamisalaan kuuluvat finanssimarkkinoita koskeviin säännöksiin liittyvät väärinkäytösepäilyt. Mainittuihin säännöksiin katsotaan kuuluvan sijoitusrahastodirektiivin täytäntöön panemiseksi annetut säännökset.

3.3.3 Laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta

Lain nykyisiä säännöksiä sijoitusrahastolaissa tarkoitetun säilytisyhteisön valvontamaksusta ei ole tarpeen muuttaa.

4 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

4.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on panna täytäntöön muutosdirektiivin edellyttämät muutokset kansalliseen lainsäädäntöön sekä sijoitusrahastodirektiivin 100 artikla. Sijoitusrahastodirektiivillä yhdenmukaistetaan sijoitusrahastoja koskevaa sääntelyä säilytisyhteisön tehtävien ja vastuun, rahastoyhtiöiden palkka- ja palkkiopolitiikan sekä palkka- ja palkkiokäytäntöjen sekä hallinnollisten seuraamusten osalta. Esitys sisältää eräitä kansallisista muutostarpeista johtuvia ehdotuksia.

4.2 Keskeiset ehdotukset

4.2.1 Ylin hallintoelin, johto ja toimiva johto

Keskeinen muutosehdotus on sijoitusrahastolaissa ja Finanssivalvonnasta annetussa laissa käytetyn johdon käsitteen selventäminen ja yhdenmukaistaminen luottolaitostoinnasta annetussa laissa ja sijoituspalvelulaissa säädetyn johto -käsitteen kanssa.

Siltä osin kuin sijoitusrahastodirektiivin täytäntöönpano edellyttää toimivallan säätämistä rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön ylimmälle hallintoelimelle, esityksessä ehdotetaan päätösvalan säätämistä rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön hallitukselle. Osakeyhtiölain ja sijoitusrahastolain mukaan yhtiön hallitukselle säädetyn toimivallan katsotaan vastaavan sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitetulle ylimmälle hallintoelimelle kuuluvaa toimivaltaa.

Sijoitusrahastolaissa ehdotetaan määriteltäväksi johto ja toimiva johto, joita käsitteitä käytettäisiin rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön hallintoon ja ohjaukseen liittyvissä säännöksissä, ja joihin kuuluvilta edellytetään luotettavuutta. Johdolla tarkoitettaisiin rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön hallitusta ja, jos säilytisyhteisöllä on hallintoneuvosto, hallintoneuvostoa, rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön toimitusjohtajaa sekä kaikkia toimitusjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivia, jotka ovat rahastoyhtiön tai säilytisyhteisön ylimmissä johtotehtävissä tai tosiasiallisesti johtavat niiden toimintaa. Lain mukaan rahastoyhtiöön ei voida perustaa hallintoneuvostoa (8 §:n 3 momentti), joten sitä ei ole tarpeen sisällyttää määritelmään. Nykyisessä laissa olevat säännökset, jotka koskevat rahastoyhtiön tai säilytisyhteisön hallituksen jäsentä ja varajäsentä, toimitusjohtajaa ja toimitusjohtajan sijaista sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa, muutetaan koskemaan ehdotetun määritelmän mukaista johtoa. Ehdotuksen mukaan johdon käsite kattaisi toimivan johdon. Toimivalla johdolla tarkoitetaan rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön toimitusjohtajaa sekä kaikkia toimitusjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivia, jotka ovat rahastoyhtiön tai säilytisyhteisön ylimmissä johtotehtävissä tai tosiasiallisesti johtavat niiden toimintaa.

Finanssivalvonnasta annetussa laissa ei ole johdon määritelmää. Lain 28 §:ssä, joka koskee johdon toiminnan määräaikaista rajoittamista, määritellään johtoon kuuluviksi toimilupavaltavahan hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen ja muu ylimpään johtoon kuuluva. Säännöksessä oleva johdon käsite ei nykyisellään asiallisesti vastaa luottolaitostoinnasta annetussa laissa ja sijoituspalvelulaissa säädettyä johdon käsitettä. Pykälä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että se vastaisi edellä mainituissa laeissa olevaa ja

tässä esityksessä ehdotettua johdon käsitettä. Ehdotuksen mukaan toiminnan rajoittaminen voisi koskea henkilöä, joka on toimilupavalvottavan hallituksen jäsen tai varajäsen, tai jos toimilupavalvottavalla on hallintoneuvosto, hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtajaa tai toimitusjohtajan sijaista taikka toimitusjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivaa, joka on toimilupavalvottavan ylimmissä johtotehtävissä tai tosiasiallisesti johtaa niiden toimintaa. Säännös koskisi kaikkia lain 4 §:n 2 momentissa lueteltuja toimilupavalvottavia.

4.2.2 Säilytysyhteisön tehtävät ja vastuu

Sijoitusrahastolain 2 luvussa säädetään säilytysyhteisön toimilupavaatimuksista ja yhteisöistä, jotka saavat toimia säilytysyhteisönä. Nykyisen 10 §:n mukaan säilytysyhteisön osakepääoman on oltava vähintään 730 000 euroa. Vaatimus vastaa sijoitusrahastodirektiivissä säädettyä pääomavaatimusta. Pykälää ehdotetaan täydennettäväksi siten, että EU:n vakavaraisuusasetuksen nojalla määräytyviä pääoman riittävyyttä koskevia vaatimuksia sovelletaan säilytysyhteisöön.

Säännöksiä yhteisöistä, jotka saavat toimia säilytysyhteisönä, on tarpeen muuttaa vastaamaan direktiiviä. Nykyisestä poiketen Suomen Pankki voisi toimia säilytysyhteisönä. Säännöksistä olisi poistettava sijoituspalveluyritys ja ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys, jotka eivät ilman erillistä lupaa enää saisi toimia säilytysyhteisönä.

Keskeinen muutos on nykyistä yksityiskohtaisempi sääntely säilytysyhteisön tehtävistä, sijoitusrahaston varoihin kuuluvien rahoitusvälineiden ja muiden varojen säilyttämisestä ja tehtävien ulkoistamisen edellytyksistä.

Keskeinen muutos sisältyy säilytysyhteisön vastuuta koskevan säännöksen muuttamiseen. Voimassa olevan lain mukaan säilytysyhteisö vastaa tappiosta, joka rahastoyhtiölle ja sijoitusrahaston rahasto-osuudenomistajille aiheutuu siitä, että säilytysyhteisö tahallaan tai huolimattomuudesta on jättänyt velvollisuutensa täyttämättä. Ehdotuksen mukaan säilytysyhteisö vastaisi tahallisuudesta tai huolimattomuudesta riippumatta edellä mainituille tahoille säilytysyhteisön tai sellaisen kolmannen osapuolen, jolle säilytettävänä olevien rahoitusvälineiden säilytys on siirretty, säilytettävänä olevien rahoitusvälineiden menetyksestä. Säilytysyhteisö voi vapautua tästä vastuusta vain, jos se voi osoittaa, että menetys on seurausta ulkopuolisesta tapahtumasta, johon se ei ole kohtuudella voinut vaikuttaa, ja jonka seuraukset eivät olisi olleet vältettävissä kaikista kohtuullisiksi katsottavista toimista huolimatta. Ehdotuksen mukaan säilytysyhteisön vastuu rahoitusvälineiden säilyttämisestä tiukentuisi huomattavasti nykyisestä. Säilytysyhteisö vastaisi muusta kuin edellä tarkoitettusta tappiosta, joka rahastoyhtiölle ja sijoitusrahaston rahasto-osuudenomistajille aiheutuu siitä, että se on tahallaan tai huolimattomuudesta jättänyt velvollisuutensa täyttämättä.

4.2.3 Palkitsemisjärjestelmä ja palkka- ja palkkiopolitiikkaa koskeva tiedonantovelvollisuus

Keskeinen muutos on rahastoyhtiön palkitsemista koskevien säännösten lisääminen sijoitusrahastolakiin. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 b luku, jossa säädetään rahastoyhtiön palkitsemisjärjestelmää koskevista vaatimuksista, palkitsemisjärjestelmän hyväksymisestä, palkan ja palkkioiden määräytymistä koskevista periaatteista, palkan ja palkkioiden muuttuvien osien maksamisesta sekä eläke-etuuksia koskevista vaatimuksista ja kielletyistä menettelyistä.

Sijoitusrahastolaissa säädettäisiin rahastoyhtiön velvollisuudesta antaa yksityiskohtaiset tiedot rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikasta sijoitusrahastosta annettavassa rahastoesitteessä ja avaintietoesitteessä sekä velvollisuudesta ilmoittaa sijoitusrahaston vuosikertomuksessa henkilöstölle maksettujen palkkojen ja palkkioiden kokonaismäärä sekä palkkojen ja palkkioiden

laskemiseen ja palkitsemisjärjestelmän säännölliseen tarkastamiseen ja olennaisiin muutoksiin liittyvät tiedot.

4.2.4 Hallinnollinen seuraamusmaksu

Direktiivi edellyttää sijoitusrahastolain 144 b §:n muuttamista. Keskeinen muutosehdotus on sijoitusrahastolain 144 b §:n soveltamisalan laajentaminen koskemaan nykyistä useampia sijoitusrahastolain vastaisia tekoja, joista olisi määrättävä Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu.

Pykälän 1 momentissa olisi säädettävä sellaisista sijoitusrahastolain säännösten vastaisista laiminlyönneistä ja rikkomisista, joita vastaavia tekoja ei mainita sijoitusrahastodirektiivissä, ja joista määrätään Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettu ja lain 41 §:n mukaan määräytyvä seuraamusmaksu. Näiden laiminlyöntien ja rikkomisten osalta ei katsota tarpeelliseksi soveltaa sijoitusrahastodirektiivin edellyttämää korkeampaa seuraamusmaksua.

Pykälään olisi lisättävä uusi 2 momentti, jossa luettelaisiin sijoitusrahastolain säännösten vastaiset laiminlyönnit ja rikkomiset, jotka vastaavat sijoitusrahastodirektiivissä lueteltuja sijoitusrahastodirektiivin vastaisia tekoja. Näiden säännösten rikkomisesta olisi säädettävä seuraamusmaksu, jonka enimmäismäärä vastaa sijoitusrahastodirektiivissä säädettyä seuraamusmaksun enimmäismäärää.

Sijoitusrahastodirektiivi edellyttää, että Finanssivalvonnasta annettuun lakiin on lisättävä säännökset sijoitusrahastolain 144 b §:n 2 momentissa mainituista teoista määrättävästä seuraamusmaksusta, jonka enimmäismäärä olisi nykyisessä laissa säädettyä seuraamusmaksun enimmäismäärää huomattavasti korkeampi.

4.2.5 Tuomioistuimen ulkopuoliset valitus- ja oikeussuojamenettelyt

Keskeinen muutos on sijoitusrahastolakiin lisättävä uusi säännös, jonka mukaan rahastoyhtiön ja ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön, joka hallinnoi sijoitusrahastoa Suomessa, on järjestettävä muiden kuin ammattimaisten sijoittajien asiakasvalitusten käsittely ja varmistettava, että asiakkaana olevat muut kuin ammattimaiset sijoittajat voivat saattaa sijoitusrahastotoimintaa koskevat yksittäiset erimielisyydet ratkaisusuosituksia antavan muun riippumattoman toimielimen kuin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Edellä mainittujen yhtiöiden asiakkaana olevien muiden kuin ammattimaisten sijoittajien suojan kannalta on erittäin tärkeää, että kaikki kyseiset yhtiöt sitoutuvat jonkin asiakasvalituksia käsittelevän elimen toimintaan. Ehdotus liittyy sijoitusrahastodirektiivin 100 artiklaan. Rahastoyhtiöllä olisi myös oltava tehokkaat menettelytavat edellä mainittujen sijoittajien tekemien valitusten käsittelemiseksi.

4.2.6 Muut lainsäädäntömuutokset

Lisäksi ehdotetaan tehtäväksi seuraavat keskeiset muutokset ja lisäykset.

Rahastoyhtiölle säädettäisiin oikeus ottaa luottoa lain nojalla ilman nykyistä lupamenettelyä.

Sijoitusrahastorikoksesta tuomittavan vankeusrangaistuksen enimmäismäärä ehdotetaan muutettavaksi siten, että vankeuteen voitaisiin tuomita enintään yhdeksi vuodeksi. Ehdotuksessa on rikosoikeudellisten rangaistussäännösten osalta edelleen poikettu rikosoikeuden kokonaisuudistuksen yhteydessä noudatetusta keskittämisperiaatteesta, joka edellyttää vankeusuhkaisten rikosten siirtämistä rikoslakiin. Kyseisten rangaistussäännösten sisällyttämistä sijoitusrahastolakiin on säännösten luonteen ja kohderyhmän vuoksi pidetty tarkoituksenmukaisempaa.

na. Vastaava ratkaisu on omaksuttu myös jo aiemmin muun muassa luottolaitostoiminnasta annetussa laissa ja sijoituspalvelulaissa.

Sijoitusrahastolakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joiden nojalla Finanssivalvonta voi ryhtyä toimenpiteisiin sellaista toimijaa kohtaan, joka toimii sijoitusrahastolain vastaisesti.

Rahastoyhtiölle ja säilytisyhteisölle säädettäisiin velvollisuus ylläpitää menettelyä, jota noudattamalla niiden palveluksessa olevat voivat ilmoittaa säännösten ja määräysten epäillystä rikkomisesta.

Finanssivalvonnasta annetussa laissa säädetty Finanssivalvonnan tarkastusoikeus ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan tallenteita puhelinkeskusteluista tai sähköisestä viestinnästä ja muita tietoliikennetietoja. Finanssivalvonnan valtuuksia laajennetaan siten, että Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää rahastoyhtiön ja sijoitusrahastolain nojalla toimiluvan saaneen säilytisyhteisön johtoon kuuluvaa henkilöä toimimasta johtoon kuuluvassa tehtävässä. Perusteita, joiden nojalla Finanssivalvonta voi kieltäytyä valvontayhteistyöstä ulkomaisen ETA-valvontaviranomaisen kanssa, ehdotetaan täydennettäväksi.

5 Esityksen vaikutukset

5.1 Taloudelliset vaikutukset

5.1.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset

Esitetyillä säännöksillä ei ole vaikutuksia julkiseen talouteen.

5.1.2 Vaikutukset toimialalle ja sijoittajiin

Johdanto

Esitetyt uudistukset koskevat rahoitusmarkkinoita ja -markkinatoimijoita, joten esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia rahoitusmarkkinoiden ulkopuolelle. Esityksen tavoitteena on edistää sijoittajansuojaa ja sijoitusrahastomarkkinoiden läpinäkyvyyttä. Lisäksi ehdotettujen muutosten arvioidaan edistävän sijoitusrahastomarkkinoiden vakautta.

Esityksellä arvioidaan olevan välittömiä taloudellisia vaikutuksia rahastoyhtiöihin ja säilytisyhteisöinä toimiviin luottolaitoksiin ja sijoituspalveluyrityksiin. Suomessa ei ole sellaisia säilytisyhteisöjä, joilla olisi sijoitusrahastolaissa säädetty toimilupa säilytisyhteisötoiminnan harjoittamiseen. Edellisten lisäksi esityksellä arvioidaan olevan välillisiä taloudellisia vaikutuksia kotitalouksiin ja muihin sijoitusrahastoihin sijoittaviin tahoihin.

Säilytisyhteisöt

Suomessa toimii alle kymmenen säilytisyhteisöä. Säilytisyhteisöille ehdotetaan säilytisyhteisötoimintaa koskevia uusia vastuita. Esityksessä esitetään säädettäväksi nykyistä yksityiskohdaisemmin säilytisyhteisön valvontatehtävistä ja rahoitusvälineiden ja muiden varojen säilyttämiseen liittyvistä tehtävistä sekä säilytisyhteisön tehtävien ulkoistamisesta ja säilytisyhteisön vastuusta. Säilytisyhteisön vastuu olisi nykyistä ankarampi tilanteessa, jossa säilytettävänä olevat rahoitusvälineet menetetään.

Säilytisyhteisönä toimiville luottolaitoksille arvioidaan aiheutuvan kustannuksia säilytisyhteisötoimintaa koskevien uusien vaatimusten täyttämisestä. Kertaluonteisia huomattavia kus-

tannuksia voi aiheutua tietojärjestelmien muuttamisesta vastaamaan uutta sääntelyä. Lisäksi säilytysyhteisöille arvioidaan aiheutuvan pysyviä kustannuseriä lisääntyvästä sisäisestä valvonnasta. Säilytysyhteisön vastuu rahoitusvälineiden säilyttämisestä ja säännösten rikkomisesta määrättävien seuraamusmaksujen nostaminen voivat lisätä painetta hoitaa tehtävät huolellisesti ja tätä kautta saattavat lisätä säilytysyhteisön henkilöstön työvoiman tarvetta. Säilytysyhteisöjen nousevien kustannusten arvioidaan siirtyvän rahastoyhtiöiden maksettavaksi ja viime kädessä sijoitusrahastojen rahasto-osuudenomistajien kannettavaksi.

Säilytysyhteisöjen vastuiden vuoksi on olemassa mahdollisuus, että säilytysyhteisötoiminta tulee keskittymään suurille kansainvälisille toimijoille, jotka ovat pakotettuja asettamaan entistäkin tiukemmat kriteerit hyväksyttävälle asiakkaille, mikä vaikeuttaa uusien ja pienten rahastoyhtiöiden markkinoille pääsyä. Kilpailun lisääntymistä rajoittavat Suomen pienet markkinat sekä se, että sijoitusrahastodirektiivi edellyttää säilytysyhteisön sijoittautumista sijoitusrahaston kotivaltioon. Palvelun tarjoaminen suoraan rajan yli ei ole mahdollista. Tämä edellyttää merkittäviä alkuinvestointeja toiminnan harjoittajalta. On tärkeää, että mahdollinen palveluntarjoajien joukko säilyy mahdollisimman suurena. Käytännössä tämä tarkoittaa, että sijoituspalveluyritysten mahdollisuudet jatkaa säilytysyhteisönä toimimista säilytetään direktiivin sallimissa rajoissa erillisen toimiluvan nojalla.

Rahastoyhtiöt

Suomessa toimii 30 rahastoyhtiötä. Rahastoyhtiöille arvioidaan aiheutuvan kustannuksia palkitsemisjärjestelmää koskevien vaatimusten täyttämisestä. Esityksessä ehdotetaan, että kooltaan merkittäviin rahastoyhtiöihin on perustettava palkitsemisvaliokunta, joka arvioi ja valvoo yrityksen palkka- ja palkkiopolitiikkaa sekä palkka- ja palkkiokäytäntöjä. Muissa rahastoyhtiöissä tehtävää hoitaa yhtiön hallitus. Valvontatehtäviin osallistuvan henkilön palkan tai palkkion on määräydyttävä tehtäviin liittyvien tavoitteiden saavuttamisen perusteella riippumatta henkilön valvoman liiketoimintayksikön tuloksesta. Edellä mainittujen valvontatoimintojen lisäksi rahastoyhtiön on toteutettava vähintään kerran vuodessa keskitetty ja riippumaton sisäinen arviointi palkka- ja palkkiopolitiikan ja -käytäntöjen noudattamisesta.

Palkitsemisjärjestelmää koskevien vaatimusten täyttämisestä aiheutuvien kustannusten määrä on riippuvainen rahastoyhtiöissä jo käytössä olevista palkka- ja palkkiokäytännöistä ja niihin tarvittavista lakiehdotusta vastaavista muutoksista. Lisäksi rahastoyhtiön hallinnoimien sijoitusrahastojen koko voi vaikuttaa kustannusten määrään. Arvion mukaan palkitsemisjärjestelmää koskevat vaatimukset ja niistä aiheutuva kustannusten nousu ei vaikuta suuresti rahastoyhtiöiden toimintaan tai rajoita niiden palkitsemispolitiikkaa. Palkitsemisjärjestelmää koskevien tarkastusten ja käytäntöjen päivitysten arvioidaan vaativan keskimäärin muutaman henkilötyöpäivän vuodessa, kunhan järjestelmät ja käytännöt on saatu ensiksi toimiviksi sekä säännösten mukaisiksi.

Säännösten rikkomisesta määrättävien seuraamusmaksujen nostamisen arvioidaan lisäävän painetta tehtävien huolellisesta suorittamisesta, mikä voi johtaa uusien työntekijöiden palkkaamiseen tai lisätä jo olemassa olevan henkilöstön työmäärää. Lisäksi lakiehdotuksessa esitetään, että sijoitusrahaston rahastoesitteessä annetaan entistä enemmän tietoja sijoittajille, mikä osaltaan voi lisätä rahastoyhtiön hallinnollista taakkaa.

Kotitaloudet ja muut ei-ammattimaiset sijoittajat

Esityksen arvioidaan edistävän sijoittajansuojaa, millä on merkitystä erityisesti kotitalouksille ja muille ei-ammattimaisille sijoittajille. Kotitaloudet ovat yksi suurimmista kotimaisiin sijoitusrahastoihin sijoittavista sektoreista. Kotitaloudet omistavat suoraan noin 20 prosenttia ko-

timaisista sijoitusrahasto-osuuksista. Näiden lisäksi kotitaloudet omistavat sijoitussidonnaisia vakuutuksia, jotka sijoittavat sijoitusrahasto-osuuksiin. Yhteenlaskettuna kotitalouksien suoran ja välillisen omistuksen määrä on noin 38 prosenttia kotimaisista sijoitusrahasto-osuuksista. Yhteensä noin miljoonalla suomalaisella on sijoitusrahastosijoituksia. Esityksellä arvioidaan olevan vaikutuksia sijoitusrahastojen hallinnoimiseen siten, että kotitalouksien ja muiden ei-ammattimaisten sijoittajien sijoitusriski ja riski omaisuuden menettämisestä pienee.

Rahastoyhtiöiden ja säilytysyhteisöjen kustannusten nousun arvioidaan jäävän viime kädessä rahastoyhtiöiden asiakkaiden maksettavaksi sijoitusrahastojen hallinnointikulujen, merkintä- ja lunastus-palkkioiden nousuna. Sijoittaessaan sijoitusrahastoon sijoittajalle annetaan tiedot sijoittamiseen liittyvistä maksukuluista ja -palkkioista, mutta hänellä ei välttämättä ole tarkempaa tietoa sijoitusrahaston varojen lopullisesta sijoittamisesta. Sijoittajansuojan parantamisen arvioidaan kasvattavan ennalta tiedettäviä kustannuksia mutta ehkäisevän yllättävien pääomien menetysten riskiä.

5.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Rahastoyhtiöiden palkitsemisen valvonta, säilytysyhteisöjen valvonta ja Finanssivalvonnan toimi-vallan piiriin kuuluviin hallinnollisiin seuraamuksiin esitettävät muutokset sekä rikkomusten ilmoittamiseksi tarvittavien järjestelmien käyttöönotto lisäävät valvonnan työmäärää. Tämä voi tarkoittaa tarvittavan asiantuntemuksen lisäämistä ja siten mahdollisesti valvontatoimen kustannusten kasvua. Esityksen ei kuitenkaan arvioida edellyttävän henkilöstön lisäystä Finanssivalvonnessa. Valvontaviranomaisten kansainväliseen yhteistyöhön kuuluvista tiedonantovelvollisuuksista ei arvioida aiheutuvan merkittäviä lisäkustannuksia. Säännöksillä lähinnä täydennetään jo nykyisin noudatettuja yhteistyöjärjestelyjä.

5.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksellä arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia sijoitusrahastomarkkinoille. Esityksellä edistetään sijoitusrahastomarkkinoiden läpinäkyvyyttä, tehokkuutta ja vakautta. Markkinoiden ollessa entistä toimivammat Euroopan talousalue näyttäytyy sijoittajille houkuttelevampana sijoituskohteena, ja tätä kautta uusia sijoitusvaroja voi ohjautua alueelle. Suomi voi saada osansa uusista sijoitusvaroista. Sijoitusvarallisuuden kasvulla on myös myönteisiä vaikutuksia toimialan kasvuun, jolloin toimialalle voi syntyä uusia työpaikkoja. Säilytysyhteisötoiminnan keskittymistä entistä suuremmille kansainvälisille toimijoille pidetään mahdollisena, mikä voi heikentää toimialan työllisyyttä Suomessa, joten vaikutukset toimialan työllisyyteen eivät ole yksiselitteisiä.

6 Asian valmistelu

6.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovaraministeriössä. Finanssivalvonalle ja Finanssialan Keskusliitto ry:lle on varattu mahdollisuus kommentoida esitysluonnosta.

Esitysluonnos on ollut lokakuussa 2015 saatavilla valtiovaraministeriön internetsivuilla.

6.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot oikeusministeriöltä, markkinaoikeudelta, tietosuojavaltuutetulta, Suomen Pankilta, Finanssivalvonnalta, Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, Finanss-

sialan Keskusliitolta, FINE vakuutus- ja rahoitusneuvonnalta, Elinkeinoelämän keskusliitolta, Keskuskauppakamarilta, Suomen tilintarkastajat ry:ltä, Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry:ltä, Osakesäästäjien Keskusliitto ry:ltä, Pörssisäätiöltä, Suomen Asianajajaliitolta ja Suomen pääomasijoitusyhdistys ry:ltä. Kaikki muut paitsi markkinaoikeus, Keskuskauppakamari, Suomen tilintarkastajat ry, Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry, Pörssisäätiö ja Suomen pääomasijoitusyhdistys ry antoivat asiassa lausuntonsa. Lausuntopalaute on otettu pääosin huomioon.

Kriittistä lausuntopalautea sai rahastoyhtiön sisäistä ilmiantojärjestelmää koskevissa säännöksissä ehdotettu ilmoituksen kohteena olevan rekisteröidyn henkilön tarkastusoikeuden rajoittaminen. Palautteessa ei ole pidetty kannatettavana sitä, että erityislainsäädäntöön otetaan poikkeuksia henkilötietolaissa jo säänneltyyn tarkastusoikeuteen ilman, että poikkeukselle on esitetty vahvoja perusteita, eikä tietosuojavaltuutetulle ehdotettua oikeutta ilmoituksen kohteena olevan rekisteröidyn henkilön pyynnöstä tarkastaa tätä koskevien tietojen lainmukaisuus, mikä voi muodostua ongelmalliseksi vähäisten resurssien vuoksi. Valmistelussa on katsottu, että ehdotuksen mukaiselle tarkastusoikeuden rajaamiselle on vahva peruste sen vuoksi, että tarkastusoikeus voi henkilötietolain 27 §:ssä tarkoitetulla tavalla haitata paitsi rikosten ehkäisemistä tai selvittämistä, niin myös rikosoikeudellisiin rangaistuksiin rinnastettavien sijoitusrahastolain säännösten vastaisten laiminlyöntien ja rikkomusten ehkäisemistä ja selvittämistä. Tästä syystä henkilötietolain 27 §:ssä säädettyä yleistä tarkastusoikeuden rajoitusta ei voida pitää riittävänä. Valmistelussa on katsottu perustelluksi ja johdonmukaiseksi ehdotus tietosuojavaltuutetun oikeudesta tarkastaa ilmoituksen kohteena olevaa henkilöä koskevien tietojen lainmukaisuus ottaen huomioon luottolaitostoiminnasta annetussa laissa oleva vastaava sääntely. Palautteessa on kritisoitu Finanssivalvonnasta annettuun lakiin ehdotettuja säännöksiä, jotka koskevat vielä lainvoimaa vailla olen hallinnollisen seuraamuksen ja muun hallinnollisen toimenpiteen julkistamisen yhteydessä julkistettavia henkilötietoja, kun rikkomisesta vastuussa oleva on luonnollinen henkilö. Valmistelussa on otettu huomioon luottolaitosdirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä tehty sääntelyratkaisu. Finanssivalvonnasta annetun lain nykyisessä 43 §:ssä mainituilla seuraamusta koskevilla julkistettavilla tiedoilla tarkoitetaan tietoja rikkomuksesta ja tietoa seuraamuksen kohteena olevan luonnollisen tai oikeushenkilön nimestä. Julkistamista ei ole rajattu vain lainvoimaisiin päätöksiin. On myös huomattava, että jo nykyisessä laissa säädetään edellytyksistä, joiden täyttyessä seuraamus voidaan julkistaa ilman seuraamuksen kohteena olevan nimeä. Ehdotuksessa näitä kriteerejä ehdotetaan tarkennettavaksi. Ehdotuksen mukaan laissa säädettäisiin nykyistä vastaavasti henkilötietojen säilytysajasta Finanssivalvonnan internetsivuilla.

7 Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Sijoitusrahastodirektiivissä määritellään rahoitusväline, jolla tarkoitetaan rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU liitteessä I olevassa C osassa tarkoitettua rahoitusvälinettä. Sijoitusrahastolakiin on tarkoitus lisätä rahoitusvälineen määritelmä edellä mainitun direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä. Direktiivin täytäntöönpanoaika on 3 päivänä heinäkuuta 2016.

Sijoitusrahastodirektiivin mukaan toimivaltaiselle viranomaiselle on annettava valtuudet vaatia siinä määrin kuin se sallitaan kansallisessa lainsäädännössä, teleoperaattorin hallussa olevia tietoliikennetietoja, jos voidaan perustellusti epäillä rikkomista ja jos tällaiset tiedot voivat olla merkityksellisiä sijoitusrahastodirektiivin rikkomista koskevan tutkinnan kannalta (98 artiklan 2 kohdan d alakohdan i alakohta). Säännös on tarkoitus panna täytäntöön markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY ku-

moamisesta 16 päivänä huhtikuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014 voimaantulosta johtuvien kansalliseen lainsäädäntöön tehtävien muutosten täytäntöönpanon yhteydessä. Asetusta sovelletaan 3 päivästä heinäkuuta 2016 alkaen.

Valtiovarainministeriö asetti 19 päivänä joulukuuta 2014 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia esitys neljännen rahanpesudirektiivin (EU) 2015/849 ja maksajan tiedot -asetuksen (EU) 2015/847 sekä FATF:n rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevien suositusten panemiseksi täytäntöön, arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen valvontarakenne ja seuraamusjärjestelmä sekä tarvittavat viranomaisresurssit, poistaa tarpeettomat esteet riittävän viranomaisyhteistyön turvaamiseksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi ja selvittämiseksi, varmistaa tarkoituksenmukainen järjestely yritysten omistajia ja tosiasiallisia edunsaajia koskevien tietojen saamiseksi, ja panna täytäntöön kansallisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen kansallisen riskiarvion osoittamat tarpeelliset lainsäädäntömuutokset. Työryhmässä ovat olleet edustettuina valtiovarainministeriön lisäksi ulkoasiainministeriö, oikeusministeriö, sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Finanssivalvonta ja keskusrikospoliisin rahanpesun selvittelykeskus sekä työryhmän kutsumina pysyvinä asiantuntijoina aluehallintovirasto ja Poliisihallitus. Työryhmän muistio (*Rahanpesulainsäädännön kokonaisuudistus, Valtiovarainministeriön julkaisuja - 41/2015*) julkaistiin marraskuussa 2015. Muistiossaan työryhmä ehdottaa Finanssivalvonnasta annetun lain 41 §:ää muutettavaksi siten, että Finanssivalvonta määräisi seuraamusmaksun aina euromääräisestä rajasta riippumatta. Nykyisen 41 §:n mukaan Finanssivalvonta määrää seuraamusmaksun, jos se on suuruudeltaan enintään miljoona euroa. Muussa tapauksessa seuraamusmaksun määrää Finanssivalvonnan esityksestä markkinaoikeus. Direktiivin täytäntöönpano-aika on viimeistään 26 päivänä kesäkuuta 2017. Asetusta sovelletaan 26 päivästä kesäkuuta 2017 alkaen.

Työryhmän ehdotus liittyy sijoitusrahastolain 144 b §:n soveltamiseen, jossa säädetyistä rikkomuksista ja laiminlyönneistä määrätään seuraamusmaksu Finanssivalvonnasta annetun lain 40, 41 ja 41 a §:n mukaan.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Sijoitusrahastolaki

2 §. Lakiin on tarpeen lisätä rahastoyhtiön johtoa ja toimivaa johtoa koskevat määritelmät. Pykälän *1 momenttiin* ehdotetaan lisättäväksi uudet 5 a ja 5 b kohdat, joista ensiksi mainitussa määritellään rahastoyhtiön johto ja jälkimmäisessä rahastoyhtiön toimiva johto. Määritelmät vastaavat pääosin sijoituspalvelulain 1 luvun 12 a §:ssä ja luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 20 §:ssä säädettyjä johdon ja toimivan johdon määritelmiä.

2 a §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 6 momentti*, joissa määritellään laissa käytetty EU:n vakavaraisuusasetus -käsite. EU:n vakavaraisuusasetuksella tarkoitetaan luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 575/2013.

4 b §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että se koskee myös säilytysyhteisöä.

Lain 5 §:n edelle ehdotetaan lisättäväksi uusi säännösten sisältöä kuvaava väliotsikko.

5 b §. Pykälän nykyisessä *1 momentissa* säädetään rahastoyhtiön ylintä johtoa koskevista vaatimuksista. Ylin johto -termi on otettu käyttöön sijoitusrahastolaissa sijoitusrahastolain muuttamisesta annetulla lailla (765/2012). Ylimmällä johdolla tarkoitetaan nykyisessä 5 e §:ssä mainittua hallituksen jäsentä ja varajäsentä, toimitusjohtajaa ja toimitusjohtajan sijaista ja muuta ylimpään johtoon kuuluvaa. Edellä 2 §:n 1 momentin 5 a kohdassa ehdotetaan määriteltäväksi ”johto”, joka käsite kattaisi ylimpään johtoon nykyisen 5 e §:n mukaan kuuluvat henkilöt. Momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä käytetty termi ”ylin johto” korvataan termillä ”johto”, jolla tarkoitetaan uuden määritelmän mukaista rahastoyhtiön johtoa. Säännöstä ei ehdoteta asiallisesti muutettavaksi. Momentissa oleva käsite ”merkittävä sidonnaisuus” muutetaan muotoon ”merkittävä sidos”, joka vastaa 2 §:n 1 momentin 15 kohdassa säädettyä määritelmää.

5 e §. Pykälän nykyisessä *1 momentissa* säädetään vaatimuksista, jotka koskevat rahastoyhtiön hallituksen jäsentä ja varajäsentä, toimitusjohtajaa ja toimitusjohtajan sijaista sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa. Momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei siinä enää käytetä termiä ”ylin johto”. Momentissa säädetty vaatimukset muutetaan koskemaan 2 §:n 1 momentin 5 a kohdassa ehdotetun määritelmän mukaista rahastoyhtiön johtoa. Momentin ensimmäinen virke ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädetään yksinomaan johtamiselle asetettavasta vaatimuksesta. Rahastoyhtiötä on johdettava ammattitaitoisesti sekä terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisesti. Säännöstä ei ehdoteta asiallisesti muutettavaksi. Momenttiin ehdotetaan lisäksi teknisluonteisia tarkistuksia.

Pykälän *2 momentin* 1 kohdassa mainitut hallituksen jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja tai toimitusjohtajan sijainen ja muu ylimpään johtoon kuuluva ehdotetaan korvattavaksi ”johto” termillä, jolla tarkoitetaan 2 §:n 1 momentin 5 a kohdassa ehdotetun määritelmän mukaista johtoa. Säännöstä ei ehdoteta asiallisesti muutettavaksi

8 b §. Pykälän *2 momentin* 1 kohdassa mainitut hallituksen jäsen, toimitusjohtaja ja muu ylimpään johtoon kuuluva ehdotetaan korvattavaksi ”johto” termillä, jolla tarkoitetaan 2 §:n 1 momentin 5 a kohdassa ehdotetun määritelmän mukaista johtoa. Momentin johdantolauseeseen ehdotetaan teknisluonteista tarkistusta. Säännöstä ei ehdoteta asiallisesti muutettavaksi.

9 §. Pykälän edelle ehdotetaan lisättäväksi uusi säännösten sisältöä kuvaava väliotsikko. Pykälän nykyisen 2 momentin mukaan säilytysyhteisö voi toimiluvassa mainituin edellytyksin harjoittaa myös säilytysyhteisötoimintaan olennaisesti liittyvää toimintaa. Sijoitusrahastodirektiivissä säädetään nykyistä yksityiskohtaisemmin säilytysyhteisön tehtävistä, joita vastaavat säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi sijoitusrahastolakiin. Tämän vuoksi 2 momentti ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

9 a §. Pykälän nykyisessä 1 momentissa säädetään säilytysyhteisön toimiluvan myöntämisestä suomalaiselle osakeyhtiölle ja toimiluvan myöntämisen edellytyksistä. Momentti ehdotetaan tarkistettavaksi. Ehdotuksen mukaan saadun selvityksen perusteella on voitava varmistua siitä, että yhtiö täyttää pykälässä nykyisin mainittujen 9 e ja 9 d §:ssä säädettyjen vaatimusten lisäksi säilytysyhteisön pääomalle 10 §:ssä ja toiminnalle 10 b ja 31 g §:ssä säädetty vaatimukset. Momentissa mainittu ylin johto -termi korvattaisiin johto -termillä, jolla tarkoitetaan 2 §:n 1 momentin 5 a kohdassa ehdotetun määritelmän mukaista säilytysyhteisön johtoa.

Nykyisen 9 a §:n mukaan toimiluvan edellytyksenä on, ettei säilytysyhteisön ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidonnaisuus ole esteenä säilytysyhteisön tehokkaalle valvonnalle. Tästä vaatimuksesta ehdotetaan säädettäväksi 10 b §:ssä. Säännöksessä käytettäisiin merkittävä sidos -termiä merkittävä sidonnaisuus -termin sijasta, joka termi on korvattu ensiksi mainitulla termillä sijoitusrahastolain muuttamisesta annetulla lailla (626/2014).

Toimiluvan myöntämisen edellytyksenä olisi edelleen, että yhtiöllä on pääkonttori Suomessa. Toimilupa voitaisiin edelleen myöntää myös perustettavalle yhtiölle ennen sen rekisteröintiä.

Pykälän 2 momentissa säädetään toimilupapäätöstä koskevasta muutoksenhausta. Momentin viimeisessä virkkeessä on valituksen tekemisen ja käsittelyn osalta säädösviittaus hallintolainkäyttölakiin (586/1996). Viittaus ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi Finanssivalvonnasta annettuun lakiin, jonka 73 §:ssä säädetään muutoksenhausta Finanssivalvonnan päätöksiin.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 23 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan c alakohtaa ja toista alakohtaa.

9 b §. Pykälässä oleva viittaus Rahoitustarkastukseen muutetaan koskemaan Finanssivalvontaa.

9 c §. Pykälä liittyy nykyiseen 9 §:n 2 momenttiin, joka ehdotetaan edellä kumottavaksi. Tämän vuoksi myös tämä pykälä ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

9 d §. Pykälän nykyisessä 1 momentissa säädetään vaatimuksista, jotka koskevat säilytysyhteisön hallituksen jäsentä ja varajäsentä, toimitusjohtajaa ja toimitusjohtajan sijaista sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa. Momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei siinä enää käytetä termiä ”ylin johto” eikä eritellä siihen kuuluvia henkilöitä. Momentissa säädetty vaatimukset koskisivat 2 §:n 1 momentin 5 a kohdassa ehdotetun määritelmän mukaista säilytysyhteisön johtoa. Momentin ensimmäinen virke ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädetään yksinomaan nykyisestä vaatimuksesta, jonka mukaan säilytysyhteisöä on johdettava ammattimaisesti sekä terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisesti. Säännöstä ei edellä mainituilta osin ehdoteta asiallisesti muutettavaksi.

Nykyisen 1 momentin mukaan hallituksen jäsenenä ja varajäsenenä, toimitusjohtajalla ja tämän sijaisella sekä muulla ylimpään johtoon kuuluvalla on lisäksi oltava sellainen yleinen säilytysyhteisötoiminnan tuntemus kuin säilytysyhteisön toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen

on tarpeen. Säännös ehdotetaan muutettavaksi siten, että hallituksella kokonaisuutena on oltava säilytysyhteisötoiminnan ja siihen liittyvien merkittävien riskien tuntemus. Vaatimus ei koskisi erikseen jokaista hallituksen jäsentä. Hallituksessa tulisi olla sen toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen yksi tai useampi jäsen, joilla on säilytysyhteisötoiminnan ymmärtämiseen tarvittavat tiedot, taidot ja kokemus. Tämän lisäksi toimitusjohtajalla ja muulla 2 §:n 1 momentin 5 b kohdassa tarkoitettuun toimivaan johtoon kuuluvalla on oltava säilytysyhteisötoiminnan ja siihen liittyvien merkittävien riskien tuntemus.

Pykälän 2 momentissa säädetään kriteereistä, joiden täytyessä henkilöä ei voida pitää luotettavana 1 momentissa tarkoitettuun tehtävään. Nykyisessä 1 kohdassa mainitut hallituksen jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja tai toimitusjohtajan sijainen ja muu ylimpään johtoon kuuluva ehdotetaan korvattavaksi johto -termillä, jolla tarkoitetaan 2 §:n 1 momentin 5 a kohdassa ehdotetun määritelmän mukaista johtoa. Nykyisen 2 kohdan mukaan luotettavana ei voida pitää sitä, joka on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton 1 momentissa tarkoitettuun tehtävään. Kohtaa tarkennettaisiin siten, että aikaisemmalla toiminnalla tarkoitetaan muuta kuin momentin 1 kohdassa tarkoitettua aikaisempaa toimintaa.

Pykälän 3 momentti vastaa nykyisen 9 d §:n 3 momenttia.

Pykälän nykyisessä 4 momentissa mainittu ylin johto -termi korvattaisiin johto -termillä, jolla tarkoitetaan 2 §:n 1 momentin 5 a kohdassa ehdotetun määritelmän mukaista rahastoyhtiön johtoa. Säännöstä ei ehdoteta asiallisesti muutettavaksi. Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 23 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan g ja h alakohtaa.

10 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädetään säilytysyhteisön pääoman riittävyyttä koskevista vaatimuksista. Ehdotuksen mukaan säilytysyhteisöön sovelletaan vaatimuksia, jotka vastaavat vähintään EU:n vakavaraisuusasetuksen 315 tai 317 artiklan mukaisesti valitun lähestymistavan perusteella laskettavia vaatimuksia. Ehdotuksen mukaan säilytysyhteisöllä on oltava jatkuvasti omia varoja määrä, joka vastaa 1 momentissa säädettyä osakepääoman määrää. Pykälän 1 momentissa säädetty osakepääoman määrä vastaa luottolaitosdirektiivin 28 artiklan 2 kohdassa säädettyä perustamispääoman määrää.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 23 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan c alakohtaa.

10 b §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, joka vastaa asiallisesti nykyistä 9 a §:n 1 momentin kolmatta virkettä. Pykälän 1 momentin mukaan säilytysyhteisön ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidos ei saa estää säilytysyhteisön tehokasta valvontaa. Valvonnan esteenä eivät saa myöskään olla tällaisessa sidonnaisuussuhteessa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat kolmannen maan säännökset ja hallinnolliset määräykset. Merkittävä sidos -käsite määritellään sijoitusrahastolain 2 §:n 1 momentin 15 kohdassa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin säilytysyhteisön velvollisuudesta ilmoittaa toimiluvan myöntämisen jälkeen toimilupahakemuksessa ilmoitetuissa sidonnaisuutta koskevissa tiedoissa tapahtuneet muutokset Finanssivalvonnalle. Ehdotus vastaa sijoituspalvelulain 7 luvun 2 §:ää.

11 §. Pykälässä säädetään yhteisöistä, jotka voivat toimia säilytysyhteisönä. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen soveltamisalaan lisätään Suomen Pankki. Momentista ehdotetaan poistettavaksi sijoituspalvelulain 1 luvun 9 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu sijoituspalveluyritys, koska sijoitusrahastodirektiivin mukaan sijoituspalveluyri-

tys ei enää ilman erillistä lupaa saa toimia säilytysyhteisönä. Samasta syystä pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sijoituspalvelulain 1 luvun 9 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettu ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys. Jos sijoituspalveluyritys toimii nykyisen lain nojalla säilytysyhteisönä, sen on haettava 9 a §:ssä tarkoitettu toimilupa toiminnan jatkamiseksi 18 päivänä maaliskuuta 2018 alkaen.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 23 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a ja b alakohtaa ja 3 kohtaa.

12 §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi siitä lailla 224/2004 kumotun 12 §:n tilalle uusi 12 §. Pykälän 1 momentin mukaan sijoitusrahaston säilytysyhteisönä voi toimia vain 9 §:ssä tarkoitettu säilytysyhteisö tai 11 §:ssä tarkoitettu Suomeen sijoittautunut yhteisö. Pykälä vastaa nykyisen 31 §:n 4 momenttia. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiiviä, jonka 23 artiklan 1 kohdan mukaan säilytysyhteisön sääntömääräisen kotipaikan on oltava sijoitusrahaston kotijäsenvaltiossa tai sen on oltava sijoittautunut tähän jäsenvaltioon.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kiellosta, jonka mukaan yhtiö ei saa toimia sekä rahastoyhtiönä että säilytysyhteisönä. Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 25 artiklan 1 kohtaa.

26 b §. Pykälän nykyisessä 4 momentissa viitataan säilytysyhteisön 31 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin. Säännösviittaus muutetaan koskemaan 31 a §:ää, jossa ehdotuksen mukaan säädetään säilytysyhteisön tehtävistä.

4 b luku Palkitseminen

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 b luku. Luvussa säädetään rahastoyhtiön velvollisuudesta ottaa käyttöön tässä luvussa tarkoitettu palkitsemisjärjestelmä, palkitsemisjärjestelmää koskevista vaatimuksista ja sen hyväksymisestä sekä palkan ja palkkioiden määräytymistä ja maksamista koskevista periaatteista. Säännöksillä pantaisiin täytäntöön sijoitusrahastodirektiivin 14 a ja 14 b artikkelit. Keskeiset vaatimukset ja periaatteet vastaavat pääosin luottolaitosten henkilöstön palkittamiseen sovellettavia vaatimuksia ja periaatteita.

Sijoitusrahastodirektiivin mukaan Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen antaa toimivaltaisille viranomaisille tai rahoitusmarkkinoiden toimijoille ohjeita niistä henkilöistä, joihin sovelletaan palkka- ja palkkiopolitiikkaa ja –käytäntöjä, ja palkka- ja palkkioperiaatteiden soveltamisesta. Ohjeissa otetaan huomioon komission rahoituspalvelualan palkka- ja palkkiopolitiikasta antamassa suosituksessa 2009/384/EY vahvistetut moitteetonta palkka- ja palkkiopolitiikkaa koskevat periaatteet sekä rahastoyhtiöiden ja niiden hoitamien yhteissijoitusyritysten koko, sisäinen organisaatio sekä niiden toiminnan luonne, laajuus ja monimuotoisuus. Laatiesaan näitä ohjeita arvopaperimarkkinaviranomainen tekee tiivistä yhteistyötä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1093/2010 perustetun Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan pankkiviranomainen) kanssa, jotta ohjeet olisivat yhdenmukaiset muita rahoituspalvelualoja, erityisesti luottolaitoksia ja sijoituspalveluyrityksiä, varten laadittujen vaatimusten kanssa (14 a artiklan 4 kohta).

Palkitsemisjärjestelmää koskevat vaatimukset

30 d §. Pykälän edelle ehdotetaan säännösten sisältöä kuvaavaa väliotsikkoa. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin rahastoyhtiön velvollisuudesta huolehtia, että sillä on tässä laissa säädetyt vaatimukset täyttävä palkka- ja palkkiopolitiikan sekä palkka- ja palkkiokäytännöt kattava palkitsemisjärjestelmä. Järjestelmän on täytettävä säädetyt vaatimukset suhteellisuus-

periaatteen mukaisesti ottaen huomioon rahastoyhtiön koko ja sisäinen organisaatio sekä sen liiketoiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin tarkemmin vaatimuksista, jotka rahastoyhtiön palkitsemisjärjestelmän on täytettävä. Palkitsemisjärjestelmän tulee olla sopusoinnussa rahastoyhtiön hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa. Se ei saa kannustaa sellaiseen riskinottoon, joka on ristiriidassa rahastoyhtiön hallinnoiman sijoitusrahaston sääntöjen tai riskiprofiilin kanssa taikka on vastoin rahastoyhtiön velvollisuutta toimia sijoitusrahaston edun mukaisesti. Palkitsemisjärjestelmän on oltava sopusoinnussa rahastoyhtiön ja sen hallinnoiman sijoitusrahaston sekä sijoittajan liiketoimintastrategian, sijoitustoiminnan tavoitteiden, arvojen ja etujen kanssa. Lisäksi siinä on oltava toimenpiteet eturistiriitatilanteiden välttämiseksi.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 14 a artiklan 1 kohtaa ja 14 b artiklan 1 kohtaa.

30 e §. Pykälän 1 *momentissa* säädettäisiin rahastoyhtiön sellaisista henkilöstöryhmistä, joihin palkitsemisjärjestelmää on sovellettava. Palkitsemisjärjestelmän soveltamisen tulee koskea henkilöstöryhmiä, joiden ammatillisella toiminnalla on olennainen vaikutus rahastoyhtiön tai sen hallinnoiman sijoitusrahaston riskiprofiiliin. Näitä henkilöstöryhmiä ovat ainakin toimiva johto, riskinottoa edellyttävissä tehtävissä toimivat ja rahastoyhtiön sisäisessä valvontatoiminnossa toimivat sekä sellaiset henkilöstön jäsenet, joiden saama kokonaispalkka tai -palkkio ei poikkea merkittävästi toimivaan johtoon ja riskinottoa edellyttävissä tehtävissä toimiviin kuuluvan palkan tai palkkion kokonaismäärästä.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin korvauksista, jotka kuuluvat palkitsemisjärjestelmän piiriin. Siihen kuuluisivat rahastoyhtiön maksamat palkat, palkkiot ja harkinnanvaraiset eläke-etuudet, niiden kiinteät ja muuttuvat osat, tulosperusteiset palkkiot ja sijoitusrahastosta maksetut korvaukset sekä rahasto-osuuksien siirrot. Harkinnanvaraisella eläke-etuudella tarkoitetaan sellaista eläke-etuutta, jonka kustantaminen ei ole rahastoyhtiön lakisääteinen velvollisuus.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 14 a artiklan 2 ja 3 kohtaa.

Palkitsemisjärjestelmän hyväksyminen ja palkitsemisvaliokunta

30 f §. Pykälän edelle ehdotetaan säännösten sisältöä kuvaavaa väliotsikkoa. Pykälän 1 *momentissa* ehdotetaan säädettäväksi rahastoyhtiön hallitukselle kuuluvasta tehtävästä hyväksyä rahastoyhtiön palkitsemisjärjestelmä ja siihen sisältyvät yleiset periaatteet sekä velvollisuudesta tarkistaa periaatteet vähintään vuosittain ja valvoa periaatteiden noudattamista. Momentissa säädettäisiin vaatimuksista, jotka edellä mainittuihin tehtäviin osallistuvan hallituksen jäsenen on täytettävä. Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin rahastoyhtiön palkitsemisjärjestelmän vuositaisesta arvioinnista.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 14 b artiklan 1 kohdan c ja d alakohtaa.

30 g §. Pykälän 1 *momentissa* säädettäisiin rahastoyhtiön palkitsemisvaliokunnasta ja sen nimeämisen edellytyksistä sekä palkitsemisvaliokunnan tehtävistä. Ehdotuksen mukaan rahastoyhtiön hallituksen on nimettävä palkitsemisvaliokunta, jos rahastoyhtiö on merkittävä kokonsa tai sen hallinnoiman sijoitusrahaston koon, hallinnollisen rakenteensa sekä toimintansa laadun, laajuuden ja monimuotoisuuden takia. Rahastoyhtiötä ei olisi katsottava merkittäväksi ainoastaan yhden edellä mainitun tekijän esimerkiksi sen hallinnoiman sijoitusrahaston koon perusteella. Rahastoyhtiö olisi merkittävä, jos se voidaan katsoa sellaiseksi jokaisen edellä mainitun tekijän perusteella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin palkitsemisvaliokunnan muodostamisesta siten, että se voi pätevästi ja riippumattomasti suorittaa tehtävänsä. Momentissa säädettäisiin palkitsemisvaliokunnan velvollisuudesta ottaa tehtävää hoitaessaan huomioon sijoittajien ja rahastoyhtiön muiden sidosryhmien pitkän aikavälin edut ja yleinen etu.

Pykälän 3 momentti koskisi palkitsemisvaliokunnan kokoonpanoa. Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajan ja jäsenten tulisi olla hallituksen jäseniä, jotka eivät saa kuulua rahastoyhtiön toimivaan johtoon ja, jos rahastoyhtiön hallituksen jäsenenä on henkilöstön edustuksesta annetussa laissa (725/1990) tarkoitettuja henkilöstön edustajia, vähintään yksi heistä on nimettävä palkitsemisvaliokunnan jäseneksi.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 14 b artiklan 1 kohdan f alakohtaa ja 4 kohtaa.

Sijoitusrahastodirektiivin mukaan ESMA antaa asetuksen (EU) N:o 1095/2010 16 artiklan mukaisesti toimivaltaisille viranomaisille ja rahoitusmarkkinoiden toimijoille ohjeita 14 b artiklassa tarkoitettujen periaatteiden soveltamisesta (14 a artiklan 4 kohta).

Palkan ja palkkioiden määräytymistä koskevat periaatteet

30 h §. Pykälän edelle ehdotetaan säännösten sisältöä kuvaavaa väliotsikkoa. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi periaatteista, joita rahastoyhtiön on noudatettava palkan ja palkkion määräytymisessä.

Pykälän 1 kohta koskee valvontatehtävään osallistuvan henkilön palkan tai palkkion määräytymistä, 2 kohta palkan ja palkkioiden kokonaismäärän perusteita, jos palkka ja palkkiot ovat tuloperusteisia, 3 kohta velvollisuutta toteuttaa tuloksen arviointi osana rahastoyhtiön hallinnoiman sijoitusrahaston osuudenomistajille suositellun rahasto-osuuksien hallussapitoajan mukaista monivuotista kehystä, 4 kohta palkan ja palkkioiden taatun muuttuvan osan maksamista, 5 kohta palkan ja palkkioiden kiinteiden ja muuttuvien osien tasapainottamista keskenään, 6 kohta sopimuksen ennakkaiseen päättymiseen liittyvien maksujen perusteita ja maksuperusteiden suunnittelemista siten, että epäonnistunutta suoritusta ei palkita ja 7 kohta palkan tai palkkion muuttuvien osien laskemista siten, että arviointihetkellä tiedossa olevat riskit otetaan huomioon.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 14 b artiklan 1 kohdan e ja g—l alakohtaa.

Palkan ja palkkioiden muuttuvien osien maksaminen

30 i §. Pykälän edelle ehdotetaan säännösten sisältöä kuvaavaa väliotsikkoa. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi vaatimuksesta, jonka mukaan merkittävä osa palkan ja palkkioiden muuttuvista osista on maksettava asianomaisen sijoitusrahaston rahasto-osuuksina tai sellaisina vastaavina muina rahoitusvälineinä, jotka toimivat yhtä tehokkaina kannustimina kuin rahasto-osuudet. Kyseistä palkan ja palkkion osuutta ei saa maksaa käteissuorituksena. Säännöksen tarkoitus on kohdentaa palkitseminen sen asianomaisen sijoitusrahaston kehitykseen ja siihen liittyviin riskien hallitsemiseen, joihin työntekijän työpanos kohdistuu. Merkittävällä osalla tarkoitetaan määrää, jonka on oltava vähintään 50 prosenttia kaikista palkan ja palkkioiden muuttuvista osista. Edellä mainittua vähimmäismäärää ei sovelleta, jos asianomaisen sijoitusrahaston varat ovat alle puolet rahastoyhtiön hallinnoimien sijoitusrahastojen yhteenlasketuista kokonaisvaroista. Palkan ja palkkioiden muuttuvien osien maksamisesta sijoitusrahaston rahasto-osuuksina tai vastaavina muina rahoitusvälineinä on mainittava sijoitusrahaston säännöissä.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 14 b artiklan 1 kohdan m alakohdan ensimmäistä alakohtaa.

30 j §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi palkan ja palkkioiden muuttuvan osan maksamisen lykkäämisestä. Sen mukaan merkittävä osa muuttuvan osan maksamisesta on lykättävä ajanjaksolle, jonka pituuden määrittämisessä on otettava huomioon asianomaisen sijoitusrahaston rahasto-osuudenomistajille suositeltu rahasto-osuuksien hallussapitoaika ja sijoitusrahaston riskien luonne. Kyseisin ajanjakson tulisi olla vähintään kolme vuotta. Merkittävän osan on oltava vähintään 40 prosenttia palkan ja palkkioiden muuttuvasta osasta. Jos palkan tai palkkioiden muuttuva osa on erityisen suuri, vähintään 60 prosenttia muuttuvan osan maksamisesta on lykättävä maksettavaksi myöhemmin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin palkan ja palkkioiden muuttuvan osan maksamisen edellytyksistä. Palkan ja palkkioiden muuttuva osa ja siihen sisältyvä osuus, jonka maksamista on lykätty, voidaan maksaa vain, jos se on rahastoyhtiön taloudellinen kokonaistilanne huomioon ottaen kestävää sekä asianomaisen liiketoimintayksikön, sijoitusrahaston ja henkilön tulos huomioon ottaen perusteltua.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin edellytyksistä, joiden täytyessä palkan ja palkkioiden muuttuvan osan kokonaismäärää on vähennettävä. Muuttuvan osan kokonaismäärää on vähennettävä huomattavasti, jos rahastoyhtiön tai sijoitusrahaston taloudellinen tulos heikkenee tai on tappiollinen, ottaen huomioon sekä nykyinen korvaus että aikaisemmin ansaittujen palkkioiden vähennykset, joihin kuuluvat palkkioiden riskiperusteisten ehtojen tai takaisinperintäehtojen perusteella tehdyt vähennykset.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 14 b artiklan 1 kohdan n ja o alakohtaa.

Eläke-etuudet ja rahastoyhtiön menettelyt

30 k §. Pykälän edelle ehdotetaan säännösten sisältöä kuvaavaa väliotsikkoa. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vaatimuksesta, jonka mukaan rahastoyhtiön maksamien harkinnanvaraisten eläke-etuuksien on oltava sopusoinnussa rahastoyhtiön ja sen hallinnoimien sijoitusrahastojen liiketoimintastrategian, tavoitteiden, arvojen ja pitkän aikavälin etujen kanssa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin harkinnanvaraisen eläke-etuuden suorittamisesta työntekijälle. Jos työntekijän palvelussuhde rahastoyhtiöön lakkaa ennen eläkkeelle jäämistä, rahastoyhtiön on lykättävä harkinnanvaraisen eläke-etuuden suorittamista ja pidettävä etuus hallussaan viiden vuoden ajan 30 i §:ssä tarkoitettuina rahoitusvälineinä. Kun työntekijä jää eläkkeelle, harkinnanvaraiset eläke-etuudet on maksettava hänelle edellä tarkoitettuina rahoitusvälineinä viiden vuoden kuluttua eläkkeelle jäämisestä.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 14 b artiklan 1 kohdan p alakohtaa.

30 l §. Pykälä koskisi menettelyjä, joita rahastoyhtiön on noudatettava. Pykälän 1 momentin mukaan rahastoyhtiö ei saa maksaa palkan tai palkkion muuttuvaa osaa tavalla, joka vaikutuksiltaan rinnastuu tämän lain vastaisen menettelyn vaikutuksiin. Pykälän 2 momentin mukaan rahastoyhtiön olisi vaadittava 30 e §:n 1 momentissa tarkoitettuun henkilöstöryhmään kuuluvaa sitoutumaan siihen, ettei tämä käytä rahoitusvälineitä tai vakuuttamista suojautuakseen palkitsemisjärjestelmään liittyvältä henkilökohtaiselta riskiltä.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 14 b artiklan 1 kohdan q ja r alakohtaa.

5 luku Säilytisyhteisön tehtävät, tehtävien ulkoistamisen edellytykset ja toiminta

Luku ja sen otsikko ehdotetaan muutettavaksi. Luvussa ehdotetaan säädettäväksi säilytisyhteisön tehtävistä ja velvollisuuksista, tehtävien ulkoistamisesta ja toiminnan järjestämistä koskevista vaatimuksista. Säännöksillä pantaisiin täytäntöön sijoitusrahastodirektiivin 22 ja 22 a artiklat. Luvussa ei enää säädettäisi nykyistä 34 c §:ää vastaavasti säilytisyhteisön velvollisuudesta tehdä sijoitusrahastoa Suomessa hallinnoivan ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön kanssa sopimus tietojen vaihdosta. Säännös on perustunut sijoitusrahastodirektiivin 23 artiklan 5 ja 6 kohtaan, jotka muutodirektiivillä kumotaan.

Säilytisyhteisön tehtävät

31 §. Pykälän edelle ehdotetaan säännösten sisältöä kuvaavaa väliotsikkoa. Pykälän *1 momentin* mukaan sijoitusrahaston varat on säilytettävä yhdessä säilytisyhteisössä. Sijoitusrahastodirektiivin mukaan yhtä säilytisyhteisöä koskevalla vaatimuksella pyritään varmistamaan, että säilytisyhteisöllä on kokonaiskuva kaikista yhteissijoitusyrityksen varoista ja että sekä rahastonhoitajilla että sijoittajilla on yksi vertailukohta siltä varalta, että varojen säilytyksessä tai valvontatehtävien suorittamisessa ilmenee ongelmia. Varojen säilyttämiseen kuuluu niiden pitäminen säilytyksessä tai, jos varat ovat luonteeltaan sellaisia, ettei niitä voida pitää säilytyksessä, kyseisten varojen omistuksen todentaminen ja niitä koskevien tietojen kirjaaminen (perustelukappale 12). Momentti vastaa voimassa olevaa 33 §:n 1 momenttia ja sijoitusrahastodirektiivin 22 artiklan 1 kohtaa.

Pykälän *2 momentissa* säädetään sijoitusrahaston varojen erillään pitämisen periaatteesta säilytisyhteisössä ja kiellosta ulosmitata sijoitusrahaston varoja säilytisyhteisön velasta. Momentti vastaa voimassa olevaa 31 §:n 2 momenttia. Momentti vastaa sijoitusrahastodirektiivin 22 artiklan 8 kohtaa, jonka mukaan jäsenvaltion on varmistettava, että säilytisyhteisön maksukyvyttömyystapauksessa ja/tai minkä tahansa sellaisen unionissa sijaitsevan kolmannen osapuolen maksukyvyttömyystapauksessa, jolle yhteissijoitusyrityksen varojen säilytys on siirretty, säilytettävänä olevat yhteissijoitusyrityksen varat eivät ole jaettavissa tällaisen säilytisyhteisön ja/tai tällaisen kolmannen osapuolen velkojille eivätkä realisoitavissa näiden hyväksi. Lain 25 §:ssä säädetään sijoitusrahaston varojen kuulumisesta rahasto-osuudenomistajille. Sijoitusrahaston varat eivät voi kuulua säilytisyhteisön konkurssipesään.

Pykälän *3 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi nykyistä 31 §:n 3 momenttia vastaavasti säilytisyhteisön velvollisuudesta hoitaa tehtävänsä itsenäisesti rahasto-osuudenomistajien eduksi. Säännöstä tarkistettaisiin direktiiviä vastaavaksi siten, että tehtävä olisi hoidettava myös huolellisesti ja asiantuntevasti ja rahasto-osuudenomistajien lisäksi myös sijoitusrahaston eduksi. Säännös vastaa tarkistettuna sijoitusrahastodirektiivin 25 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa. Sen mukaan rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön suorittaessaan toimintojaan on toimittava rehellisesti, oikeudenmukaisesti, ammattimaisesti, riippumattomasti ja ainoastaan yhteissijoitusyrityksen ja yhteissijoitusyrityksen sijoittajien edun mukaisesti. Direktiivissä annetaan komissiolle valtuus hyväksyä delegoituja säädöksiä, jotka koskevat muun ohella 25 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua riippumattomuusvaatimuksen (englanniksi *the independence requirement*) täyttymisen edellytyksiä. Englanninkielisestä *independence*-sanasta käytetään edellä käännöstä ”itsenäisesti”.

31 a §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi säilytisyhteisön valvontatehtävistä. Säilytisyhteisön on varmistettava *1 momentin* 1 kohdan mukaan, että sijoitusrahaston rahasto-osuuksien liikkeeseenlaskuissa ja lunastuksissa noudatetaan sijoitusrahastolakia ja sijoitusrahaston sääntöjä ja 2 kohdan mukaan, että sijoitusrahaston rahasto-osuuksien arvo lasketaan sijoitusrahastolain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten ja sijoitusrahaston sääntöjen mukai-

sesti. Säilytysyhteisön on 3 kohdan mukaan noudatettava rahastoyhtiön antamia toimeksiantoja, jolleivät ne ole sijoitusrahastolain tai rahastoyhtiön toimintaa koskevan muun lain tai sijoitusrahaston sääntöjen vastaisia. Säilytysyhteisön on varmistettava momentin 4 kohdan mukaan, että sijoitusrahaston varoja koskeviin toimiin liittyvät maksut suoritetaan sijoitusrahastolle yleisesti käytössä olevassa määräajassa ja 5 kohdan mukaan, että sijoitusrahaston tuotot käytetään tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten ja sijoitusrahaston sääntöjen mukaisesti. Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 22 artiklan 3 kohtaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin säilytysyhteisön velvollisuudesta varmistua sijoitusrahaston kassavirran asianmukaisesta seurannasta ja siitä, että rahasto-osuuksien merkitsemisen yhteydessä suoritettut maksut on vastaanotettu ja sijoitusrahaston käteisvarat kirjattu käteistilille. Momentin 1 kohdan mukaan käteistilin tulee olla avattu sijoitusrahaston tai sitä hallinnoivan rahastoyhtiön tai sijoitusrahaston lukuun toimivan säilytysyhteisön nimissä. Momentin 2 kohdan mukaan käteistilin tulee olla avattu sijoituspalvelulain 9 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa keskuspankissa, talletuspankissa tai muussa valtiossa toimiluvan saaneessa talletusten vastaanottamiseen oikeutetussa luottolaitoksessa. Momentin 3 kohdan mukaan käteistiliä on ylläpidettävä sijoituspalvelulain 9 luvun 1 §:ssä ja 3 §:n 2—4 momentissa säädettyjen periaatteiden ja 5 §:ssä tarkoitettujen määräysten mukaisesti.

Pykälän 2 momentti vastaa sijoitusrahastodirektiivin 22 artiklan 4 kohdan ensimmäistä alakohtaa. Tämän alakohdan b alakohdassa säädetään käteistilistä, joka on avattu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/39/EY täytäntöönpanosta sijoituspalveluyritysten toiminnan järjestämistä koskevien vaatimusten, toiminnan harjoittamisen edellytysten ja kyseisessä direktiivissä määriteltujen käsitteiden osalta annetun komission direktiivin 2006/73/EY 18 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettua yhteisössä, ja c alakohdassa käteistilistä, jota ylläpidetään komission direktiivin 16 artiklassa säädettyjen periaatteiden mukaisesti. Edellä mainittu b alakohta on pantu täytäntöön sijoituspalvelulain 9 luvun 3 §:n 1 momentissa ja c alakohta 9 luvun 1 §:ssä ja 3 §:n 2—4 momentissa sekä 9 luvun 5 §:ssä. Viimeksi mainitussa säädetään Finanssivalvonnalle annetusta valtuudesta antaa tarkemmat määräykset asiakasvarojen säilyttämisessä noudatettavista menettelytavoista.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin direktiivin 22 artiklan 4 kohdan toista alakohtaa vastaava kiellosta, jonka mukaan sijoitusrahaston säilytysyhteisön nimissä avatulle tilille ei saa kirjata 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun yhteisön käteisvaroja eikä säilytysyhteisön omia käteisvaroja.

31 b §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi nykyistä sääntelyä yksityiskohtaisemmin sijoitusrahaston varoihin kuuluvien rahoitusvälineiden säilyttämisestä säilytysyhteisössä ja muiden varojen kuin rahoitusvälineiden säilyttämisestä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin rahoitusvälineistä, jotka on annettava säilytysyhteisön säilytettäväksi. Säilytettäväksi olisi annettava kaikki sellaiset rahoitusvälineet, jotka voidaan kirjata säilytysyhteisön kirjanpitoon avatulle rahoitusvälinetilille, ja sellaiset rahoitusvälineet, jotka voidaan toimittaa fyysisesti säilytysyhteisölle.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin säilytysyhteisön velvollisuudesta kirjata 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut rahoitusvälineet rahoitusvälinetilille sijoitusrahaston tai sitä hallinnoivan rahastoyhtiön nimiin sijoituspalvelulain 9 luvun 1, 2 ja 5 §:ssä säädettyjen periaatteiden mukaisesti siten, että niiden voidaan koska tahansa todeta kuuluvan kyseiselle sijoitusrahastolle sijoitusrahastolain mukaisesti. Edellä mainitut säännökset vastaavat sijoitusrahastodirektiivin 22 artiklan 5 kohdan a alakohdassa mainittua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/39/EY täytäntöönpanosta sijoituspalveluyritysten toiminnan järjestämistä koskevien

vaatimusten, toiminnan harjoittamisen edellytysten ja kyseisessä direktiivissä määriteltyjen käsitteiden osalta annettua komission direktiivin 2006/73/EY 16 artiklaa.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin sijoitusrahaston muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen varojen säilyttämisestä ja niitä koskevien tietojen ylläpitämisestä. Säilytysyhteisön on voitava todentaa kyseisten varojen kuuluminen sijoitusrahastolle rahastoyhtiön sille toimittamien tietojen tai muun ulkopuolisen näytön perusteella.

Pykälän 4 *momentissa* säädettäisiin säilytysyhteisön velvollisuudesta toimittaa rahastoyhtiölle säännöllisesti luettelo sijoitusrahaston varoista.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 22 artiklan 5 ja 6 kohtaa.

31 c §. Pykälän 1 *momentissa* säädettäisiin kiellosta käyttää uudelleen säilytysyhteisön säilytettävänä olevia varoja (englanniksi *reuse*). Momentin mukaan säilytysyhteisö ei saa käyttää edellä mainittuja varoja uudelleen omaan lukuunsa tai kolmannen osapuolen lukuun. Uudelleenkäyttökielto koskee kaikkia säilytettävänä olevia varoja koskevia liiketoimia, joita ovat muun muassa siirtäminen, vakuudeksi antaminen, myyminen ja lainananto. Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin säilytettävänä olevien varojen käyttämisestä uudelleen sijoitusrahaston lukuun. Uudelleenkäyttö sijoitusrahaston lukuun olisi sallittu, jos säilytysyhteisö noudattaa sijoitusrahastoa hallinnoivan rahastoyhtiön ohjeita ja uudelleenkäyttö on sijoitusrahaston ja rahasto-osuudenomistajien etujen mukaista. Lisäksi edellytyksenä on, että omistusoikeuden siirtävän järjestelyn yhteydessä liiketoimen tulee olla suojattu sijoitusrahastoa hallinnoivan rahastoyhtiön vastaanottamalla riittävillä ja likvideillä vakuuksilla.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin 2 momentissa tarkoitetun vakuuden markkina-arvon vähimmäismäärästä.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 22 artiklan 7 kohtaa.

Ulkoistamisen edellytykset

31 d §. Pykälän edelle ehdotetaan säännösten sisältöä kuvaavaa väliotsikkoa. Pykälä koskisi säilytysyhteisön tehtävien ulkoistamista. Pykälän 1 *momentin* mukaan säilytysyhteisöä kielletään ulkoistamasta kolmannelle osapuolelle 31 a §:ssä tarkoitettuja valvontatehtäviä.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin säilytysyhteisön oikeudesta ulkoistaa 31 b §:ssä tarkoitettujen rahoitusvälineiden ja muiden varojen säilyttäminen kolmannelle osapuolelle ja tätä ulkoistamista koskevista vaatimuksista.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin 31 c §:n soveltamisesta myös 2 momentissa tarkoitettuun kolmanteen osapuoleen. Pykälän 4 *momentissa* säädettäisiin kolmannen osapuolen oikeudesta ulkoistaa säilyttäminen edelleen ja tätä edelleen ulkoistamista koskevista vaatimuksista.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 22 artiklan 7 kohtaa ja 22 a artiklan 1 ja 2 kohtaa ja 3 kohdan kolmatta alakohtaa.

Sijoitusrahastodirektiivin 26 b artiklan mukaan komissiolla on valta hyväksyä delegoituja säädöksiä 22 a artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitetuista säilytysyhteisön asianmukaista huolellisuutta koskevista tehtävistä.

31 e §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi vaatimuksista, jotka sellaisen kolmannen osapuolen, jolle säilytysyhteisö on ulkoistanut 31 b §:ssä tarkoitettujen rahoitusvälineiden ja muiden varojen säilyttämisen, on täytettävä säilyttämisen ulkoistamisen aikana.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 22 a artiklan 3 kohdan ensimmäistä alakohtaa.

31 f §. Pykälän *1 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi edellytyksistä, joiden täytyessä säilytysyhteisö saa ulkoistaa rahoitusvälineiden säilyttämisen myös sellaiselle kolmannessa maassa toimivalle paikalliselle yhteisölle, joka ei täytä 31 e §:n 2 kohdan a alakohdassa säädettyjä vaatimuksia. Ulkoistaminen olisi tämän estämättä kuitenkin mahdollista, jos kolmannen maan lainsäädännössä edellytetään, että paikallinen yhteisö säilyttää tiettyjä rahoitusvälineitä eikä yksikään paikallinen yhteisö täytä mainitussa lainkohdassa säädettyjä vaatimuksia. Säilyttämisen ulkoistaminen olisi sallittua vain siinä laajuudessa kuin kyseisen kolmannen maan lainsäädäntö sitä edellyttää ja vain niin kauan kuin ulkoistamista koskevia vaatimuksia täyttäviä paikallisia yhteisöjä ei ole olemassa. Ulkoistamisen edellytyksenä on lisäksi, että säilytysyhteisö antaa rahasto-osuudenomistajille ennen heidän sijoituksensa tekemistä momentissa säädettyt tiedot säilyttämisen ulkoistamisesta ja että rahastoyhtiö on antanut määräyksen säilytysyhteisölle rahoitusvälineiden säilyttämisen ulkoistamisesta paikalliselle yhteisölle.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan *1 momentissa* tarkoitettu yhteisö, jolle on ulkoistettu *1 momentissa* tarkoitettu säilyttäminen, voi siirtää kysymyksessä olevan tehtävän edelleen mainitussa momentissa säädettyin edellytyksin.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 22 a artiklan 3 kohdan toista alakohtaa.

Säilytysyhteisön toiminnan järjestäminen

31 g §. Pykälän edelle ehdotetaan säännösten sisältöä kuvaavaa väliotsikkoa. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi sijoitusrahastolain nojalla toimiluvan saaneen säilytysyhteisön toiminnan järjestämistä koskevista vähimmäisvaatimuksista.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin vaatimuksesta järjestää toiminta luotettavalla tavalla sekä velvollisuudesta asianmukaisin toimin varmistaa toimintaan liittyvien riskien hallinta ja sisäisen valvonnan toimivuus sekä toiminnan jatkuvuus ja säännönmukaisuus kaikissa tilanteissa. Toiminnan jatkuvuuden ja säännönmukaisuuden varmistamiseksi tarvittavilla toimilla tarkoitetaan tarkoituksenmukaisten ja oikeasuhteisten järjestelmien, voimavarojen ja menettelyjen käyttämistä.

Pykälän *2 momentin* mukaan säilytysyhteisöllä on oltava rahoitusvälineiden säilyttämistä varten kirjanpitojärjestelmä, jotta se voi säilyttää rahoitusvälineitä, jotka voidaan merkitä säilytysyhteisön kirjanpitoon avatulle rahoitusvälinetilille. Lisäksi sillä on oltava toiminnan asianmukaiseen harjoittamiseen tarvittavat hallintomenettelyt, omat sisäiset valvontamekanismit ja tehokkaat riskinarviointimenettelyt sekä tehokkaat valvonta- ja turvajärjestelyt tiedonkäsittelyjärjestelmiä varten.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin säilytysyhteisön velvollisuudesta tunnistaa sen toiminnassa syntyvät eturistiriitatilanteet. Säilytysyhteisön olisi toteutettava sellaiset organisaatio- ja hallintojärjestelyt, joiden avulla voidaan toteuttaa kohtuulliset toimenpiteet eturistiriitatilanteiden tunnistamiseksi ja ehkäisemiseksi. Momentissa säädettäisiin säilytysyhteisön velvollisuudesta varmistaa eturistiriitatilanteen syntyessä, että sen asiakkaita kohdellaan tasapuolisesti.

Pykälän *4 momentin* mukaan säilytysyhteisön on huolehdittava sen suorittamia palveluja, toimintoja ja liiketoimia koskevien tietojen ylläpitämisestä siten, Finanssivalvonta saa pyynnöstä säilytysyhteisöltä tässä laissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi tarpeelliset tiedot.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 23 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan a—f alakohdtaa. Pykälän 1 momentti vastaa pääosin sijoituspalvelulain 7 luvun 8 §:n 1 momenttia. Pykälän 3 momentti vastaa asiallisesti rahastoyhtiötä koskevaa 26 §:n 2 momenttia.

31 h §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, ettei säilytysyhteisö saa harjoittaa toimintaa, jossa voi syntyä eturistiriitatilanteita sen ja sijoitusrahaston, sijoitusrahaston rahasto-osuudenomistajien tai sijoitusrahastoa hallinnoivan rahastoyhtiön välillä. Momentissa ehdotetaan säädettäväksi sijoitusrahastodirektiiviä vastaavasti, ettei tällaisen toiminnan harjoittamiselle ole estettä, jos säilytystehtävien hoitaminen on toiminnallisesti ja hierarkkisesti erotettu säilytysyhteisön muista tehtävistä, mahdolliset eturistiriitatilanteet pyritään välttämään ja eturistiriitatilanteiden syntyessä niistä ilmoitetaan sijoitusrahaston rahasto-osuudenomistajille. Säilytystehtävien hoitaminen olisi järjestettävä siten, että se on muusta toimintaorganisaatiosta erillinen, suoraan johdolle raportoiva toiminto.

Voimassa olevassa 26 b §:n 3 momentissa säädetään kiellosta käyttää sijoitusrahaston hallinnointiin liittyvien tehtävien hoitamisessa asiamiehenä sijoitusrahaston säilytysyhteisöä, jonka edut voivat olla ristiriidassa rahastoyhtiön tai rahasto-osuudenomistajien etujen kanssa. Säännös on ristiriitainen ehdotetun pykälän kanssa siltä osin, kuin se sallii kyseisen toiminnan harjoittamisen, jos säilytystehtävien hoitaminen on järjestetty säädettyjen vaatimusten mukaisesti. Ristiriidan poistamiseksi ehdotetaan säädettäväksi, että toimintaa saisi harjoittaa 26 b §:n 3 momentin estämättä edellyttäen, että toiminta on järjestetty säädetyt vaatimukset täyttävällä tavalla.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 25 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa.

32 §. Ehdotetun pykälän mukaan säilytysyhteisön on ilmoitettava Finanssivalvonnalle, jos se päättää olla noudattamatta rahastoyhtiön toimeksiantoa, tai jos se havaitsee rahastoyhtiön 31 a 1 momentin mukaisessa toiminnassa muutoin huomautettavaa, eikä yhtiö peruuta päätöstään tai muuta toimintatapaansa.

Ehdotus vastaa asiallisesti voimassa olevaa 32 §:ää.

33 §. Pykälän *1 momentti* vastaisi pääosin voimassa olevaa 34 §:n 1 momenttia. Momentissa ehdotetaan nykyisen lisäksi säädettäväksi, että rahastoyhtiön ja säilytysyhteisön välisen sopimuksen tulee sisältää myös osapuolten tietojenvaihtoa koskevat määräykset. Pykälän *2 momentissa* oleva viittaus Rahoitustarkastukseen muutetaan koskemaan Finanssivalvontaa. Momentti koskisi 1 momentissa tarkoitettua sopimusta siinä nykyisin mainitun säilytysyhteisösopimuksen sijasta. Momentti vastaisi asiallisesti voimassa olevaa 34 §:n 2 momenttia. Pykälän *3 momentti* vastaisi voimassa olevaa 34 §:n 3 momenttia.

34 §. Pykälä vastaa voimassa olevaa 34 a §:ää siten, että nykyisessä pykälässä olevat viittaukset Rahoitustarkastukseen muutetaan koskemaan Finanssivalvontaa.

34 a §. Pykälä vastaa voimassa olevaa 34 b §:ää siten, että nykyisessä 1 momentissa oleva viittaus Rahoitustarkastukseen muutetaan koskemaan Finanssivalvontaa ja momenttiin tehtäisiin teknisluonteisia tarkistuksia.

34 b §. Pykälän *1 momentti* vastaisi asiallisesti voimassa olevaa 34 d §:ää. Säilytysyhteisön on huolehdittava siitä, että Finanssivalvonta saa pyynnöstä säilytysyhteisöltä kaikki sellaiset sijoitusrahastoa ja sitä hallinnoivaa rahastoyhtiötä koskevat valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot, jotka säilytysyhteisö on saanut tehtäviään hoitaessaan.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin Finanssivalvonnan velvollisuudesta toimittaa 1 momentin nojalla saamansa tiedot viipymättä ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön toimivaltaiselle viranomaiselle, jos sijoitusrahastoa hallinnoi ulkomainen ETA-rahastoyhtiö.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 26 a artiklaa.

41 §. Sijoitusrahastolain muuttamisesta annetulla lailla (224/2004) kumotun 41 §:n 2 momentin 1 kohdan tilalle ehdotetaan lisättäväksi uusi 1 kohta. Ehdotuksen mukaan sijoitusrahaston säännöissä on lisäksi mainittava, jos sijoitusrahaston toiminnassa on tarkoitus soveltaa lain sallimaa mahdollisuutta ottaa sijoitusrahaston lukuun väliaikaiseen tarkoitukseen sijoitusrahastotoimintaa varten luottoa. Luoton ottamisesta ehdotetaan säädettäväksi jäljempänä 83 §:ssä.

83 §. Pykälän nykyisen *1 momentin* mukaan rahastoyhtiö saa Rahoitustarkastuksen, nykyisin Finanssivalvonta, luvalla ottaa sijoitusrahaston lukuun väliaikaiseen tarkoitukseen sijoitusrahastotoimintaa varten luottoa määrän, joka vastaa enintään yhtä kymmenesosaa sijoitusrahaston varoista. Pykälän nojalla tehtävät luottolupapäätökset aiheuttavat Finanssivalvonnalle käytännössä huomattavaa hallinnollista työtä.

Pykälä perustuu sijoitusrahastodirektiivin 83 artiklaan. Artiklassa säädetyn pääsäännön mukaan rahastoyhtiö ei saa ottaa lainaa sijoitusrahaston lukuun (1 kohta). Poikkeuksena tästä yhteissijoitusyhtiö saa hankkia ulkomaista valuuttaa luotonvälityksen (*”back-to-back”* -laina) avulla. Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltio voi 1 kohdasta poiketen antaa yhteissijoitusyhtiölle luvan ottaa lainaa artiklassa tarkemmin säädetyn edellytyksin. Artiklassa ei edellytetä toimivaltaisen viranomaisen lupaa lainan ottamiseen. Sijoitusrahastodirektiivin perusteella ei katsota olevan estettä sille, että laissa säädetään rahastoyhtiölle oikeus ottaa lainaa sijoitusrahaston lukuun ilman erityistä lupamenettelyä ja lainanoton edellytyksistä. Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että lainan ottaminen sijoitusrahaston lukuun ei edellyttäisi enää Finanssivalvonnan lupaa. Muutoksella kevennetään Finanssivalvonnan hallinnollista työtä ja lisätään toiminnan joustavuutta. Muutosta täydentää edellä 41 §:n kohdalla ehdotettu muutos, jonka mukaan sijoitusrahaston säännöissä olisi mainittava, jos sijoitusrahaston toiminnassa on tarkoitus soveltaa lain sallimaa mahdollisuutta ottaa sijoitusrahaston lukuun väliaikaiseen tarkoitukseen sijoitusrahastotoimintaa varten luottoa.

Nykyisen 1 momentin mukaan rahastoyhtiö saa ottaa momentissa tarkoitettua luottoa määrän, joka vastaa enintään yhtä kymmenesosaa sijoitusrahaston varoista. Säännös ei tältä osin täysin vastaa sijoitusrahastodirektiivin 83 artiklan 2 kohdan sanamuotoa, jonka mukaan lainaa saa ottaa määrän, joka vastaa sijoitusrahaston osalta enintään kymmentä prosenttia rahaston arvosta (englanniksi *value*). Nykyisen lain esitöiden mukaan (HE 202/1998 vp) 83 § vastaa sijoitusrahastolain (480/1987) 39 §:n 13 momenttia. Viimeksi mainittua pykälää on muutettu sijoitusrahastolain muuttamisesta annetulla lailla (583/1996), jonka esitöiden mukaan (HE 59/1996 vp) olemassa olevien luottojen määrä ei saa ylittää yhtä kymmenesosaa rahaston varallisuuden arvosta. Sijoitusrahaston arvo lasketaan siten, että rahaston varoista vähennetään rahastoa koskevat velat. Näistä syistä säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että momentissa tarkoitettua luottoa saa ottaa määrän, joka vastaa enintään yhtä kymmenesosaa sijoitusrahaston arvosta. Säännöstä ei ole tarkoitettu asiallisesti muutettavaksi. Momentissa säädettäisiin nykyis-

tä vastaavasti, että sijoitusrahastoon saadaan hankkia ulkomaista valuuttaa luotonvälityksen avulla.

Pykälän 3 momentissa oleva viittaus Rahoitustarkastukseen muutetaan koskemaan Finanssi-
valvontaa.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 83 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa ja 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohtaa.

92 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi. Ehdotuksen mukaan rahastoesitteessä olisi nykyisin ilmoitettavien tietojen lisäksi ilmoitettava rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikkaa koskevat tiedot. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi 1 kohta, jonka mukaan rahastoesitteessä on oltava yksityiskohtaiset, ajan tasalla olevat tiedot rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikasta. Näihin kuuluvat kuvaus palkkojen ja palkkioiden sekä etuuksien laskemisesta ja niiden myöntämisestä vastaavien henkilöiden tiedot sekä, jos yhtiössä on palkitsemisvaliokunta, tiedot sen kokoonpanosta. Momenttiin lisättäisiin 2 kohta, jonka mukaan tiedot palkka- ja palkkiopolitiikasta voidaan esittää 1 kohdassa säädetyn sijasta vaihtoehtoisesti siten, että rahastoesitteessä on yhteenvedo rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikasta ja ilmoitus siitä, että 1 kohdassa tarkoitettut yksityiskohtaiset tiedot rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikasta ovat saatavilla rahastoyhtiön internetsivuilla ja tieto näiden internetsivujen osoitteesta. Lisäksi on oltava ilmoitus siitä, että rahastoesite toimitetaan sijoittajalle kirjallisena ja veloituksetta tämän pyynnöstä.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 69 artiklan 1 kohdan kolmatta alakohtaa.

93 §. Pykälän 2 momentissa luetellaan tiedot, jotka on oltava avaintietoesitteessä. Momentin 1 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi Finanssivalvonnan tunnistetiedot. Näitä ovat viranomaisen virallinen nimi ja osoitetiedot. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 78 artiklan 3 kohdan a alakohtaa.

93 a §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan avaintietoesitteessä on oltava ilmoitus, jonka mukaan 92 §:n 2 momentin 1 kohtaa vastaavat tiedot rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikasta ovat saatavilla rahastoyhtiön internetsivuilla, tieto internetsivujen osoitteesta ja ilmoitus siitä, että rahastoesite toimitetaan sijoittajalle kirjallisena ja veloituksetta tämän pyynnöstä

Ehdotetun säännöksen nojalla rahastoyhtiön internetsivuilla on oltava yksityiskohtaiset ajan tasalla olevat tiedot rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikasta, joihin kuuluvat kuvaus palkkojen ja palkkioiden sekä etuuksien laskemisesta ja niiden myöntämisestä vastaavien henkilöiden tiedot sekä, jos yhtiössä on palkitsemisvaliokunta, tiedot sen kokoonpanosta.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 78 artiklan 4 kohdan toista alakohtaa.

96 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi. Uudessa 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tiedoista, jotka rahastoyhtiön vuosikertomukseen on sisällytettävä nykyisessä 2 momentissa säädettyjen tietojen lisäksi. Vuosikertomukseen sisällytettäviä tietoja ovat 1 kohdan mukaan henkilöstölle maksettujen palkkojen ja palkkioiden kokonaismäärä tilikauden aikana eriteltynä kiinteään ja muuttuvaan palkanosaan, edunsaajien määrä sekä sijoitusrahastosta suoraan maksetut määrät ja niihin kuuluvat tulosperusteiset palkkiot, 2 kohdan mukaan palkkojen ja palkkioiden kokonaismäärä jaoteltuna rahastoyhtiön henkilöstöryhmien tai muiden työntekijäryhmien mukaan, 3 kohdan mukaan kuvaus palkkojen ja palkkioiden sekä etuuksien laskemisesta, 4 kohdan mukaan

30 f §:ssä tarkoitettujen tarkistusten tulokset ja ilmenneet sääntöjenvastaisuudet ja 5 kohdan mukaan olennaiset muutokset hyväksyttyyn palkka- ja palkkiopolitiikkaan.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 69 artiklan 3 kohdan toista alakohtaa.

Pykälän 4 momentti vastaa pykälän nykyistä 3 momenttia.

18 luku **Rahastoyhtiön toimiluvan peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen, rahastoyhtiön ja sijoitusrahaston lakkauttaminen sekä asiakasvalitusten käsittely**

Lain 116 §:n edellä oleva 18 luvun otsikko ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisätään maininta asiakasvalitusten käsittelystä.

123 b §. Sijoitusrahastolaissa ehdotetaan säädettäväksi sijoitusrahastodirektiivin 100 artiklan täytäntöön panemiseksi rahastoyhtiön ja sellaisen ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön, joka hallinnoi sijoitusrahastoa Suomessa, velvollisuudesta varmistaa, että yhtiön asiakkaana olevat muut kuin ammattimaiset sijoittajat voivat saattaa sijoitusrahastotoimintaa koskevat yksittäiset erimielisyydet ratkaisusuosituksia antavan muun riippumattoman toimitelimen kuin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Pykälän 1 momentin mukaan rahastoyhtiöllä ja ulkomaisella ETA-rahastoyhtiöllä, joka hallinnoi sijoitusrahastoa Suomessa, olisi oltava tehokkaat menettelytavat muiden kuin ammattimaisten sijoittajien tekemien sijoitusrahastotoimintaa koskevien valitusten käsittelemiseksi asianmukaisesti ja mahdollisimman nopeasti. Lisäksi edellä tarkoitetun yhtiön tulisi säilyttää tiedot asiakasvalituksista ja niiden ratkaisemiseksi toteutetuista toimenpiteistä viiden vuoden ajan.

FINE:n yhteydessä toimiva Arvopaperilautakunta antaa ratkaisusuosituksia ei-ammattimaisten asiakkaiden ja palveluntarjoajien lautakunnalle esittämistä erimielisyyksistä. Lautakunta voi ohjesääntönsä mukaan ottaa käsiteltäväksi myös sijoitusrahastolaissa tarkoitettuihin sijoitus- ja sijoitusrahastopalveluihin liittyviä palveluntarjoajan ja ei-ammattimaisen asiakkaan välisiä asioita. Kaikki rahastoyhtiöt eivät kuitenkaan ole sitoutuneet Arvopaperilautakunnan toimintaan eli ne eivät osallistu esimerkiksi lautakunnan kustannusten kattamiseen tai hallintoon. Rahastoyhtiöiden asiakkaana olevien muiden kuin ammattimaisten sijoittajien suojan kannalta olisi erittäin tärkeää, että kaikki rahastoyhtiöt sitoutuisivat asiakasvalituksia käsittelevän lautakunnan toimintaan.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetun yhtiön olisi varmistettava, että sen asiakkaana olevat muut kuin ammattimaiset sijoittajat voivat saattaa sijoitusrahastotoimintaa koskevat yksittäiset erimielisyydet ratkaisusuosituksia antavan riippumattoman toimitelimen käsiteltäväksi. Tällaiset erimielisyydet voivat liittyä sijoitusrahastotoimintaa koskeviin yleisiin periaatteisiin tai yksittäisen asiakkaan etujen rikkomiseen. Jos edellä tarkoitetun yhtiön ja sen asiakkaan välille syntyy erimielisyys, yhtiön olisi ilmoitettava asiakkaalle mahdollisuudesta saattaa asia riippumattoman toimitelimen käsiteltäväksi.

Toimitelimestä tulisi olla sellaiset säännöt, että ne turvaavat erimielisyyksien puolueettoman, asiantuntevan, avoimen, tehokkaan ja oikeudenmukaisen käsittelyn. Toimitelin ei kuuluisi Finanssivalvonnan valvonnan piiriin. Finanssivalvonta valvoisi kuitenkin, että 1 momentissa tarkoitetut yhtiöt täyttävät velvollisuutensa ja varmistavat muiden kuin ammattimaisten sijoittajien mahdollisuudet saattaa erimielisyydet riippumattoman toimitelimen käsittelyyn. Pykälän 1 momentissa tarkoitettuja yhtiöitä ei voida velvoittaa sitoutumaan tietyn nimenomaisen eli-

men, esimerkiksi Arvopaperilautakunnan toimintaan. Muunkin toimielimen perustaminen olisi mahdollista.

Pykälän 3 *momentin* mukaan 1 momentissa tarkoitetun yhtiön olisi ilmoitettava Finanssivalvonnalle 2 momentissa tarkoitetun toimielimen nimi ja yhteystiedot. Yhtiön olisi toimitettava Finanssivalvonnalle sen pyynnöstä toimielimen säännöt ja muut 2 momentin säännösten noudattamisen valvontaa varten tarvittavat Finanssivalvonnan määräämät selvitykset. Jos yhtiö ei tee ilmoitusta tai ei toimi 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, Finanssivalvonta voisi ryhtyä yhtiötä kohtaan Finanssivalvonnasta annetussa laissa säädettyihin valvonnallisiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet kohdistuisivat edellä tarkoitettuun yhtiöön eivätkä erimielisyyksiä käsittelevään toimielimeen.

Vastaava sääntely sisältyy sijoituspalvelulain 10 luvun 13 §:ään.

137 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi. Pykälässä säädettäisiin vastuusta, joka säilytysyhteisöllä on säilytettävänä olevan rahoitusvälineen menettämisestä, ja vastuusta, joka säilytysyhteisöllä on muusta rahastoyhtiölle ja rahasto-osuudenomistajille aiheutuvasta tappiosta. Jos säilytysyhteisö ulkoistaa säilyttämisen ja jos kolmannen osapuolen säilytettävänä oleva rahoitusväline menetetään, säilytysyhteisö olisi tästä vastuussa.

Pykälän 1 *momentin* mukaan säilytysyhteisö vastaisi rahastoyhtiölle ja sijoitusrahaston rahasto-osuudenomistajille 31 b §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti säilytysyhteisön ja sellaisen kolmannen osapuolen, jolle rahoitusvälineiden säilyttäminen on ulkoistettu, säilytettävänä olevien rahoitusvälineiden menetyksestä

Jos 1 momentissa tarkoitettu rahoitusväline menetetään, säilytysyhteisön olisi 2 *momentin* mukaan palautettava viipymättä samanlainen rahoitusväline tai menetetyn rahoitusvälineen arvoa vastaava rahamäärä rahastoyhtiön hallinnoimalle sijoitusrahastolle. Säilytysyhteisö ei olisi vastuussa menetyksestä, jos se voi osoittaa, että menetys on seurausta ulkopuolisesta tapahtumasta, johon se ei ole kohtuudella voinut vaikuttaa, ja jonka seuraukset eivät olisi olleet vältettävissä kaikista kohtuullisiksi katsottavista toimista huolimatta. Säilytysyhteisö ei voisi vedota sisäisiin tilanteisiin kuten työntekijän petolliseen toimintaan vastuusta vapautuakseen.

Pykälän 3 *momentin* mukaan säilytysyhteisö olisi vastuussa rahastoyhtiölle ja sijoitusrahaston rahasto-osuudenomistajille myös muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta tappiosta vain, jos se aiheutuu siitä, että säilytysyhteisö on tahallaan tai huolimattomuudesta jättänyt velvollisuutensa täyttämättä.

Pykälän 4 *momentin* mukaan 31 d §:n 2—4 momentissa ja 31 e ja 31 f §:ssä tarkoitettulla tehtävien ulkoistamisella tai niiden edelleen ulkoistamisella ei olisi vaikutusta säilytysyhteisön vastuuseen. Säilytysyhteisön vastuuta ei voitaisi poistaa tai rajoittaa sopimuksella.

Pykälän 5 *momentissa* säädettäisiin nykyistä 2 momenttia vastaavasti rahasto-osuudenomistajan oikeudesta vaatia korvausta säilytysyhteisöltä joko suoraan tai rahastoyhtiön välityksellä. Menettely ei saa johtaa päällekkäisten oikeussuojakeinojen käyttöön tai rahasto-osuudenomistajien eriarvoiseen kohteluun.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 24 artiklaa ja 22 a artiklan 3 kohdan kolmatta alakohdtaa.

Sijoitusrahastodirektiivin 26 b artiklan mukaan komissiolla on valta hyväksyä delegoituja säädöksiä, jotka koskevat edellytyksiä, joilla ja olosuhteita, joissa säilytetyt rahoitusvälineet on

katsottava 24 artiklaa sovellettaessa menetetyiksi sekä sellaisia ulkopuolisia tapahtumia, joihin ei ole kohtuudella voitu vaikuttaa ja joiden seuraukset eivät olisi olleet vältettävissä kaikista 24 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista kohtuullisiksi katsottavista toimista huolimatta.

22 luku Seuraamukset ja rikkomuksista ilmoittaminen

Luvun otsikko 144 a §:n edellä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisätään maininta rikkomuksista ilmoittamisesta.

144 b §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän *1 momentissa* lueteltaisiin Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettut sijoitusrahastolain säännökset, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu Finanssivalvonnasta annetun lain 41 §:n mukaan. Momentti koskisi sellaisia sijoitusrahastolain säännösten laiminlyöntejä ja rikkomisia, joita vastaavia säännöksiä ei mainita sijoitusrahastodirektiivissä, ja joiden kuuluminen seuraamusmaksun soveltamisalaan perustuu kansalliseen harkintaan. Näitä ovat nykyisen 1 momentin 4 kohdassa mainittu sijoitusrahastolain 30 §, 5 kohdassa mainitut sijoitusrahastolain 30 a—30 c §:t sekä 7 ja 8 kohdassa mainitut sijoitusrahastolain säännökset, jotka kuuluisivat edelleen 1 momentin soveltamisalaan. Kyseisiä nykyisen pykälän soveltamisalaan kuuluvia säännöksiä ei ole tarkoituksenmukaista jättää seuraamussääntelyn ulkopuolelle. Nykyisen 1 momentin 1—3 kohdassa mainitut säännökset, 4 kohdassa mainitut sijoitusrahastolain 26 ja 28 §, 5 kohdassa mainittu 80 b § sekä 6 ja 9 kohdassa mainitut sijoitusrahastolain säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi pykälään ehdotettuun uuteen 2 momenttiin.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi sijoitusrahastolain 7 §:n 2 momentti, joka koskee oikeutta käyttää nimitystä ”rahastoyhtiö” tai ”rahasto-osakeyhtiö” toiminimessä tai muuten toimintaa osoittamaan, 42 §:n 1 momentin säännös velvollisuudesta käyttää nimitystä ”sijoitusrahasto” ja 42 §:n 3 momentin säännös velvollisuudesta käyttää nimitystä ”erikoissijoitusrahasto”. Voimassa olevan 145 §:n mukaan edellä mainituissa lainkohdissa säädetyn kiellon rikkominen säädetään rangaistavaksi sijoitusrahastorikoksena. Sijoitusrahastodirektiivissä ei edellytetä kyseisten säännösten vastaisten menettelyjen sisällyttämistä hallinnollisten taloudellisten seuraamusten soveltamisalaan. Kyseisten säännösten rikkominen ehdotetaan kuitenkin siirrettäväksi myös seuraamusmaksun soveltamisalaan. Tätä perustellaan sillä, että seuraamusmaksua voidaan todennäköisesti usein pitää kyseisen teon osalta riittävänä ja tarkoituksenmukaisena seuraamuksena. Sijoitusrahastolain rangaistussäännökset ehdotetaan pidettäväksi voimassa moitittavimpia tekoja varten. Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 3 momentin perusteella momentin 1 kohdassa tarkoitettua kiellon rikkomisesta ei voitaisi määrätä seuraamusmaksua luonnolliselle henkilölle, koska teko on sijoitusrahastolain 145 §:ssä säädetty rangaistavaksi sijoitusrahastorikoksena. Kyseisen kiellon rikkomisesta voitaisiin 40 §:n 3 momentin perusteella määrätä seuraamusmaksu pääsäännön mukaan ainoastaan oikeushenkilölle. Oikeushenkilölle määrättävän seuraamusmaksun lisäksi teoista vastuussa oleviin luonnollisiin henkilöihin voitaisiin soveltaa sijoitusrahastorikosta koskevaa rangaistussäännöstä.

Sääntely vastaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohtaa ja 21 luvun 2 §:n 1 kohtaa.

Pykälän 1 momentin mukaan seuraamusmaksu olisi määrättävä sille joka rikkoo 1 kohdassa mainittua 7 §:n 2 momentin säännöstä nimityksen ”rahastoyhtiö” tai ”rahasto-osakeyhtiö” käytöstä, 2 kohdassa mainittua 30 §:n säännöstä, jonka mukaan rahastoyhtiö ei saa omistaa toisen rahastoyhtiön osakkeita tai hallinnoimansa sijoitusrahaston rahasto-osuuksia, 3 kohdassa mainittuja rahastoyhtiön vakavaraisuutta ja riskien hallintaa koskevia 30 a—30 c §:n säännöksiä, 4 kohdassa mainittua 42 §:n 1 momentin säännöstä velvollisuudesta käyttää nimitystä ”sijoitusrahasto” ja 5 kohdassa mainittua 42 §:n 3 momentin säännöstä velvollisuudesta käyt-

tää nimitystä ”erikoissijoitusrahasto”. Momentin mukaan seuraamusmaksu olisi määrättävä sille, joka rikkoo 6 kohdassa mainittuja 45 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä rahasto-osuuksien liikkeeseenlaskusta, 47 §:n 3 momentin säännöstä sijoitusrahaston sääntöihin sisällytettävistä tiedoista, 49 §:n säännöksiä rahasto-osuuden lunastamisesta ja 52 §:n 1 momentin säännöstä rahasto-osuuksien lunastamisen keskeyttämistä koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta, ja sille, joka rikkoo 7 kohdassa mainittuja 74 §:n 1 momentin säännöksiä äänivallasta.

Momentin 2 kohta vastaa osittain voimassa olevan momentin 4 kohtaa, 3 kohta vastaa osittain voimassa olevan momentin 5 kohtaa, 6 kohta vastaa voimassa olevan momentin 7 kohtaa ja 7 kohta voimassa olevan momentin 8 kohtaa.

Pykälän 2 momentissa lueteltaisiin Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitetut sellaiset sijoitusrahastolain säännösten laiminlyönnit tai rikkomiset, jotka vastaavat sijoitusrahastodirektiivissä lueteltuja direktiivin säännöksiä, joiden vastaisesta teosta on määrättävä seuraamus. Näiden säännösten laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrättävän seuraamusmaksun enimmäismäärästä ehdotetaan säädettäväksi Finanssivalvonnasta annetun lain 41 a §:ssä. Momentissa mainittujen säännösten vastaiseen menettelyyn tulisivat sovellettavaksi sijoitusrahastodirektiivin mukaiset seuraamusmaksun korkeammat enimmäismäärät. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi rahastoyhtiötä koskevien säännösten lisäksi säilytysyhteisöä koskevista rahastoyhtiötä vastaavista merkitykselliseksi katsottavista säännöksistä. Tällaisia ovat säännökset säilytysyhteisötoiminnan harjoittamisesta ilman toimilupaa ja säilytysyhteisön toimilupaa haettaessa ilmoitetuista tiedoista, säännökset velvollisuudesta ilmoittaa Finanssivalvonnalle säilytysyhteisön osakkeiden hankinnasta ja omistusosuuteen liittyvistä muutoksista ja säännökset säilytysyhteisön velvollisuudesta ilmoittaa omistusosuuksiin liittyvät muutokset Finanssivalvonnalle sekä säännökset säilytysyhteisön tehtävien ulkoistamisesta. Näiden säännösten sisällyttäminen momentin soveltamisalaan perustuu kansalliseen harkintaan. Kyseisiä säännöksiä on pidettävä väärinkäytösten ehkäisemisen sekä rahoitusmarkkinoiden luotettavan toiminnan kannalta niin keskeisenä, että niiden vastainen menettely on tarkoituksenmukaista ulottaa 2 momentin soveltamisalaan.

Momentissa tarkoitettuja säännöksiä ovat 1 kohdan mukaan 3 §:n 1 momentin säännökset sijoitusrahastotoiminnan ja säilytysyhteisötoiminnan harjoittamisesta, jos toimintaa harjoitetaan ilman toimilupaa. Sijoitusrahasto- ja säilytysyhteisötoiminnan harjoittaminen ilman siihen oikeuttavaa toimilupaa on säädetty rangaistavaksi sijoitusrahastorikoksena. Kyseisten säännösten rikkominen ehdotetaan sisällytettäväksi myös seuraamusmaksun soveltamisalaan. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 a artiklan b alakohtaa.

Momentin 2 kohdan mukaan seuraamusmaksu määrättäisiin sille, joka rikkoo 5 a §:n 1 momentin ja 5 b §:n 1 momentin säännöksiä rahastoyhtiön toimilupaa haettaessa ilmoitetuista tiedoista, jos toimilupa on myönnetty väärin tai harhaanjohtavien tietojen perusteella, 6 §:n säännöksiä rahastoyhtiön pääomasta tai 10 §:n säännöksiä säilytysyhteisön pääomavaatimuksista. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 a artiklan f alakohtaa.

Momentin 3 kohdan mukaan seuraamusmaksu määrättäisiin sille, joka rikkoo 8 a §:n säännöksiä rahastoyhtiön toiminnan järjestämisestä, 8 b §:n säännöksiä henkilökohtaisista liiketoimista ja 8 c §:n säännöksiä liiketoimista säilytettävistä tiedoista. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 a artiklan j alakohtaa, jonka mukaan seuraamuksista on säädettävä, jos rahastoyhtiö ei noudata menettelyjä ja järjestelyjä, joilla 12 artiklan 1 kohdan a alakohta on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä. Kyseinen alakohta on pantu täytäntöön sijoitusrahastolain 8 a—8 c §:ssä. Säännös vastaa myös sijoitusrahastodirektiivin 99 a artiklan n alakohtaa siltä osin kuin siinä viitataan 14 artiklan 1 kohdan c alakohtaan, jonka mukaan rahastoyhtiöllä on oltava liiketoimintansa asianmukaiseen harjoittamiseen tarvittavat voimavarat ja menettelyta-

vat. Tämä alakohta on pantu täytäntöön sijoitusrahastolain 8 a §:ssä. Nykyisen 144 b §:n 1 momentin 2 kohta sisältyy ehdotettuun säännökseen.

Momentin 4 kohdan mukaan seuraamusmaksu määrättäisiin sille, joka rikkoo 9 §:n 1 momentin ja 9 a §:n 1 momentin säännöksiä säilytysyhteisön toimilupaa haettaessa ilmoitetuista tiedoista, jos toimilupa on myönnetty väärin tai harhaanjohtavien tietojen perusteella. Säännös vastaa momentin 2 kohtaa.

Momentin 5 kohdan mukaan seuraamusmaksu määrättäisiin sille, joka rikkoo 16 §:n 1—4 ja 6—8 momentin säännöksiä velvollisuudesta ilmoittaa Finanssivalvonnalle rahastoyhtiön ja säilytysyhteisön osakkeiden hankkimisesta, omistusosuuden lisäämisestä ja hankitun omistusosuuden luovuttamisesta ja sen vähentämisestä. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 a artiklan d ja e alakohtia.

Momentin 6 kohdan mukaan seuraamusmaksu määrättäisiin sille, joka rikkoo 16 §:n 5 ja 8 momentin säännöksiä rahastoyhtiön ja sen omistusyhteisön sekä säilytysyhteisön ja sen omistusyhteisön velvollisuudesta ilmoittaa Finanssivalvonnalle viivytyksettä tietoonsa tulleet omistusosuuksien muutokset ja vähintään kerran vuodessa omistusosuuksien omistajat ja omistusten suuruudet. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 a artiklan h ja i alakohtia.

Momentin 7 kohdan mukaan seuraamusmaksu määrättäisiin sille, joka rikkoo 24 §:n 1 momentin ja 43 §:n 1 momentin säännöksiä kiellosta aloittaa sijoitusrahaston rahasto-osuuksien markkinointi ja varojen vastaanottaminen ennen sijoitusrahaston sääntöjen vahvistamista ja 18 c §:n 1 momentin säännöstä ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön Suomeen perustettavan sijoitusrahaston luvanvaraisuudesta. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 a artiklan a alakohtaa. Kohdan mukaan seuraamusmaksu määrättäisiin myös sille, joka rikkoo 25 §:n 2 momentin säännöstä, jonka mukaan rahastoyhtiön on pidettävä sijoitusrahaston varat erillään rahastoyhtiön omaisuudesta antamalla ne säilytysyhteisön säilytettäväksi. Nykyisen 144 b §:n 1 momentin 3 kohta sisältyy ehdotettuun säännökseen.

Momentin 8 kohdan mukaan seuraamusmaksu määrättäisiin sille, joka rikkoo 26 §:n säännöksiä. Pykälän 1 momentissa säädetään rahastoyhtiön velvollisuudesta harjoittaa sijoitusrahastotoimintaa huolellisesti, itsenäisesti ja asiantuntevasti sijoitusrahaston ja sen rahasto-osuudenomistajien etujen mukaisesti ja velvollisuudesta kohdella toiminnassaan rahasto-osuudenomistajia yhdenvertaisesti. Pykälän 2 momentin mukaan rahastoyhtiön on sijoitusrahastotoiminnassaan ja liiketoimintansa rakenteita järjestäessään pyrittävä välttämään eturistiriitatilanteita ja niiden syntyessä varmistettava, että rahastoyhtiön hallinnoimia sijoitusrahastoja, niiden rahasto-osuudenomistajia ja rahastoyhtiön muita asiakkaita kohdellaan tasapuolisesti. Ehdotettu säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 a artiklan k ja n alakohtaa. Kyseisessä k alakohdassa mainittu 12 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohta (direktiivissä 85/611/ETY 5 f artiklan vastaava alakohta) ja kyseisessä n alakohdassa mainittu 14 artiklan 1 kohdan d alakohta (direktiivissä 85/611/ETY 5 h artiklan vastaava alakohta) on pantu täytäntöön sijoitusrahastolain muuttamisesta annetulla lailla (224/2004) lain 26 §:n 2 momentissa. Nykyisen 144 b §:n 1 momentin 4 kohdassa mainittu 26 § sisältyy ehdotettuun säännökseen.

Momentin 9 kohdan mukaan seuraamusmaksu määrättäisiin sille, joka rikkoo 26 a §:n 2—7 momentin ja 26 b §:n säännöksiä rahastoyhtiön velvollisuuksista, kun liiketoimintaa harjoitetaan asiamiehen välityksellä tai liiketoiminnan kannalta merkittävä toiminta ulkoistetaan. Säännösten sisällyttäminen momentin soveltamisalaan perustuu kansalliseen harkintaan.

Momentin 10 kohdan mukaan seuraamusmaksu määrättäisiin sille, joka rikkoo 28 §:n, 69 §:n 1 momentin, 70, 71, 71 a, 72, 73, 73 a ja 74 §:n, 75 §:n 1 ja 2 momentin, 76—80 §:n, 80 a §:n,

81, 82 ja 86 §:n säännöksiä sijoitusrahaston varojen sijoittamisesta, jos säännösten rikkominen tai laiminlyönti on toistuvaa. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 a artiklan p alakohdtaa. Nykyisen 144 b §:n 1 momentin 4 kohdassa mainittu 28 § sisältyy ehdotettuun säännökseen.

Momentin 11 kohdan mukaan seuraamusmaksu määrättäisiin sille, joka rikkoo 31 a—31 c §:n säännöksiä säilytysyhteisön velvollisuuksista ja 31 d §:n säännöstä säilytysyhteisön tehtävien ulkoistamisesta. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 a artiklan o alakohdtaa. Ehdotettuun säännökseen sisältyy nykyisen 144 b §:n 1 momentin 6 kohta. Edellä mainittu 31 d §:n sisällyttäminen 11 kohtaan perustuu kansalliseen harkintaan.

Momentin 12 kohdan mukaan seuraamusmaksu määrättäisiin sille, joka rikkoo 80 b §:n säännöksiä riskienhallintamenetelmistä ja menettelyistä vakioimattomien johdannaissopimusten arvon määrittämiseksi ja johdannaissopimuksia koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta Finanssivalvonnalle. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 a artiklan q alakohdtaa. Nykyisen 144 b §:n 1 momentin 5 kohdassa mainittu 80 b § sisältyy ehdotettuun säännökseen.

Momentin 13 kohdan mukaan seuraamusmaksu määrättäisiin sille, joka rikkoo 40, 89, 92, 93, 93 a, 94, 96—98, 98 a—98 c ja 137 a §:n säännöksiä markkinointia ja sijoittajille annettavia tietoja koskevista velvollisuuksista, jos säännösten laiminlyönti on toistuvaa. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 a artiklan r alakohdtaa. Nykyisen 144 b §:n 1 momentin 9 kohta sisältyy ehdotettuun säännökseen lukuun ottamatta siinä mainittua kumottua 95 §:ää.

Momentin 14 kohdan mukaan seuraamusmaksu määrättäisiin sille, joka rikkoo 127 §:n 1, 4 ja 6 momentin säännöksiä rahastoyhtiön ja ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön ilmoitusvelvollisuudesta Finanssivalvonnalle, jos se aikoo markkinoida Suomessa hallinnoimansa sijoitusrahaston rahasto-osuuksia sijoitusrahaston vastaanottavassa ETA-valtiossa. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 a artiklan s alakohdtaa.

Momentin 15 kohdan mukaan seuraamusmaksu määrättäisiin sille, joka rikkoo 150 §:n 1 ja 5 momentin säännöksiä rikkomusten ilmoittamista koskevista menettelytavoista. Viimeksi mainitun pykälän velvollisuudet koskevat rahastoyhtiötä ja säilytysyhteisöä. Ehdotetun 15 kohdan sisällyttäminen momentin soveltamisalaan perustuu kansalliseen harkintaan. Kyseistä säännöstä on pidettävä väärinkäytösten ehkäisemisen sekä rahoitusmarkkinoiden luotettavan toiminnan kannalta niin keskeisenä, että sen vastainen menettely on tarkoituksenmukaista ulottaa seuraamusmaksusäännöksen soveltamisalaan.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että 1 momentissa lueteltuja lain säännöksiä täydentävien säännösten, määräysten, sijoitusrahastodirektiivin perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten säännösten sekä EU:n vakavaraisuusasetuksen säännösten laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu. Säännös olisi luonteeltaan selventävä, koska lain rikkomisena on lähtökohtaisesti pidettävä myös sitä, että asianomainen rikkoo säännöksen perusteella annettua tarkempaa määräystä.

Momentissa tarkoitettuja säännöksiä ovat pykälän 1 momentin 3 kohdassa mainitussa 30 a §:ssä mainitut Rahoitustarkastuksen, nykyisin Finanssivalvonta, määräykset riskienhallintajärjestelmille ja muulle sisäiselle valvonnalle sekä luotettavalle hallinnolle asetettavista vaatimuksista ja 30 c §:ssä mainittu rahastoyhtiön omien varojen laskentaan sovellettavat EU:n vakavaraisuusasetuksen säännökset.

Momentissa tarkoitettuja säännöksiä ovat pykälän 2 momentin 2 kohdassa mainitussa 5 a §:ssä mainitun valtiovarainministeriön asetuksen säännökset, momentin 3 kohdassa maini-

tuissa 8 a—8 c pykälissä mainitut Finanssivalvonnan määräykset komission riskienhallintadirektiivin täytäntöön panemiseksi, momentin 4 kohdassa mainitussa 9 §:ssä mainitun valtiovarainministeriön asetuksen säännökset, momentin 8 kohdassa mainitussa 26 §:ssä mainitut Finanssivalvonnan määräykset komission riskienhallintadirektiivin täytäntöön panemiseksi, momentin 10 kohdassa mainitussa 28 §:ssä mainitun Rahoitustarkastuksen, nykyisin Finanssivalvonta, määräykset 27 §:ssä tarkoitettujen sijoitusrahaston pääomaa ja osuudenomistajien määrää koskevien tietojen sekä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen sijoitusrahaston varojen sijoittamista koskevien tietojen ilmoittamisesta ja 81 §:ssä mainitun Rahoitustarkastuksen, nykyisin Finanssivalvonta, määräykset rahastoyhtiön oikeudesta tehdä lainaus- ja tai takaisinostosopimuksia sijoitusrahaston varoihin kuuluvista arvopapereista. Momentissa tarkoitettuja säännöksiä ovat lisäksi momentin 12 kohdassa mainitussa 80 b §:ssä mainitun Finanssivalvonnan määräykset komission riskienhallintadirektiivin täytäntöön panemiseksi, momentin 13 kohdassa mainitussa 92 §:ssä mainitun valtiovarainministeriön asetuksen säännökset rahastoesitteestä, 93 ja 93 a §:ssä mainitun komission avaintietoasetuksen säännökset, 94 §:ssä mainitun valtiovarainministeriön asetuksen säännökset puolivuotiskatsauksen sisällöstä ja 96 §:ssä mainitun valtiovarainministeriön asetuksen säännökset sijoitusrahaston vuosikertomuksesta, momentin 14 kohdassa mainitussa 127 §:ssä mainitun komission notifiointiasetuksen säännökset ja momentin 15 kohdassa mainitussa 150 §:ssä mainitut Finanssivalvonnan määräykset.

Edellä mainitut lakia alemmanasteiset säännökset ja määräykset saattavat muuttua. Laissa ei ole tarkoituksenmukaista tai edes käytännössä mahdollista yksilöidä Finanssivalvonnan määräyksiin tai edellä mainittuihin asetuksiin sisältyvää yksittäistä normia, jonka rikkomisesta saattaa seurata seuraamusmaksu. Rahastoyhtiö on velvollinen seuraamaan sitä velvoittavan sääntelyn muuttumista ja muuttamaan toimintansa tarvittaessa vastaamaan muuttunutta sääntelyä.

Säännös vastaa sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:n 2 momenttia.

145 §. Pykälän nykyisen *1 momentin* mukaan sijoitusrahastorikoksesta tuomittavan rangaistuksen enimmäismäärä on kuusi kuukautta vankeutta. Momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen nojalla tuomittavan rangaistuksen enimmäismääräksi säädetään yksi vuosi vankeutta. Rangaistusasteikko vastaisi sijoituspalvelulain 16 luvun 2 §:ssä säädetyn sijoituspalvelurikoksen ja luottolaitostoiminnasta annetun lain 21 luvun 2 §:ssä säädetyn luottolaitosrikoksen rangaistusasteikkoa. Pykälän kriminalisoinnit, joita ovat sijoitusrahastotoiminnan tai säilytysyhteisötoiminnan harjoittaminen olematta siihen oikeutettu, rahastoyhtiö tai rahasto-osakeyhtiö -nimityksen käyttäminen ja sijoitusrahasto tai erikoissijoitusrahasto -nimityksen käyttäminen lain vastaisesti, vastaavat sijoituspalvelulain ja luottolaitostoiminnasta annetun lain säännöksissä säädettyjä kriminalisointeja. Sijoitusrahastorikoksena säädettyjen tekojen ja laiminlyöntien moitittavuutta ei voida pitää kyseisiä kriminalisointeja vähäisempänä.

147 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään rangaistuksen tuomitsemisesta 133 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta. Pykälän soveltamisala laajennettaisiin koskemaan ehdotetussa 150 §:ssä säädettyä salassapitovelvollisuuden rikkomista. Kyseinen säännös koskee henkilötietojen salassapitovelvollisuutta, joka liittyy rikkomuksista ilmoittamista koskevaan menettelyyn.

Ehdotus vastaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 21 luvun 4 §:ää.

Rikkomuksista ilmoittaminen

150 §. Lakiin ehdotetaan siitä lailla 889/2008 kumotun 150 §:n tilalle uusi 150 § ja sen edelle säännöksen sisältöä kuvaava väliotsikko, joka koskee rikkomuksista ilmoittamista. Sijoitusra-

hastodirektiivin mukaan jäsenvaltioiden on edellytettävä, että rahastoyhtiöillä, sijoitusyhtiöillä ja säilytisyhteisöillä on käytössään asianmukaiset menettelyt työntekijöitään varten, jotta nämä voivat ilmoittaa rikkomisista sisäisesti erityisen riippumattoman ja itsenäisen kanavan kautta (99 d artiklan 5 kohta). Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi rahastoyhtiön velvollisuudesta ottaa käyttöön menettelytavat rikkomusten ilmoittamista varten ja ilmoitusmenettelyä koskevista vaatimuksista. Säännöksiä ehdotetaan sovellettavaksi myös säilytisyhteisöön.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin rahastoyhtiön velvollisuudesta huolehtia, että sillä on menettely, jota noudattamalla sen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa sijoitusrahastolain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä 144 b §:n 3 momentissa tarkoitettujen Euroopan unionin säädösten epäilyistä rikkomisesta. Ilmoitukset voivat koskea säännöksiä, joilla sijoitusrahastodirektiivi on saatettu voimaan kansallisesti ja Euroopan unionin säädöksiä, jotka ovat suoraan sovellettavaa oikeutta. Ilmoitukset on voitava tehdä rahastoyhtiön sisällä riippumattoman kanavan kautta. Jos rahastoyhtiö kuuluu konserniin tai ryhmittymään, johon kuuluvia yrityksiä koskee tässä pykälässä säädettyä velvollisuutta vastaava velvollisuus menettelyn järjestämisestä rikkomusten ilmoittamista varten, kyseisten yritysten osalta voidaan järjestää rikkomusten ilmoittamista varten yksi konserni tai ryhmittymäkohtainen kanava.

Momentin mukaan ilmoitusmenettelyn on sisällettävä toimenpiteet, joilla suojataan epäilyistä rikkomisesta ilmoituksen tekevää henkilöä ja turvataan kyseisen ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilön henkilötietojen suoja noudattaen henkilötietolakea (523/1999). Ilmoituksen tekijää olisi suojattava ainakin kostotoimilta, syrjinnältä ja muulta epäoikeudenmukaiselta kohtelulta. Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla varmistetaan, että luottamuksellisuus suhteessa ilmoituksen tekijään turvataan kaikissa tapauksissa, jollei laissa rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseksi toisin säädetä. Velvollisuus noudattaa henkilötietolakea tarkoittaisi, että rahastoyhtiö olisi henkilötietolain tarkoittettu rekisterinpitäjä ja epäiltyjä rikkomuksia koskevista ilmoituksista kootut tiedot muodostaisivat henkilörekisterin.

Ehdotettu säännös ei edellyttäisi, että ilmoitus on voitava tehdä nimettömästi. Ilmoituksen tekijällä ei tarvitsisi olla erityistä näyttöä rikkomusepäilyn tueksi. Perusteltu epäily riittäisi ilmoituksen tekemiseen. Pääsy ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilön henkilöllisyyttä sekä ilmoituksen sisältöä koskeviin tietoihin olisi rajattava niihin henkilöihin, joille kyseinen tieto on välttämätöntä asian selvittämiseksi. Vahingoittamistarkoituksessa tehtyihin selkeästi perusteettomiin ilmoituksiin rahastoyhtiö voisi puuttua esimerkiksi työturvallisuuslain (738/2002) 18 ja 28 §:ssä tarkoitettuna häirintänä tai epäasiallisen kohteluna työpaikalla. Viime kädessä sovellettavaksi voisi tulla esimerkiksi rikoslain (39/1889) 24 luvun 9 §:n säännös kunnianloukkauksesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin rahastoyhtiön velvollisuudesta säilyttää 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta koskevat tarpeelliset tiedot. Tiedot olisi poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen olisi tarpeen rikostutkinnan, viireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus olisi tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkistamisesta. Tarkistamisesta olisi tehtävä merkintä. Jos tiedot osoittautuvat vääriksi tai tarpeettomiksi, ne olisi henkilötietolain mukaisesti poistettava rekisteristä mahdollisimman nopeasti.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, ettei 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin. Ehdotus poikkeaa henkilötietolain 26 §:stä, joka koskee jokaisen oikeutta saada tietää, mitä häntä koskevia tietoja henkilörekisteriin on talletettu tai, ettei rekisterissä ole häntä koskevia

tietoja. Henkilötietolain 27 §:ssä säädetään tarkastusoikeuden rajoituksista. Ehdotetun momentin mukainen tarkastusoikeuden rajaaminen on perusteltua siksi, että tarkastusoikeus voisi henkilötietolain 27 §:ssä tarkoitetulla tavalla haitata rikosten ehkäisemistä tai selvittämistä. Rekisteröidyn tarkastusoikeus voisi kuitenkin haitata myös rikosoikeudellisiin rangaistuksiin rinnastettavien sijoitusrahastolain säännösten vastaisten laiminlyöntien ja rikkomisten ehkäisemistä tai selvittämistä. Tästä syystä henkilötietolain 27 §:ssä säädettyä yleistä tarkastusoikeuden rajoitusta ei voida pitää riittävänä. Ehdotuksen mukaan tietosuojavaltuutetulla olisi oikeus rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa tietojen lainmukaisuus.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin Finanssivalvonnalle annettavasta valtuudesta antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä rahastoyhtiössä.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin 1—4 momentin säännösten soveltamisesta myös säilytysyhteisöön.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 d artiklan 1, 2 ja 5 kohtaa.

Ehdotus vastaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 6 §:ää.

22 a luku **Valvontavaltuudet**

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 22 a luku Finanssivalvonnan valvontavaltuuksista. Luvussa säädettäisiin Finanssivalvonnan valtuudesta ryhtyä toimenpiteisiin tilanteessa, jossa toimitaan sijoitusrahastolain vastaisesti.

150 a §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi kielto- ja oikaisupäätöksestä, jonka perusteella Finanssivalvonta voisi kieltää sitä, joka toimii sijoitusrahastolain vastaisesti, jatkamasta tai uudistamasta lain vastaista menettelyä. Finanssivalvonta voisi samalla velvoittaa menettelyn peruttavaksi, muutettavaksi tai oikaistavaksi, jos sitä olisi pidettävä tarpeellisenä finanssimarkkinoiden valvonnalle säädettyjen tavoitteiden toteutumiseksi. Finanssivalvonnasta annetun lain 33 §:ssä säädetään toimeenpanokiellosta ja oikaisukehotuksesta, joita säännöksiä voidaan soveltaa vain Finanssivalvonnan valvottaviin ja muihin finanssimarkkinoilla toimiviin. Ehdotettua säännöstä voitaisiin sen sijaan soveltaa jokaiseen henkilöön, joka toimii sijoitusrahastolain vastaisesti. Tällaisia säännöksiä voisivat olla esimerkiksi lain 3 §:n säännös sijoitusrahastotoiminnan ja säilytysyhteisötoiminnan luvanvaraisuudesta, 7 §:n 2 momentin säännös ”rahastoyhtiö” tai ”rahasto-osakeyhtiö” -nimityksen käytöstä toiminimessä tai muuten toiminnassa, 42 §:n 1 momentin säännös ”sijoitusrahasto” -nimityksen käytöstä tai 42 §:n 3 momentin säännös ”erikoissijoitusrahasto” -nimityksen käytöstä markkinoinnissa tai muuten toiminnassa.

150 b §. Pykälän mukaan Finanssivalvonta voisi asettaa 150 a §:ssä tarkoitetun kiellon tai päätöksen noudattamisen tehostamiseksi uhkasakon ja määrätä sen maksettavaksi. Pykälässä olisi viittaus uhkasakkolakiin (1113/1990), jossa säädetään uhkasakosta sekä muutoksenhausta uhkasakon asettamista koskevaan päätökseen ja uhkasakon maksettavaksi tuomitsemista koskevaan päätökseen.

Ehdotetut säännökset vastaavat luottolaitostoiminnasta annetun lain 22 luvun 1 ja 2 §:ää.

Voimaantulo

Voimaantulosäännös. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta.

Säännöksen 2 *momentin* mukaan sellaisen rahastoyhtiön, joka on ennen 18 päivää maaliskuuta 2016 nimennyt säilytysyhteisöksi laitoksen, joka ei täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia, on nimettävä lain vaatimukset täyttävä säilytysyhteisö viimeistään 17 päivänä maaliskuuta 2018. Säännös vastaa sijoitusrahastodirektiivin 23 artiklan 4 kohtaa.

Säännöksen 3 *momentin* mukaan lain voimaantulohetkellä vireillä olevat sääntöjen vahvistamista tai toimilupaa taikka muuta lupaa koskevat hakemukset on täydennettävä vastaamaan lain vaatimuksia.

Säännöksen 4 *momentin* mukaan sijoitusrahaston rahastoesite on saatettava vastaamaan lain vaatimuksia viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2016. Sijoitusrahaston avaintietoesite on saatettava vastaamaan lain vaatimuksia viimeistään lain voimaantulon jälkeen tapahtuvan avaintietoesitteen seuraavan vuosittaisen päivityksen yhteydessä.

Säännöksen 5 *momentin* mukaan rahastoyhtiön palkitsemisjärjestelmä on saatettava vastaamaan 4 b luvun säännöksiä viimeistään 31 päivänä elokuuta 2016. Siirtymäaika on tarpeen edellä 4 b luvussa mainittujen Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen ohjeiden puuttumisen sekä muutosten vaatimien käytännön järjestelyjen vuoksi.

1.2 Laki Finanssivalvonnasta

24 §. Tarkastusoikeus. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta puhelinkeskusteluja tai sähköistä viestintää koskevista tallenteista tai muista tietoliikennetiedoista. Momentin mukaan Finanssivalvonnalla olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tarkastettavakseen valvottavan ja muun finanssimarkkinoilla toimivan toimipaikassa tämän toimintaa ja hallintoa koskevien asiakirjojen ja tietojärjestelmien lisäksi tallenteet puhelinkeskusteluista ja sähköisestä viestinnästä tai muut tietoliikennetiedot siinä laajuudessa kuin on tarpeen Finanssivalvonnalle laissa säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi. Momenttia muutettaisiin siten, että Finanssivalvonnalla olisi oikeus saada tarpeelliset jäljennökset asiakirjoista ja muista tallenteista ja tietoliikennetiedoista valvottavan lisäksi myös muulta finanssimarkkinoilla toimivalta. Säännöksen perusteella Finanssivalvonnalla ei ole oikeutta saada käyttöönsä sellaisia yksityisiä viestejä, jotka kuuluvat perustuslain 10 §:ssä säädetyn luottamuksellisen viestin salaisuuden suojan piiriin.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 98 artiklan 2 kohdan d alakohdan ii alakohtaa, jonka mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia yhteissijoitusyritysten, rahastoyhtiöiden, sijoitusyhtiöiden, säilytysyhteisöjen tai muiden tällä direktiivillä säänneltyjen yhteisöjen hallussa olevia tallenteita puhelinkeskusteluista tai sähköisestä viestinnästä tai muita tietoliikennetietoja. Nykyisen 2 momentin mukaan se, mitä 1 momentissa säädetään, koskee muun ohella yritystä, joka valvottavan toimeksiannosta hoitaa tämän liiketoimintaan liittyviä tehtäviä. Nykyisen 2 momentin perusteella sellainen kolmas osapuoli, jolle säilytysyhteisö on ulkoistanut tehtäviään, kuuluisi pykälän soveltamisalaan.

28 §. Johdon toiminnan rajoittaminen. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi. Nykyinen otsikko johdon toiminnan määräaikaisesta rajoittamisesta ei enää vastaa ehdotettua 3 momenttia, joka koskee johdon toiminnan pysyvää rajoittamista. Pykälän nykyisessä 1 *momentin* johdantokappaleessa luetellaan toimilupavalvottavan ylimpään johtoon kuuluvat. Säännöksessä oleva ylimmän johdon käsite ei ole yhdenmukainen luottolaitostoiminnasta annetussa laissa ja sijoituspalvelulaissa säädetyn johto-määritelmän kanssa. Käsite ei vastaa myöskään sijoitusrahastolakiin ehdotettua johdon määritelmää. Tämän vuoksi johdantokappaleessa mainittu johdon käsite ehdotetaan muutettavaksi siten, että se vastaisi mainituissa laeissa säädettyjä ja sijoitusrahastolakiin ehdotettua johdon määritelmää. Säännös koskisi myös toimilupavalvotta-

van hallintoneuvoston jäsentä ja varajäsentä. Säännös ei tältä osin koskisi rahastoyhtiötä, johon lain mukaan ei voida perustaa hallintoneuvostoa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi *3 momentti*, jonka mukaan Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta sijoitusrahastolaissa tarkoitetussa rahastoyhtiössä ja sijoitusrahastolain nojalla toimiluvan saaneessa säilytysyhteisössä johtoon kuuluvassa tehtävässä, jos tämä on vakavasti rikkonut tai laiminlyönyt sijoitusrahastolain 144 b §:ssä mainittuja säännöksiä ja kysymys on toistuvasti tapahtuneesta rikkomisesta tai laiminlyönnistä.

Pysyvä toimintakielto on suhteellisuusperiaatteen näkökulmasta ankara seuraamus. Kiellon määräämisen tulisi käytännössä olla poikkeuksellista. Pysyvän toimintakiellon edellytyksenä oleva rikkomusten tai laiminlyöntien toistuvuus ja vakavuus edellyttäisi käytännössä useimmiten myös sitä, että henkilölle olisi jo aiemmin määrätty rikkomuksesta tai laiminlyönnistä hallinnollinen seuraamus. Kyse olisi näin ollen viimesijaisesta keinosta estää lainvastaisen menettelyn toistuminen. Finanssivalvonnan olisi siten kussakin yksittäistapauksessa harkittava, suhteellisuusperiaate huomioiden, olisiko pysyvä toimintakielto tarkoituksenmukaisin valvontatoimenpide. Koska kyse olisi käytännössä usein tahallisista ja toistuvista rikkomuksista, lainvastaisen menettelyn mahdollisella jälkikäteisellä korjaamisella ei olisi säännöksen soveltamisen kannalta merkitystä.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 artiklan 6 kohdan d alakohtaa, jossa mainitaan ylimmän hallintoelimen jäsen ja muu vastuussa olevana pidetty. Kyseisen henkilöpiiriin katsotaan vastaavan ehdotetun johto-käsitteen piiriin kuuluvia henkilöitä.

41 §. Seuraamusmaksun määrääminen. Pykälän nykyisessä *2 momentissa* säädetään seikoista, jotka on otettava huomioon seuraamusmaksun määrää arvioitaessa. Sijoitusrahastodirektiivin 99 c artiklan 1 kohdan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on päättäessään hallinnollisen seuraamuksen tai toimenpiteen tyypistä ja hallinnollisen seuraamusmaksun suuruudesta varmistettava, että ne ovat tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia ja ottavat huomioon kaikki asiassa vaikuttavat olosuhteet. Artiklassa luetellaan olosuhteet, jotka muun muassa on otettava huomioon. Pykälän 2 momentissa luetellut seikat vastaavat pääosin sijoitusrahastodirektiivin mukaan huomioon otettavia olosuhteita. Nykyisen momentin mukaan seuraamusmaksun määrää arvioitaessa on otettava muun muassa huomioon menettelyllä saavutettu hyöty tai sillä aiheutettu vahinko, jos ne ovat määritettävissä. Sijoitusrahastodirektiivin mukaan seuraamusmaksun suuruudesta päätettäessä on otettava huomioon rikkomisesta vastuussa olevien henkilön saamien voittojen tai välttämien tappioiden suuruus sekä muille henkilöille ja soveltuvissa tapauksissa markkinoiden toiminnalle tai taloudelle yleensä aiheutuneiden vahinkojen suuruus, jos ne ovat määritettävissä (99 c artiklan 1 kohdan d alakohta). Nykyinen momentti tarkistettaisiin vastaamaan sijoitusrahastodirektiiviä siten, että seuraamusmaksun määrää arvioitaessa on otettava huomioon menettelyllä saavutettu hyöty ja sillä muille henkilöille aiheutettu vahinko, jos ne ovat määritettävissä. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi vaatimus, jonka mukaan seuraamusmaksun määrää arvioitaessa on otettava huomioon myös tekijän toimenpiteet rikkomisen toistumisen estämiseksi. Toimenpiteillä tarkoitetaan rikkomisesta vastuussa olevan henkilön rikkomisen jälkeen toteuttamia toimenpiteitä.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 c artiklan 1 kohdan g alakohtaa.

41 a §. Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi *3 momentti* jolloin nykyiset 3 ja 4 momentit siirtyisivät 4 ja 5 momenteiksi. Ehdotuksessa 3 momentissa säädettäisiin sijoitusrahastolain 144 b §:n 2 momentissa mainittujen säännösten rikkomisesta tai laiminlyönnistä määrättävän seuraamusmaksun enimmäismäärästä. Oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään joko 10 prosenttia oikeushen-

kilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään viisi miljoonaa euroa. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään viisi miljoonaa euroa. Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 artiklan 6 kohdan e ja f alakohtaa. Edellä mainitun artiklan 6 kohdan g alakohdan mukaan e ja f alakohdan mukaan määräytyvän seuraamusmaksun vaihtoehtona on hallinnollinen seuraamusmaksu, joka voi olla enintään kaksi kertaa suurempi kuin rikkomisesta saatu hyöty, jos se voidaan määrittää, vaikka se ylittäisi e ja f alakohdan enimmäismäärät. Pykälän nykyisessä 3 momentissa, joka siirtyy *4 momentiksi*, säädetään vaihtoehtoisesta seuraamusmaksusta. Momentin mukaan seuraamusmaksu saa edellä säädetyn estämättä olla enintään kaksi kertaa suurempi kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, jos hyöty on määritettävissä. Kyseisen momentin mukaan ehdotetun 3 momentin estämättä sijoitusrahastolain rikkomisesta tai laiminlyönnistä oikeushenkilölle ja luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään kaksi kertaa suurempi kuin hyöty, jos se on määritettävissä, vaikka se ylittäisi ehdotetussa 3 momentissa säädetyt enimmäismäärät.

Pykälän nykyisessä 4 momentissa, joka ehdotuksen mukaan siirtyy *5 momentiksi*, määritellään pykälässä käytetty liikevaihdon käsite. Sijoitusrahastodirektiivissä liikevaihdon tarkoitetaan oikeushenkilön ylimmän hallintoelimen hyväksymän viimeisen käytettävissä olevan tilinpäätöksen mukaista oikeushenkilön vuotuista kokonaisliikevaihtoa. Jos oikeushenkilö on emoyritys tai sellaisen emoyrityksen tytäryhtiö, jonka on laadittava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/34/EU mukaisesti konsernitilinpäätös, huomioon otettava vuotuinen kokonaisliikevaihto on johtavan emoyrityksen ylimmän hallintoelimen hyväksymän viimeisen käytettävissä olevan konsernitilinpäätöksen mukainen vuotuinen kokonaisliikevaihto tai vastaava tulotyyppi asianomaisen tilinpäätöksiä koskevan Euroopan unionin oikeuden mukaisesti (99 artiklan 6 kohdan e alakohta). Nykyisen 4 momentin 3 kohta vastaa sijoitusrahastodirektiivin säännöksiä.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 artiklan 6 kohdan e, f ja g alakohtaa.

43 §. Hallinnollisen seuraamuksen ja muun päätöksen julkistaminen. Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi ja täydennettäväksi. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi siten, että se kattaa hallinnollisen seuraamuksen ja ehdotetussa *4 momentissa* tarkoitettujen päätösten julkistamisen.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin nykyistä 43 §:n 1 momenttia vastaavasti Finanssivalvonnan velvollisuudesta julkistaa rikemaksu, julkinen varoitus ja seuraamusmaksu sekä markkinaoikeuden määräämä seuraamusmaksu. Nykyisestä poiketen momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että seuraamusta koskeva päätös olisi julkistettava viipymättä sen jälkeen, kun päätöksestä on ilmoitettu sen kohteena olevalla henkilölle. Julkistamisesta olisi käytävä ilmi nykyisin säädetyn päätöksen lainvoimaisuutta koskevan tiedon lisäksi rikkomisen luonne ja tyyppi sekä rikkomisesta vastuussa olevan henkilöllisyys. Ehdotuksen mukaan muutoksenhakuviranomaisen päätös olisi julkistettava, jos muutoksenhakuviranomainen on kumonnut päätöksen kokonaan tai osittain. Momentissa säädettäisiin nykyistä vastaavasti seuraamusta koskevien tietojen säilyttämisaikasta Finanssivalvonnan internetsivuilla. Julkistamista ei sovellettaisi päätöksiin, joilla määrätään luonteeltaan tutkinnallisista toimenpiteistä.

Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan täydennettäväksi. Ehdotus vastaa osittain nykyistä 2 momenttia. Momentissa säädettäisiin nykyistä tarkemmin Finanssivalvonnan käytettävissä olevista vaihtoehtoisista menettelyistä tilanteissa, joissa seuraamuksen kohteena olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nimen julkistaminen olisi kohtuutonta, tai jos seuraamuksen julkistaminen vaarantaisi finanssimarkkinoiden vakauden tai meneillään olevan viranomais-tutkinnan. Momentin *1 kohdan* mukaan Finanssivalvonta voisi lykätä seuraamusta koskevan päätöksen julkistamista, kunnes perusteita olla julkistamatta päätöstä ei enää ole, tai *2 kohdan*

mukaan julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä. Vaihtoehtoisesti Finanssivalvonta voisi momentin 3 kohdan mukaan jättää seuraamusta koskevan päätöksen julkistamatta kokonaan, jos 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet eivät olisi riittäviä varmistamaan sitä, että finanssimarkkinoiden vakaus ei vaarannu ja 4 kohdan mukaan jättää 4 momentissa tarkoitetun päätöksen julkistamatta, jos päätöksen julkistaminen ei olisi kohtuullista sen kohteena olevan toimenpiteen vähäisyyden vuoksi. Finanssivalvonnan olisi kussakin yksittäistapauksessa arvioitava kyseisiä säännöksessä mainittuja julkistamisen seurauksia ja julkistamisen eri vaihtoehtoja.

Kysymys olisi suppeasti tulkittavasta poikkeussäännöksestä. Jos seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimen julkistaminen olisi Finanssivalvonnan arvion mukaan kohtuutonta, Finanssivalvonnan tulisi ensisijaisesti julkistaa seuraamusta koskeva päätös ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä. Seuraamuksen jättäminen kokonaan julkistamatta olisi mahdollista vain tilanteissa, joissa seuraamuksen anonyymikin julkistaminen olisi kohtuutonta ottaen huomioon teon tai laiminlyönnin vähäisyys. Teon tai laiminlyönnin arvioinnin tulisi perustua tapauskohtaiseen kokonaisarviointiin. Arvioinnissa olisi otettava huomioon muun muassa teon tai laiminlyönnin haitallisuus ja siitä ilmenevä tekijän syyllisyyden aste. Niissä tilanteissa, joissa kyse olisi jo lähtökohtaisesti moitittavammasta seuraamusmaksun soveltamisalaan kuuluvan säännöksen rikkomisesta, vähäisyyden täyttymistä tulisi tulkita tiukemmin kriteerein. Lakiin ehdotetun uuden 44 a §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan Finanssivalvonnan olisi toimitettava tieto Euroopan valvontaviranomaiselle myös sellaisesta seuraamuksesta, jota ei ole julkistettu.

Pykälän 3 momentin mukaan niissä tilanteissa, joissa Finanssivalvonta julkistaisi seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä, Finanssivalvonta voisi samalla päättää julkistaa nimen myöhemmin kohtuullisen ajan kuluttua, jos perusteet julkistamatta jättämiselle lakkaavat tuossa ajassa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin pykälän 1—3 momentin soveltamisesta myös lain 26—29, 33 ja 33 a §:ssä ja sijoitusrahastolain 18 j ja 122 §:ssä tarkoitettujen päätösten julkistamiseen.

Sijoitusrahastodirektiivin mukaan ”jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset julkistavat virallisilla verkkosivustoillaan kaikki päätökset, joihin ei saa hakea muutosta, ja joissa määrätään hallinnollinen seuraamus tai toimenpide direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä annettujen kansallisten säännösten rikkomisesta ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun päätöksestä on ilmoitettu henkilölle, jolle seuraamus tai toimenpide on määrätty. Julkistettaviin tietoihin on sisällytettävä vähintään tiedot rikkomisen tyypistä ja luonteesta sekä rikkomisesta vastuussa olevien henkilöiden henkilöllisyys.” (99 b artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta).

Ehdotetun pykälän 1 ja 4 momentti vastaavat sijoitusrahastodirektiivin 99 b artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa siten, että sääntely koskisi myös lainvoimaa vailla olevia päätöksiä, sekä 99 b artiklan 3 ja 4 kohtaa. Pykälän 2 momentti vastaa edellä mainitun 1 kohdan toista alakohtaa ja 3 momentti 1 kohdan kolmatta alakohtaa.

Useissa finanssimarkkinoita koskevissa EU-säädöksissä säädetään seuraamuksia ja muita hallinnollisia toimenpiteitä koskevien päätösten julkistamisesta. Säädöksissä on julkistamisen osalta myös eroavuuksia. Esimerkiksi jo voimaan tulleet markkinoiden väärinkäyttöasetus 596/2014 ja rahoitusvälineiden markkinat direktiivi 2014/65/EU sisältävät julkistamista koskevat säännökset. Niissä ei kuitenkaan säädetä julkistamisvelvollisuudesta, joka koskisi vain sellaisia päätöksiä, joihin ei saa hakea muutosta. EU-säädöksissä on pääsääntöisesti annettu toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisuus olla julkistamatta päätöstä kokonaisuudessaan tai

ilman henkilöiden nimiä tiettyjen edellytysten täytyessä. Finanssivalvonnasta annetun lain 43 §:ää on tarkistettu viimeksi luottolaitosdirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä. Pykälä koskee kaikkia päätöksiä mukaan lukien päätökset, joihin saa hakea muutosta. Pykälässä nykyisin mainituilla seuraamusta koskevilla tiedoilla tarkoitetaan tietoja rikkomuksesta ja tietoa seuraamuksen kohteena olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nimestä. Kansallista täytäntöönpanoratkaisua, jossa Finanssivalvonnasta annettuun lakiin on sisällytetty hallinnollisten seuraamusten ja muiden toimenpiteiden julkistamista koskeva yleinen säännös, voidaan pitää tarkoituksenmukaisena. Säännöstä sovelletaan kaikkien Finanssivalvonnan antamien tai määräämien seuraamusten ja siinä tarkoitettujen muiden toimenpiteiden julkistamiseen.

44 a §. *Seuraamuksista ja muista päätöksistä ilmoittaminen Euroopan valvontaviranomaisille.* Pykälää ehdotetaan täydennettäväksi uusilla säännöksillä ja sen otsikko ehdotetaan muutettavaksi siten, että se kattaa tietojen ilmoittamisen myös 2 momentissa tarkoitettusta päätöksistä. Pykälä koskee tietoja, jotka Finanssivalvonnan on finanssimarkkinoita koskevissa Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetuissa tapauksissa toimitettava Euroopan valvontaviranomaisille.

Pykälän 1 momentin 1 kohta vastaisi voimassa olevan 44 a §:n 1 momentin 1 kohtaa. Momentin 2 kohta olisi asiallisesti uusi ja koskisi tietojen toimittamista julkistamattomista seuraamuksista samanaikaisesti, kun seuraamus annetaan tai määrätään sekä tietojen toimittamista mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta. Momentin 3 kohta vastaa nykyistä 44 a §:n 1 momentin 2 kohtaa. Momentin 4 kohta olisi asiallisesti uusi. Sen mukaan Euroopan valvontaviranomaiselle olisi toimitettava tieto finanssimarkkinoita koskevien säännösten rikkomisesta annetuista rikosoikeudellisista seuraamuksista sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta. Tietojen toimittamisvelvollisuus ei koskisi yleisesti kaikkia finanssimarkkinoita koskevien säännösten rikkomisesta annettuja rikosoikeudellisia seuraamuksia, vaan ilmoitus olisi tehtävä ja tiedot annettava pykälän ensimmäisen virkkeen mukaisesti finanssimarkkinoita koskevissa Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetuissa tapauksissa. Useat muut finanssimarkkinoita koskevat EU-säädökset kuten esimerkiksi jo voimaan tulleet markkinoiden väärinkäyttöasetus 596/2014 ja rahoitusvälineiden markkinat direktiivi 2014/65/EU sisältävät ehdotetun pykälän mukaisen ilmoitusvelvollisuuden.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi. Pykälän 1 momentin 1—3 kohdan säännöksiä ilmoitusvelvollisuudesta sovellettaisiin myös 26—29, 33 ja 33 a §:ssä ja sijoitusrahastolain 18 j ja 122 §:ssä tarkoitettuihin päätöksiin.

Pykälän 1 momentin 1—4 kohta ja 2 momentti vastaavat sijoitusrahastodirektiivin 99 b artiklan 2 kohtaa ja 99 e artiklan 1 ja 2 kohtaa.

53 §. *Valvontayhteistyöstä kieltäytyminen.* Voimassa olevassa pykälässä säädetään perusteista, joilla Finanssivalvonta voi kieltäytyä valvontayhteistyöstä ulkomaisen ETA-valvontaviranomaisen kanssa. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta, jonka mukaan Finanssivalvonta voi kieltäytyä valvontayhteistyöstä, jos pyynnön noudattaminen vaikuttaisi todennäköisesti haitallisesti sen omaan tutkintaan tai täytäntöönpanon valvontaan. Pykälään tehtäisiin teknisluonteisia korjauksia.

Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiivin 99 artiklan 4 kohdan b alakohtaa.

73 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän nykyisen 2 momentin mukaan Finanssivalvonnan päätökseen, joka koskee 40 ja 41 §:n nojalla määrättyä seuraamusmaksua, haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen. Lain mukaan Finanssivalvonta voi määrätä 40 §:n 1 momentin ja 41 a §:n nojalla seuraamusmaksun 41 a §:ssä tarkoitettujen säännösten laiminlyönnistä tai rikkomisesta, jos se on suuruudeltaan enintään miljoona euroa. Momentissa on tarpeen säätää muutok-

senhausta edellä tarkoitettuun Finanssivalvonnan päätökseen, minkä vuoksi momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus 41 a §:ään.

Pykälän 3 momentissa on tarpeen säätää muutoksenhausta markkinaoikeuden 40 ja 41 a §:n nojalla antamaan päätökseen, minkä vuoksi momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus 41 a §:ään.

2 Tarkemmat määräykset

Esityksen 1. lakiehdotuksen 150 §:n 4 momentin mukaan Finanssivalvonta voisi antaa tarkempia määräyksiä pykälän 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä rahastoyhtiössä.

3 Voimaantulo

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 18 päivänä maaliskuuta 2016. Muutosdirektiivin edellyttämät kansalliset säännökset ja määräykset on saatettava voimaan viimeistään 18 päivänä maaliskuuta 2016.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Elinkeinovapaus

Esityksen 2. lakiehdotuksen 28 §:n 3 momentin mukaan Finanssivalvonnalla on oikeus pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta sijoitusrahastolaissa tarkoitettussa rahastoyhtiössä ja sijoitusrahastolain nojalla toimiluvan saaneessa säilytisyhteisössä johtoon kuuluvassa tehtävässä, jos tämä on toistuvasti vakavasti rikkonut tai laiminlyönyt sijoitusrahastolain 144 b §:ssä tarkoitettuja säännöksiä. Säännöksen tarkoitus on suojata sijoittajien etua ja turvata yleinen luottamus sijoitusrahastomarkkinoiden toimintaan.

Ehdotettu toimivaltuus ei ole luonteeltaan täysin uusi eikä poikkea Finanssivalvonnalle annetuista yleisistä toimivaltuuksista. Kielto voi koskea vain tietyissä yhtiön johtotehtävissä toimimista ja se voidaan määrätä vain momentissa tarkoitettujen säännösten toistuvasti tapahtuneesta vakavasta rikkomisesta tai laiminlyönnistä.

Ehdotettu toimivaltuus on merkityksellinen perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaisen elinkeinon ja ammatin harjoittamisen vapauden kannalta. Perustusvaliokunta ei ole pitänyt tällaisia valtuuksia valtiosäännön kannalta ongelmallisina (esimerkiksi PeVL 28/2008 vp ja PeVL 67/2002 vp).

Esityksen 1. lakiehdotuksen 150 a §:n mukaan Finanssivalvonta voi kieltää sitä, joka toimii sijoitusrahastolain vastaisesti, jatkamasta tai uudistamasta sijoitusrahastolain vastaista menettelyä sekä samalla velvoittaa tämän peruuttamaan, muuttamaan tai oikaisemaan menettelyn, jos sitä on pidettävä tarpeellisenä finanssimarkkinoiden valvonnalle säädettyjen tavoitteiden toteutumiseksi.

Ehdotettu toimivaltuus on merkityksellinen perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaisen elinkeinon ja ammatin harjoittamisen vapauden kannalta. Rahoitusmarkkinalainsäädäntö sisältää merkittäviä lakiin perustuvia rajoituksia elinkeinovapauteen. Lainsäädännön tarkoituksena on suojata finanssialan yritysten asiakkaiden etuja sekä turvata rahoitusvakaus ja yleinen luottamus finanssimarkkinoiden toimintaan. Lainsäädäntö edellyttää, että finanssipalveluja tarjoavat yritykset hankkivat etukäteen luvan toiminnan harjoittamiseen. Näin voidaan varmistua siitä,

että yrityksellä on jo alusta alkaen riittävät edellytykset lain vaatimukset täyttävään toimintaan. Lisäksi on tärkeää, että yritysten toimintaa sääntelevä lainsäädäntö ja julkinen valvonta turvaavat näiden yleisten tavoitteiden saavuttamista. Ehdotuksen tarkoitus on laajentaa Finanssivalvonnan toimivaltuudet koskemaan sellaista toimintaa, joka on vastoin sijoitusrahastolaissa säädetyille toimiluvanvaraiselle toiminnalle asetettuja vaatimuksia. Finanssivalvonnan vastaavista valvontavaltuuksista säädetään luottolaitostoinnasta annetun lain 22 luvussa. Ehdotettu valtuus vastaa Finanssivalvonnasta annetun lain 33 §:ssä säädettyjä toimivaltuuksia toimeenpanokiellon ja oikaisukehotuksen määräämisestä, joita voidaan kohdistaa Finanssivalvonnan valvottaviin ja muihin finanssimarkkinoilla toimiviin.

Lakiehdotuksen 150 b §:n mukaan Finanssivalvonta voi tehostaa 150 a §:ssä tarkoitetun kiellon tai päätöksen noudattamista uhkasakolla. Ehdotus vastaa Finanssivalvonnasta annetun lain 33 a §:ssä Finanssivalvonnalle säädettyä valtuutta velvoittaa uhkasakolla valvottava tai muu finanssimarkkinoilla toimiva täyttämään velvollisuutensa.

Finanssivalvonnan tarkastusoikeus

Finanssivalvonnalla on esityksen 2. lakiehdotuksen 24 §:n 1 momentin perusteella salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tarkastettavakseen valvottavan ja muun finanssimarkkinoilla toimivan toimipaikassa tämän toimintaa ja hallintoa koskevat tallenteet puhelinkeskusteluista tai sähköisestä viestinnästä ja muut tietoliikennetiedot siinä laajuudessa kuin se on tarpeen Finanssivalvonnalle laissa säädetyin valvontatehtävien hoitamiseksi. Nykyiseen verrattuna ehdotuksella laajennetaan Finanssivalvonnan tarkastusoikeutta mainittuihin tietoihin sijoitusrahastodirektiiviä vastaavasti. Valtuuden kohteena ovat Finanssivalvonnasta annetussa laissa tarkoitetut valvottavat ja muut finanssimarkkinoilla toimivat.

Valtuus on rinnastettavissa Finanssivalvonnalle nykyisin säädettyihin valtuuksiin. Ehdotuksessa on kysymys ensisijaisesti muista kuin perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvatuin henkilötietojen suojan kannalta merkityksellisistä tiedoista (PeVL 4/2005 vp).

Hallinnolliset seuraamukset

Esityksen 1. lakiehdotuksen 144 b §:n 2 ja 3 momentissa laajennetaan pykälän soveltamisala koskemaan nykyistä useampia sijoitusrahastolain säännöksiä ja niiden nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä sekä sijoitusrahastodirektiivin perusteella annettuja komission asetusten ja päätösten säännöksiä ja EU:n vakavaraisuusasetuksen säännöksiä, joiden rikkomisesta tai laiminlyönnistä määrätään Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentin nojalla seuraamusmaksu. Näistä teoista määrättävän seuraamusmaksun enimmäismäärästä säädetään esityksen 2. lakiehdotuksen 41 a §:n 3—5 momentissa. Esityksessä ehdotetut seuraamusmaksun enimmäismäärät ovat nykyisin säädettyjä huomattavasti korkeammat. Ehdotus vastaa sijoitusrahastodirektiiviä. Ehdotus mahdollistaa entistä tehokkaamman puuttumisen sijoitusrahastolainsäädännön vastaiseen menettelyyn, mikä tehostaa finanssimarkkinoiden julkista valvontaa.

Hallinnollisen seuraamuksen yleisistä perusteista on säädettävä perustuslain 2 §:n 3 momentin edellyttämällä tavalla lailla, koska sen määräämiseen sisältyy julkisen vallan käyttöä. Sanktiomuotoisten hallinnollisten seuraamusten maksuvelvollisuuden ja suuruuden perusteista sekä maksuvelvollisen oikeusturvasta samoin kuin täytäntöönpanon perusteista tulee säätää lailla (esimerkiksi PeVL 55/2005 vp ja PeVL 32/2005 vp).

Määräystenantovaltuudet

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi Finanssivalvonnan määräystenantovaltuuksia. Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan myös muu kuin pykälän 1 momentissa tarkoitettu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määräyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuuden tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu.

Esityksen 1. lakiehdotuksen 150 §:n 4 momentin mukaan Finanssivalvonta voisi antaa tarkempia määräyksiä pykälän 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä rahastoyhtiössä. Valtuus koskee rahastoyhtiön palveluksessa olevien rahastoyhtiön sisällä tekemiä ilmoituksia säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta. Kysymys on lähinnä lain sisältöä tarkentavasta teknisluonteisesta sääntelystä. Määräystenantovaltuuksien kohteena ovat Finanssivalvonnan valvomat ja toimiluvan saaneet rahastoyhtiöt. Määräystenantovaltuudet ovat rinnastettavissa Finanssivalvonnan nykyisiin määräystenantovaltuuksiin. Perustuslakivaliokunta on pitänyt useassa yhteydessä mahdollisena tällaisen määräystenantovaltan osoittamista Finanssivalvonnalle tai sen edeltäjille (esimerkiksi PeVL 28/2008vp, PeVL 17/2004 vp ja PeVL 67/2002 vp).

Ratkaisusuosituksia antavat toimielimet

Esityksen 1. lakiehdotuksen 123 b §:n mukaan rahastoyhtiön ja ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön, joka hallinnoi sijoitusrahastoa Suomessa, on varmistettava, että sen asiakkaana olevat muut kuin ammattimaiset sijoittajat voivat saattaa sijoitusrahastotoimintaa koskevat yksittäiset erimielisyydet ratkaisusuosituksia antavan riippumattoman toimielimen käsiteltäväksi. Toimielimen sääntöjen tulee turvata erimielisyyksien puolueeton, asiantunteva, avoin, tehokas ja oikeudenmukainen käsittely.

Ehdotus perustuu sijoitusrahastodirektiivin 100 artiklaan, jossa säädetään jäsenvaltion velvollisuudesta varmistaa tehokkaiden ja toimivien tuomioistuinten ulkopuolisten valitus- ja oikeussuojamenettelyjen käyttöönotto yhteissijoitusyritysten toimintaa koskevien kuluttajariitojen käsittelemiseksi.

Esityksessä on pidetty tärkeänä, että tämä mahdollisuus on tarjolla kaikille rahastoyhtiöiden muille kuin ammattimaisille sijoittajille. Ehdotettu sääntely ei vaadi, että Suomessa olisi vain yksi tällainen elin. Jokaisella rahastoyhtiöllä olisi velvollisuus järjestää edellä tarkoitetuille sijoittajille mahdollisuus erimielisyyksien käsittelyyn ratkaisusuosituksia antavassa puolueettomassa elimessä. Toimielimen toimintaa ei itsessään säänneltäisi eikä se olisi Finanssivalvonnan harjoittaman valvonnan kohteena. Finanssivalvonta kuitenkin valvoisi, että jokainen rahastoyhtiö täyttää velvollisuutensa. Tämä tapahtuisi lakiehdotuksen 123 b §:n 3 momentin mukaisesti siten, että rahastoyhtiön olisi ilmoitettava Finanssivalvonnalle toimielimen nimi ja yhteystiedot. Finanssivalvonnan pyynnöstä rahastoyhtiön olisi myös toimitettava Finanssivalvonnalle toimielimen säännöt ja muut säännösten noudattamisen valvontaa varten tarvittavat Finanssivalvonnan määräämät selvitykset.

Edellä tarkoitetun sijoittajan ei olisi pakko käyttää hänelle tarjottua mahdollisuutta saattaa riita toimielimen käsiteltäväksi. Sijoittaja voisi haastaa rahastoyhtiön vastaamaan tuomioistuimeen riita-asiassa siitä riippumatta, onko sijoittaja ensin kääntynyt toimielimen puoleen vai ei.

Toimielimen toiminta ei olisi julkisen vallan käyttämistä. Lainsäädännöllä ei liioin puututtaisi siihen, miten toimielin järjestetään tai rahoitetaan. Laissa ainoastaan vaadittaisiin, että rahas-

toyhtiön on järjestettävä edellä tarkoitetuille sijoittajille mahdollisuus sellaiseen erimielisyyksien käsittelyyn, jonka on oltava puolueetonta, asiantuntevaa, avointa, tehokasta, ja oikeudenmukaista.

Toimielintä koskeva sääntely ei olisi ongelmallista valtiosäännön kannalta.

Hallitus katsoo, että ehdotetut lait voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**sijoitusrahastolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan sijoitusrahastolain (48/1999) 9 §:n 2 momentti ja 9 c §, sellaisena kuin niistä on 9 c § laissa 224/2004,

muutetaan 4 b §, 5 b §:n 1 momentti, 5 e §:n 1 momentti ja 2 momentin 1 kohta, 8 b §:n 2 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 9 a §:n 1 ja 2 momentti, 9 b, 9 d ja 11 §, 26 b §:n 4 momentti, 5 luku, 83 §:n 1 ja 3 momentti, 92 §:n 2 momentti, 93 §:n 2 momentin 1 kohta, 93 a §:n 1 momentti, 18 luvun otsikko, 137 §, 22 luvun otsikko, 144 b §, 145 §:n 1 momentti ja 147 §,

sellaisina kuin niistä ovat 4 b § laissa 928/2007, 5 b §:n 1 momentti, 5 e §:n 1 momentti, 9 a §:n 1 ja 2 momentti, 22 luvun otsikko ja 144 b § laissa 163/2014, 5 e §:n 2 momentin 1 kohta laissa 765/2012, 8 b §:n 2 momentin 1 kohta, 93 §:n 2 momentin 1 kohta ja 93 a §:n 1 momentti laissa 1490/2011, 9 b §, 26 b §:n 4 momentti ja 92 §:n 2 momentti laissa 224/2004, 9 d § laeissa 765/2012 ja 163/2014, 11 § laissa 626/2014 sekä 145 §:n 1 momentti laeissa 224/2004 ja 163/2014, sekä

lisätään 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 224/2004, 351/2007, 1490/2011, 765/2012, 163/2014 ja 626/2014 uusi 5 a ja 5 b kohta, 2 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1490/2011, uusi 6 momentti, 5 §:n edelle uusi väliotsikko, 9 §:n edelle uusi väliotsikko, 10 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 224/2004, uusi 2 momentti, lakiin uusi 10 b §, lakiin siitä lailla 224/2004 kumotun 12 §:n tilalle uusi 12 §, lakiin uusi 4 b luku, lakiin siitä lailla 224/2004 kumotun 41 §:n 2 momentin 1 kohdan tilalle uusi 41 §:n 2 momentin 1 kohta, 96 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 224/2004, uusi 3 momentti jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, lakiin uusi 123 b §, lakiin siitä lailla 889/2008 kumotun 150 §:n tilalle uusi 150 § ja sen edelle uusi väliotsikko sekä lakiin uusi 22 a luku seuraavasti:

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

5 a) *johdolla* rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön hallitusta, hallintoneuvostoa ja toimitusjohtajaa sekä kaikkia toimitusjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivia, jotka ovat rahastoyhtiön tai säilytisyhteisön ylimmissä johtotehtävissä tai tosiasiallisesti johtavat niiden toimintaa;

5 b) *toimivalla johdolla* rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön toimitusjohtajaa sekä kaikkia toimitusjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivia, jotka ovat rahastoyhtiön tai säilytisyhteisön ylimmissä johtotehtävissä tai tosiasiallisesti johtavat niiden toimintaa;

2 a §

EU:n vakavaraisuusasetuksella tarkoitetaan tässä laissa luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 575/2013.

4 b §

Ulkoistamisella tarkoitetaan tässä laissa rahastoyhtiön tai säilytisyhteisön toimintaan liittyvää järjestelyä, jonka perusteella muu palvelun tarjoaja tuottaa rahastoyhtiölle tai säilytisyhteisölle toiminnon tai palvelun, jonka rahastoyhtiö tai säilytisyhteisö olisi muuten itse suorittanut.

Rahastoyhtiön toimiluvan myöntäminen

5 §

5 b §

Rahastoyhtiön toimilupa on myönnettävä suomalaiselle osakeyhtiölle, jos saadun selvityksen perusteella voidaan varmistua siitä, että yhtiön omistajat täyttävät 5 f §:ssä ja sen johto 5 e §:ssä säädetyt vaatimukset ja yhtiön liiketoiminnan aiottu laajuus huomioon ottaen voidaan varmistua siitä, että rahastoyhtiötä johdetaan ammattitaitoisesti sekä terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisesti. Toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että yhtiöllä on pääkonttori Suomessa, luotettava hallinto ja riittävät taloudelliset toimintaedellytykset ja että se täyttää muut tässä laissa säädetyt vaatimukset. Edellytyksenä on lisäksi, että selvityksen perusteella ei voida pitää todennäköisenä, että rahastoyhtiön ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidos tai tällaisessa sidonnaisuussuhteessa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat kolmannen maan säännökset ja hallinnolliset määräykset estävät rahastoyhtiön tehokkaan valvonnan. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle rahastoyhtiölle ennen sen rekisteröimistä.

5 e §

Rahastoyhtiötä on johdettava ammattitaitoisesti sekä terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisesti. Rahastoyhtiön johtoon kuuluvien on oltava luotettavia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Näillä henkilöillä on lisäksi oltava sellainen yleinen sijoitusrahastotoiminnan tuntemus kuin rahastoyhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen. Sellaisen rahastoyhtiön, jolle on myönnetty toimilupa 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuun omaisuudenhoitoon, johtoon kuuluvalla on lisäksi oltava sellainen yleinen sijoituspalvelutoiminnan tuntemus kuin rahastoyhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen. Rahasto-osuudenomistajien 8 §:n 2 momentin mukaisesti valitsemilta rahastoyhtiön hallituksen jäseniltä ei edellytetä sijoitusrahasto- tai sijoituspalvelutoiminnan tuntemusta.

Luotettavana ei voida pitää sitä, joka on:

1) viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton rahastoyhtiön johtoon kuuluvaksi; tai

8 b §

Vaikuttavassa asemassa olevalla tarkoitetaan tässä laissa:

1) rahastoyhtiön johtoon kuuluvaa sekä työntekijää ja muuta luonnollista henkilöä, jonka tarjoamat palvelut ovat rahastoyhtiön valvonnassa tai joka osallistuu rahastoyhtiön harjoittamaan sijoitusrahastotoimintaan;

Säilytisyhteisön toimiluvan myöntäminen ja merkittävien omistajien luotettavuus

9§

9 a §

Säilytisyhteisön toimilupa on myönnettävä suomalaiselle osakeyhtiölle, jos saadun selvityksen perusteella voidaan varmistua siitä, että yhtiön omistajat täyttävät 9 e §:ssä ja sen johto 9 d §:ssä säädetyt vaatimukset ja yhtiö täyttää pääomalle 10 §:ssä ja yhteisön toiminnalle 10 b §:ssä ja 31 g §:ssä säädetyt vaatimukset. Toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että yhtiöllä on pääkonttori Suomessa. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle yhtiölle ennen sen rekisteröimistä.

Hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos päätöstä ei ole annettu säädetyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen Helsingin hallinto-oikeuteen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Finanssivalvonnan on ilmoitettava päätöksen antamisesta muutoksenhakuviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Muutoksenhakuun sovelletaan muutoin Finanssivalvonnasta annettua lakia.

9 b §

Finanssivalvonnan on ilmoitettava säilytisyhteisön toimilupa rekisteröitäväksi. Perustettavalle säilytisyhteisölle myönnetty toimilupa rekisteröidään samalla kun yritys rekisteröidään.

9 d §

Säilytisyhteisöä on johdettava ammattitaitoisesti sekä terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisesti. Säilytisyhteisön johtoon kuuluvien on oltava luotettavia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Hallituksella kokonaisuutena sekä toimitusjohtajalla ja muulla toimivaan johtoon kuuluvalla on oltava sellainen yleinen säilytisyhteisötoiminnan ja siihen liittyvien merkittävien riskien tuntemus kuin säilytisyhteisön toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Luotettavana ei voida pitää sitä, joka on:

- 1) viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton säilytisyhteisön johtoon kuuluvaksi; tai
- 2) muulla kuin 1 kohdassa tarkoitettulla aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton 1 momentissa tarkoitettuun tehtävään.

Jos 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tuomio ei ole saanut lainvoimaa, tuomittu voi kuitenkin jatkaa 1 momentissa tarkoitettua tehtävää, jos sitä on hänen aikaisempi toimintansa, tuomioon johtaneet olosuhteet ja muut asiaan vaikuttavat seikat kokonaisuutena arvioiden pidettävä ilmeisen sopimaton perusteltuna.

Säilytisyhteisön on ilmoitettava johtoon kuuluvia koskevista muutoksista viipymättä Finanssivalvonnalle.

10 §

Säilytisyhteisöön sovelletaan pääoman riittävyttä koskevia vaatimuksia, jotka vastaavat vähintään EU:n vakavaraisuusasetuksen 315 tai 317 artiklan mukaisesti valitun menetelmän

perusteella laskettavia vaatimuksia. Säilytysyhteisöllä on jatkuvasti oltava omia varoja vähintään 1 momentissa säädetty määrä.

10 b §

Säilytysyhteisön ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidos ei saa estää säilytysyhteisön tehokasta valvontaa. Tehokasta valvontaa eivät myöskään saa estää tällaisessa sidonnaisuussuhteessa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat kolmannen maan säännökset ja hallinnolliset määräykset.

Toimiluvan myöntämisen jälkeen toimilupahakemuksessa ilmoitetuissa sidonnaisuutta koskeissa tiedoissa tapahtuneet muutokset on välittömästi ilmoitettava Finanssivalvonnalle.

11 §

Sen estämättä, mitä 9 §:ssä säädetään, säilytysyhteisönä voi toimia Suomen Pankki tai luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu luottolaitos.

Säilytysyhteisönä voi lisäksi toimia luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitettu ulkomainen ETA-luottolaitos:

- 1) jolla on sivuliike Suomessa;
- 2) joka täyttää 10 §:ssä säädettyt pääomavaatimukset;
- 3) joka on kotivaltiossaan oikeutettu harjoittamaan sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettua säilytysyhteisötoimintaa.

12 §

Sijoitusrahaston säilytysyhteisönä voi toimia vain 9 §:ssä tarkoitettu säilytysyhteisö tai 11 §:ssä tarkoitettu yhteisö.

Yhtiö ei saa toimia sekä rahastoyhtiönä että säilytysyhteisönä.

26 b §

Siltä osin kuin on kysymys sijoitusrahaston hallinnointiin liittyvistä tehtävistä ja säilytysyhteisön 31 a §:ssä tarkoitetuista tehtävistä, rahastoyhtiöllä tai sen asiamiehellä ja sen hallinnoiman sijoitusrahaston säilytysyhteisöllä ei saa olla palveluksessaan samoja henkilöitä

4 b luku

Palkitseminen

Palkitsemisjärjestelmää koskevat vaatimukset

30 d §

Rahastoyhtiöllä on oltava sen palkka- ja palkkiopolitiikan sekä palkka- ja palkkiokäytännöt kattava palkitsemisjärjestelmä, jonka on täytettävä tässä laissa säädetty vaatimukset rahastoyhtiön koko ja sisäinen organisaatio sekä sen liiketoiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus huomioon ottaen.

Palkitsemisjärjestelmän tulee olla sopusoinnussa rahastoyhtiön hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa ja edistää sitä. Palkitsemisjärjestelmä ei saa kannustaa sellaiseen riskinottoon, joka on ristiriidassa rahastoyhtiön hallinnoiman sijoitusrahaston sääntöjen tai riskiprofiilin kanssa tai on vastoin rahastoyhtiön velvollisuutta toimia sijoitusrahaston edun mukaisesti. Palkitsemisjärjestelmän on oltava sopusoinnussa rahastoyhtiön ja sen hallinnoiman sijoitusrahaston ja sijoittajan liiketoimintastrategian, sijoitustoiminnan tavoitteiden, arvojen ja etujen

kanssa. Palkitsemisjärjestelmässä on lisäksi oltava toimenpiteet eturistiriitatilanteiden välttämiseksi.

30 e §

Rahastoyhtiön palkitsemisjärjestelmää on sovellettava sellaisiin rahastoyhtiön henkilöstöryhmiin, joiden ammatillisella toiminnalla on olennainen vaikutus rahastoyhtiön tai sen hallinnoiman sijoitusrahaston riskiprofiiliin. Näitä ovat:

- 1) toimiva johto;
- 2) riskinottoa edellyttävissä tehtävissä toimivat;
- 3) rahastoyhtiön sisäisessä valvontatoiminnossa toimivat;
- 4) sellaiset henkilöstön jäsenet, joiden saama kokonaispalkka tai -palkkio ei poikkea merkittävästi 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun henkilöstöryhmään kuuluvan palkan tai palkkion kokonaismäärästä.

Palkitsemisjärjestelmän piiriin on kuuluttava kaikki rahastoyhtiön maksamat korvaukset, joihin kuuluvat palkat, palkkiot ja harkinnanvaraiset eläke-etuudet, niiden kiinteät ja muuttuvat osat, tulospäätteiset palkkiot ja sijoitusrahastosta maksetut korvaukset sekä rahasto-osuuksien siirrot.

Palkitsemisjärjestelmän hyväksyminen ja palkitsemisvaliokunta

30 f §

Rahastoyhtiön hallituksen on hyväksyttävä rahastoyhtiön palkitsemisjärjestelmä ja siihen sisältyvät yleiset periaatteet. Hallituksen on valvottava yleisten periaatteiden noudattamista ja tarkistettava ne vähintään kerran vuodessa. Hallituksen jäsenellä, joka osallistuu edellä tarkoitettuihin tehtäviin, on oltava riskienhallintaa sekä palkkoja ja palkkioita koskevaa asiantuntemusta eikä hän saa kuulua rahastoyhtiön toimivaan johtoon.

Rahastoyhtiön palkitsemisjärjestelmän ja siihen sisältyvien periaatteiden noudattamisesta on tehtävä riippumaton sisäinen arviointi vähintään kerran vuodessa.

30 g §

Rahastoyhtiöllä, joka on merkittävä kokonsa tai sen hallinnoiman sijoitusrahaston koon, hallinnollisen rakenteensa sekä toimintansa laadun, laajuuden ja monimuotoisuuden takia, on oltava rahastoyhtiön hallituksen nimeämä palkitsemisvaliokunta. Palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on arvioida palkka- ja palkkiopolitiikkaa sekä palkka- ja palkkiokäytäntöjä sekä riskienhallintaa varten luotuja kannustimia ja avustaa rahastoyhtiön hallitusta sellaisten palkitsemisjärjestelmää koskevien päätösten valmistelussa, jotka vaikuttavat rahastoyhtiön ja sen hallinnoiman sijoitusrahaston riskeihin ja riskienhallintaan. Palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on valvoa riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tehtäviä hoitavien vastuullisessa asemassa olevien henkilöiden palkkoja ja palkkioita.

Palkitsemisvaliokunta on muodostettava siten, että se voi pätevästi ja riippumattomasti suorittaa tehtävänsä. Palkitsemisvaliokunnan on tehtävää hoitaessaan otettava huomioon sijoittajien ja rahastoyhtiön muiden sidosryhmien pitkän aikavälin edut ja yleinen etu.

Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajan ja jäsenen on oltava hallituksen jäseniä, jotka eivät saa kuulua rahastoyhtiön toimivaan johtoon. Jos hallituksen jäsenenä on henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetussa laissa (725/1990) tarkoitettuja henkilöstön edustajia, vähintään yksi heistä on nimettävä palkitsemisvaliokunnan jäseneksi.

Palkan ja palkkioiden määräytymistä koskevat periaatteet

30 h §

Rahastoyhtiön on noudatettava palkan ja palkkion määräytymisessä seuraavia periaatteita:

1) rahastoyhtiössä valvontatehtävään osallistuvan henkilön palkan tai palkkion tulee määräytyä henkilön tehtäviin liittyvien tavoitteiden saavuttamisen perusteella riippumatta henkilön valvoman liiketoimintayksikön tuloksesta;

2) jos palkka ja palkkiot ovat tulosperusteisia, palkan ja palkkioiden kokonaismäärän tulee perustua kokonaisarvioon henkilön ja asianomaisen liiketoimintayksikön tai sijoitusrahaston tuloksesta ja viimeksi mainittujen riskeistä sekä rahastoyhtiön tuloksesta ottaen huomioon sekä taloudelliset että muut perusteet;

3) tuloksen arviointi on toteutettava osana rahastoyhtiön hallinnoiman sijoitusrahaston osuudenomistajille suositellun rahasto-osuuksien hallussapitoajan mukaista monivuotista kehystä sen varmistamiseksi, että arviointi perustuu sijoitusrahaston pidemmän aikavälin tulokseen ja sijoitusriskeihin ja että palkan ja palkkioiden tulosperusteisten osien suoritus jakautuu samalle ajanjaksolle;

4) palkan ja palkkioiden taattu muuttuva osa voidaan maksaa vain uuden henkilöstön palkkaamisen yhteydessä ja ainoastaan palvelussuhteen ensimmäisenä vuonna;

5) palkan ja palkkioiden kiinteät ja muuttuvat osat on tasapainotettava keskenään siten, että riittävän suuri osuus palkan ja palkkioiden kokonaismäärästä säilytetään kiinteänä sen varmistamiseksi, että noudatetaan joustavaa palkan ja palkkioiden muuttuvien osien politiikkaa ja että muuttuva osa voidaan myös jättää maksamatta;

6) sopimuksen ennakkaiseen päättymiseen liittyvät maksut perustuvat pitkän aikavälin tulokseen eivätkä maksamisperusteet saa johtaa epäonnistuneen suorituksen palkitsemiseen;

7) palkan tai palkkion muuttuvien osien laskemisessa on otettava huomioon arviointihetkellä tiedossa olevat riskit.

Palkan ja palkkioiden muuttuvien osien maksaminen

30 i §

Sijoitusrahaston säännöissä on mainittava, että merkittävä osa palkan ja palkkioiden muuttuvista osista, kuitenkin aina vähintään 50 prosenttia, on maksettava asianomaisen sijoitusrahaston rahasto-osuuksina tai sellaisina vastaavina muina rahoitusvälineinä, jotka toimivat yhtä tehokkaana kannustimina kuin rahasto-osuudet. Edellä tarkoitettua osaa palkan ja palkkioiden muuttuvista osista ei saa maksaa käteissuorituksena. Jos asianomaisen sijoitusrahaston varat ovat alle 50 prosenttia rahastoyhtiön hallinnoimien sijoitusrahastojen kokonaisvaroista, 50 prosentin vähimmäismäärää palkan ja palkkioiden muuttuvista osista ei sovelleta.

30 j §

Merkittävä osa, kuitenkin vähintään 40 prosenttia palkan ja palkkioiden muuttuvan osan maksamisesta on lykättävä ajanjaksolle, jonka pituus on määriteltävä ottaen huomioon asianomaisen sijoitusrahaston rahasto-osuudenomistajille suositeltu rahasto-osuuksien hallussapitoaika ja sijoitusrahaston riskien luonne. Ajanjakson on oltava vähintään kolme vuotta. Jos palkan ja palkkioiden muuttuva osa on erityisen suuri, vähintään 60 prosenttia muuttuvan osan maksamisesta on lykättävä maksettavaksi myöhemmin.

Palkan ja palkkioiden muuttuva osa ja siihen sisältyvä osuus, jonka maksamista on lykätty, voidaan maksaa vain, jos se on rahastoyhtiön taloudellinen kokonaistilanne huomioon ottaen kestävä ja asianomaisen liiketoimintayksikön, sijoitusrahaston ja henkilön tulos huomioon ottaen perusteltua.

Palkan ja palkkioiden muuttuvan osan kokonaismäärää on vähennettävä huomattavasti, jos rahastoyhtiön tai sijoitusrahaston taloudellinen tulos heikkenee tai on tappiollinen, ottaen huomioon sekä nykyinen korvaus että aikaisemmin ansaittujen palkkioiden vähennykset.

Eläke-etuudet ja rahastoyhtiön menettelyt

30 k §

Rahastoyhtiön maksamien harkinnanvaraisten eläke-etuuksien on oltava sopusoinnussa rahastoyhtiön ja sen hallinnoimien sijoitusrahastojen liiketoimintastrategian, tavoitteiden, arvojen ja pitkän aikavälin etujen kanssa.

Jos työntekijän palvelussuhde rahastoyhtiöön lakkaa ennen eläkkeelle jäämistä, rahastoyhtiön on lykättävä harkinnanvaraisen eläke-etuuden suorittamista ja pidettävä se hallussaan viiden vuoden ajan 30 i §:ssä tarkoitettuina rahoitusvälineinä. Kun työntekijä jää eläkkeelle, harkinnanvaraiset eläke-etuudet on maksettava hänelle edellä tarkoitettuina rahoitusvälineinä viiden vuoden kuluttua eläkkeelle jäämisestä.

30 l §

Rahastoyhtiö ei saa maksaa palkan tai palkkion muuttuvaa osaa tavalla, joka vaikutuksiltaan rinnastuu tämän lain vastaisen menettelyn vaikutuksiin.

Rahastoyhtiön on vaadittava 30 e §:n 1 momentissa tarkoitettuun henkilöstöryhmään kuuluvaa sitoutumaan siihen, ettei tämä käytä rahoitusvälineitä tai vakuuttamista suojautuakseen palkitsemisjärjestelmään liittyvältä henkilökohtaiselta riskiltä.

5 luku

Säilytisyhteisön tehtävät, tehtävien ulkoistamisen edellytykset ja toiminta

Säilytisyhteisön tehtävät

31 §

Sijoitusrahaston varat on säilytettävä yhdessä säilytisyhteisössä.

Sijoitusrahaston varat on pidettävä erillään säilytisyhteisön omaisuudesta ja muiden asiakkaiden ja sijoitusrahastojen varoista sekä säilytettävä luotettavalla tavalla. Sijoitusrahaston varoja ei saa ulosmitata säilytisyhteisön velasta.

Säilytisyhteisön on hoidettava tehtävänsä huolellisesti, itsenäisesti ja asiantuntevasti sijoitusrahaston ja sen rahasto-osuudenomistajien eduksi.

31 a §

Säilytisyhteisön tehtävänä on:

- 1) varmistaa, että sijoitusrahaston rahasto-osuuksien liikkeeseenlaskuissa ja lunastuksissa noudatetaan tätä lakia ja sijoitusrahaston sääntöjä;
- 2) varmistaa, että sijoitusrahaston rahasto-osuuksien arvo lasketaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten ja sijoitusrahaston sääntöjen mukaisesti;
- 3) noudattaa rahastoyhtiön antamia toimeksiantoja, jolleivät ne ole tämän lain tai rahastoyhtiön toimintaa koskevan muun lain tai sijoitusrahaston sääntöjen vastaisia;
- 4) varmistaa, että sijoitusrahaston varoja koskeviin toimiin liittyvät maksut suoritetaan sijoitusrahastolle yleisesti käytössä olevassa määräajassa;
- 5) varmistaa, että sijoitusrahaston tuotot käytetään tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten ja sijoitusrahaston sääntöjen mukaisesti.

Säilytisyhteisön on varmistettava, että sijoitusrahaston kassavirtaa seurataan asianmukaisesti ja että rahasto-osuuksien merkitsemisen yhteydessä sijoittajien suorittamat tai näiden lukuun suoritettavat maksut on vastaanotettu ja sijoitusrahaston käteisvarat kirjattu käteistilille:

- 1) joka on avattu sijoitusrahaston tai sitä hallinnoivan rahastoyhtiön tai sijoitusrahaston lukuun toimivan säilytisyhteisön nimissä;

2) joka on avattu sijoituspalvelulain 9 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa keskuspankissa, talletuspankissa tai muussa valtiossa toimiluvan saaneessa talletusten vastaanottamiseen oikeutetussa luottolaitoksessa; ja

3) jota ylläpidetään sijoituspalvelulain 9 luvun 1 §:ssä ja 3 §:n 2—4 momentissa säädettyjen periaatteiden ja 5 §:ssä tarkoitettujen määräysten mukaisesti.

Jos 2 momentissa tarkoitettu käteistili avataan sijoitusrahaston säilytisyhteisön nimissä, tälle tilille ei saa kirjata 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettun yhteisön käteisvaroja eikä säilytisyhteisön omia käteisvaroja.

31 b §

Sijoitusrahaston varoihin kuuluvat rahoitusvälineet on annettava säilytisyhteisön säilytettäväksi, jolloin säilytisyhteisön on säilytettävä:

1) kaikki sellaiset rahoitusvälineet, jotka voidaan kirjata säilytisyhteisön kirjanpitoon avatulle rahoitusvälinetilille; ja

2) kaikki rahoitusvälineet, jotka voidaan toimittaa fyysisesti säilytisyhteisölle.

Säilytisyhteisön on kirjattava 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettut rahoitusvälineet rahoitusvälinetilille sijoitusrahaston tai sitä hallinnoivan rahastoyhtiön nimiin sijoituspalvelulain 9 luvun 1 §:ssä ja 2 §:n 3 momentissa säädettyjen periaatteiden ja 5 §:ssä tarkoitettujen määräysten mukaisesti siten, että niiden voidaan koska tahansa todeta kuuluvan kyseiselle sijoitusrahastolle tämän lain mukaisesti.

Säilytisyhteisön on säilytettävä sijoitusrahaston muut kuin 1 momentissa tarkoitettut varat siten, että varojen kuuluminen sijoitusrahastolle voidaan todentaa rahastoyhtiön toimittamien tietojen tai muun ulkopuolisen näytön perusteella. Säilytisyhteisön on jatkuvasti ylläpidettävä näitä varoja koskevia tietoja.

Säilytisyhteisön on toimitettava rahastoyhtiölle säännöllisesti luettelo tässä pykälässä tarkoitetuista sijoitusrahaston varoista.

31 c §

Säilytisyhteisö ei saa käyttää säilytettävänä olevia 31 b §:n 1 momentissa tarkoitettuja varoja uudelleen omaan tai kolmannen osapuolen lukuun. Uudelleenkäyttökielto koskee kaikkia säilytettävänä olevia varoja koskevia liiketoimia.

Säilytisyhteisön säilytettävänä olevia varoja voidaan käyttää uudelleen sijoitusrahaston lukuun, jos:

1) säilytisyhteisö noudattaa sijoitusrahastoa hallinnoivan rahastoyhtiön ohjeita;

2) uudelleenkäyttö on sijoitusrahaston ja sen osuudenomistajien etujen mukaista; ja

3) liiketoimi on suojattu omistusoikeuden siirtävän järjestelyn yhteydessä sijoitusrahastoa hallinnoivan rahastoyhtiön vastaanottamalla riittävillä ja likvideillä vakuuksilla.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun vakuuden markkina-arvon on oltava vähintään uudelleenkäytettävien varojen markkina-arvo preemiolla korotettuna.

Ulkoistamisen edellytykset

31 d §

Säilytisyhteisö ei saa ulkoistaa kolmannelle osapuolelle 31 a §:ssä tarkoitettuja valvontatehtäviä.

Säilytisyhteisö saa ulkoistaa kolmannelle osapuolelle 31 b §:ssä tarkoitettun rahoitusvälineiden ja muiden varojen säilyttämisen vain, jos:

1) ulkoistamiselle on olemassa objektiivinen peruste;

2) ulkoistamista ei tehdä tässä laissa säädettyjen vaatimusten välttämiseksi;

3) säilytisyhteisö valitsee huolellisesti kolmannen osapuolen, jolle se aikoo ulkoistaa toiminnon;

4) säilytisyhteisö valvoo kolmatta osapuolta, jolle se on ulkoistanut säilyttämisen, ja arvioi säännöllisesti sen toimintaa.

Mitä 31 c §:ssä säädetään, sovelletaan myös 2 momentissa tarkoitettuun kolmanteen osapuoleen.

Kolmas osapuoli, jolle säilytisyhteisö on ulkoistanut 2 momentissa tarkoitettujen rahoitusvälineiden ja muiden varojen säilyttämisen, voi siirtää säilyttämisen edelleen 2 ja 3 momentissa ja 31 e §:ssä säädettyin edellytyksin.

31 e §

Kolmannen osapuolen, jolle säilytisyhteisö ulkoistaa 31 b §:ssä tarkoitettujen varojen säilyttämisen, on täytettävä seuraavat vaatimukset:

1) kolmannella osapuolella on rakenteet ja asiantuntemus, jotka ovat riittävät ja oikeasuhteiset sille uskottujen sijoitusrahaston varojen luonne ja monimuotoisuus huomioon ottaen;

2) 31 b §:n 1 momentissa tarkoitettujen rahoitusvälineiden osalta:

a) kolmas osapuoli on toiminnan vakautta koskevan sääntelyn ja valvonnan alainen ja sille on säädetty vähimmäispääomavaatimus;

b) kolmannelle osapuolelle tehdään määräajoin ulkopuolinen tarkastus, jolla varmistetaan, että rahoitusvälineet ovat sen hallussa;

3) kolmas osapuoli pitää säilytisyhteisön asiakkaiden varat erillään omista varoistaan ja säilytisyhteisön varoista siten, että niiden voidaan koska tahansa todeta kuuluvan tietyn säilytisyhteisön asiakkaille;

4) kolmas osapuoli toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kolmannen osapuolen maksukyvyttömyystapauksessa sen säilyttämät sijoitusrahaston varat eivät ole jaettavissa kolmannen osapuolen velkojille tai realisoitavissa näiden hyväksi;

5) kolmas osapuoli noudattaa 31 §:n 1 momentissa, 31 b §:n 1—3 momentissa, 31 c §:ssä ja 33 §:n 1 momentissa säädettyjä velvollisuuksia ja kieltoja.

31 f §

Säilytisyhteisö saa ulkoistaa rahoitusvälineiden säilyttämisen myös sellaiselle kolmannessa maassa toimivalle paikalliselle yhteisölle, joka ei täytä 31 e §:n 2 kohdan a alakohdassa säädettyjä vaatimuksia, jos kolmannen maan lainsäädännössä edellytetään, että paikallisen yhteisön tulee säilyttää rahoitusvälineitä eikä yksikään paikallinen yhteisö täytä säädettyjä vaatimuksia. Säilyttämisen ulkoistaminen on sallittua vain siinä laajuudessa kuin kolmannen maan lainsäädäntö sitä edellyttää ja vain niin kauan kuin ulkoistamista koskevia vaatimuksia täyttäviä paikallisia yhteisöjä ei ole. Lisäksi edellytyksenä on, että:

1) rahasto-osuudenomistajille on ennen sijoituksen tekemistä ilmoitettu:

a) mahdollisuudesta säilyttämisen ulkoistamiseen kolmannen maan lainsäädännössä olevien rajoitusten vuoksi;

b) tilanteista, joissa säilyttämisen ulkoistaminen on perusteltua;

c) säilyttämisen ulkoistamiseen liittyvistä riskeistä; ja

2) sijoitusrahastoa hallinnoiva rahastoyhtiö on määrännyt säilytisyhteisön ulkoistamaan rahoitusvälineiden säilyttämisen paikalliselle yhteisölle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu yhteisö voi siirtää edelleen sille 1 momentin mukaisesti ulkoistetun säilyttämisen mainitussa momentissa säädettyin edellytyksin.

Säilytisyhteisön toiminnan järjestäminen

31 g §

Säilytisyhteisön toiminta on järjestettävä luotettavalla tavalla. Säilytisyhteisön on asianmukaisin toimin varmistettava toimintaansa liittyvien riskien hallinta, sisäisen valvontansa toimivuus sekä toimintansa jatkuvuus ja säännönmukaisuus kaikissa tilanteissa.

Säilytisyhteisöllä on oltava rahoitusvälineiden säilyttämiseen rahoitusvälinetileillä tarvittava kirjanpitojärjestelmä, toimintansa asianmukaiseen harjoittamiseen tarvittavat hallintomenettelyt, sisäiset valvontamekanismit ja riskinarviointimenettelyt sekä valvonta ja -turvajärjestelyt tiedonkäsittelyjärjestelmiä varten.

Säilytisyhteisön on toteutettava sellaiset organisaatio- ja hallintojärjestelyt, joiden avulla voidaan toteuttaa kohtuulliset toimenpiteet eturistiriitatilanteiden tunnistamiseksi ja ehkäisemiseksi. Säilytisyhteisön on eturistiriitatilanteiden syntyessä varmistettava, että sen asiakkaita kohdellaan tasapuolisesti.

Säilytisyhteisön on huolehdittava sen suorittamia palveluja, toimintoja ja liiketoimia koskevien tietojen ylläpitämisestä siten, että Finanssivalvonta saa pyynnöstä säilytisyhteisöltä tässä laissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi tarpeelliset tiedot.

31 h §

Säilytisyhteisö ei saa harjoittaa toimintaa, jossa voi syntyä eturistiriitatilanteita sen ja sijoitusrahaston, sijoitusrahaston rahasto-osuudenomistajien tai sijoitusrahastoa hallinnoivan rahastoyhtiön välillä. Edellä tarkoitettua toimintaa saa harjoittaa sen estämättä, mitä 26 b §:n 3 momentissa säädetään, jos säilytystehtävien hoitaminen on toiminnallisesti ja hierarkkisesti erotettu säilytisyhteisön muista tehtävistä, mahdolliset eturistiriitatilanteet pyritään välttämään ja eturistiriitatilanteiden syntyessä niistä ilmoitetaan sijoitusrahaston rahasto-osuudenomistajille.

32 §

Jos säilytisyhteisö päättää olla noudattamatta rahastoyhtiön toimeksiantoa tai se havaitsee rahastoyhtiön 31 a §:n 1 momentin mukaisessa toiminnassa muutoin huomautettavaa, eikä yhtiö peruuta päätöstään tai muuta toimintatapaansa, säilytisyhteisön on ilmoitettava asiasta Finanssivalvonnalle.

33 §

Rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön on sovittava kirjallisesti yksittäisen sijoitusrahaston varojen säilyttämisestä sekä siihen liittyvistä tehtävistä. Sopimuksen tulee sisältää määräykset osapuolten välisestä tietojenvaihdosta ja säilytisyhteisön vaihtamisesta.

Rahastoyhtiön on toimitettava hallinnoimaansa sijoitusrahastoa koskeva 1 momentissa tarkoitettu sopimus ja siihen tehdyt muutokset välittömästi Finanssivalvonnalle tiedoksi.

Rahastoyhtiön on pyydettäessä esitettävä rahasto-osuudenomistajalle tai sellaiseksi aikovalle 1 momentissa tarkoitettu sopimus tai sen jäljennös.

34 §

Jos säilytisyhteisö aikoo siirtää kotipaikkansa toiseen ETA-valtioon siten kuin eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklassa säädetään, säilytisyhteisön on lähetettävä Finanssivalvonnalle jäljennös eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu siirtosuunnitelmasta ja 3 kohdassa tarkoitettu selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun säilytisyhteisö on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.

Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että säilytisyhteisö ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

34 a §

Jos säilytysyhteisö osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa tai osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:n 4 momentissa tarkoitettua todistusta taikka jakautumista koskevaa osakeyhtiölain 17 luvun 25 §:n 4 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen todistuksen kohteena olevan luvan myöntämistä, että säilytysyhteisö ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä taikka tämän lain 11 §:n 2 momenttia. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista, jakautumista tai eurooppayhtiön perustamiseen liittyvää kotipaikan siirtoa.

Toiseen valtioon rekisteröity vastaanottava yhtiö voi sulautumisen tai jakautumisen jälkeen jatkaa säilytysyhteisön toimintaa Suomessa 11 §:n 2 momentissa säädetyin edellytyksin.

34 b §

Säilytysyhteisön on huolehdittava siitä, että Finanssivalvonta saa pyynnöstä säilytysyhteisöltä kaikki sellaiset sijoitusrahastoa ja sitä hallinnoivaa rahastoyhtiötä koskevat valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot, jotka säilytysyhteisö on saanut tehtäviään hoitaessaan.

Jos sijoitusrahastoa hallinnoi ulkomainen ETA- rahastoyhtiö, Finanssivalvonnan on toimitettava viipymättä 1 momentin nojalla saamansa tiedot ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön toimivaltaiselle viranomaiselle.

41 §

Sijoitusrahaston säännöissä on lisäksi mainittava, jos sijoitusrahaston toiminnassa on tarkoitus soveltaa lain sallimaa mahdollisuutta:

1) ottaa sijoitusrahaston lukuun väliaikaiseen tarkoitukseen sijoitusrahastotoimintaa varten luottoa;

83 §

Rahastoyhtiö saa ottaa sijoitusrahaston lukuun väliaikaiseen tarkoitukseen sijoitusrahastotoimintaa varten luottoa määrän, joka vastaa enintään yhtä kymmenesosaa sijoitusrahaston arvosta. Sijoitusrahastoon saadaan hankkia ulkomaista valuuttaa luotonvälityksen avulla.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä luotonotosta ja sijoitusrahaston varojen käyttämisestä luoton vakuutena.

92 §

Rahastoesitteessä on oltava olennaiset ja riittävät tiedot sijoitusrahaston sijoitustoiminnan tavoitteista ja sen muista ominaisuuksista, sijoitusrahastoa hallinnoivasta rahastoyhtiöstä, sekä sijoitusrahaston käyttämästä säilytysyhteisöstä, jotta sijoittajat voivat luotettavasti arvioida kyseistä sijoitusrahastoa ja erityisesti siihen liittyviä riskejä. Lisäksi rahastoesitteessä on oltava:

1) yksityiskohtaiset, ajan tasalla olevat tiedot rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikasta, joihin kuuluvat kuvaus palkkojen ja palkkioiden sekä etuuksien laskemisesta ja niiden myöntämisestä vastaavien henkilöiden tiedot sekä, jos yhtiössä on palkitsemisvaliokunta, tiedot sen kokoonpanosta; tai

2) yhteenveto rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikasta ja ilmoitus siitä, että 1 kohdassa tarkoitettut yksityiskohtaiset tiedot rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikasta ovat saatavilla

rahastoyhtiön internetsivuilla, tieto internetsivujen osoitteesta sekä ilmoitus siitä, että rahastoesite toimitetaan sijoittajalle kirjallisena ja veloituksetta tämän pyynnöstä.

93 §

Avaintietoesitteessä on oltava sijoittajan ymmärrettävissä ilman muita asiakirjoja:

- 1) sijoitusrahaston ja Finanssivalvonnan tunnistetiedot;

93 a §

Avaintietoesitteessä on kerrottava, mistä ja miten voi saada rahastoesitteen, vuosikertomuksen, puolivuotiskatsauksen ja muita rahastoa koskevia lisätietoja sekä millä kielillä asiakirjat tai tiedot ovat saatavissa. Avaintietoesitteessä on oltava ilmoitus siitä, että 92 §:n 2 momentin 1 kohtaa vastaavat tiedot rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikasta ovat saatavilla rahastoyhtiön internetsivuilla, tieto internetsivujen osoitteesta ja ilmoitus siitä, että rahastoesite toimitetaan sijoittajalle kirjallisena ja veloituksetta tämän pyynnöstä.

96 §

Vuosikertomukseen on lisäksi sisällytettävä:

- 1) rahastoyhtiön henkilöstölleen maksamien palkkojen ja palkkioiden kokonaismäärä tilikauden aikana eriteltynä kiinteään ja muuttuvaan palkanosaan, edunsaajien määrä sekä sijoitusrahastosta suoraan maksetut määrät ja niihin kuuluvat tulosperusteiset palkkiot;
- 2) palkkojen ja palkkioiden kokonaismäärä jaoteltuna 30 e §:n 1 momentissa tarkoitettujen henkilöstöryhmien tai muiden työntekijäryhmien mukaan;
- 3) kuvaus siitä, miten palkat ja palkkiot sekä etuudet on laskettu;
- 4) 30 f §:ssä tarkoitettujen tarkistusten tulokset ja ilmenneet sääntöjenvastaisuudet;
- 5) olennaiset muutokset hyväksytyyn palkka- ja palkkiopolitiikkaan.

18 luku

Rahastoyhtiön toimiluvan peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen, rahastoyhtiön ja sijoitusrahaston lakkauttaminen sekä asiakasvalitusten käsittely

123 b §

Rahastoyhtiöllä ja ulkomaisella ETA-rahastoyhtiöllä, joka hallinnoi sijoitusrahastoa Suomessa, on oltava tehokkaat menettelytavat muiden kuin ammattimaisten sijoittajien tekemien sijoitusrahastotoimintaa koskevien valitusten käsittelemiseksi asianmukaisesti ja mahdollisimman nopeasti. Rahastoyhtiön tulee säilyttää tiedot asiakasvalituksista ja niiden ratkaisemiseksi toteutetuista toimenpiteistä viisi vuotta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun yhtiön on varmistettava, että sen asiakkaana olevat muut kuin ammattimaiset sijoittajat voivat saattaa sijoitusrahastotoimintaa koskevat yksittäiset erimielisyydet ratkaisusuosituksia antavan riippumattoman toimielimen käsiteltäväksi. Toimielimen sääntöjen tulee turvata erimielisyyksien puolueeton, asiantunteva, avoin, tehokas ja oikeudenmukainen käsittely.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun yhtiön on ilmoitettava Finanssivalvonnalle 2 momentissa tarkoitetun toimielimen nimi ja yhteystiedot. Finanssivalvonnan pyynnöstä edellä tarkoitetun yhtiön on toimitettava Finanssivalvonnalle toimielimen säännöt ja muut 2 momentin säännösten noudattamisen valvontaa varten tarvittavat Finanssivalvonnan määräämät selvitykset.

137 §

Säilytysyhteisö vastaa rahastoyhtiölle ja sijoitusrahaston rahasto-osuudenomistajille 31 b §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti säilytysyhteisön ja sellaisen kolmannen osapuolen, jolle rahoitusvälineiden säilyttäminen on ulkoistettu, säilytettävänä olevien rahoitusvälineiden menetyksestä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu rahoitusväline menetetään, säilytysyhteisön on palautettava viipymättä samanlainen rahoitusväline tai menetetyn rahoitusvälineen arvoa vastaava rahamäärä rahastoyhtiön hallinnoimalle sijoitusrahastolle. Säilytysyhteisö ei ole vastuussa menetyksestä, jos se voi osoittaa, että menetys on seurausta ulkopuolisesta tapahtumasta, johon se ei ole kohtuudella voinut vaikuttaa, ja jonka seuraukset eivät olisi olleet vältettävissä kaikista kohtuullisiksi katsottavista toimista huolimatta.

Säilytysyhteisö vastaa rahastoyhtiölle ja sijoitusrahaston rahasto-osuudenomistajille muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta tappiosta vain, jos se aiheutuu siitä, että säilytysyhteisö on tahallaan tai huolimattomuudesta jättänyt velvoitteensa täyttämättä.

Edellä 31 d §:n 2—4 momentissa ja 31 e ja 31 f §:ssä tarkoitettu tehtävien ulkoistaminen tai niiden edelleen siirtäminen ei vaikuta säilytysyhteisön vastuuseen. Tätä vastuuta ei voida poistaa tai rajoittaa sopimuksella.

Rahasto-osuudenomistajalla on oikeus vaatia korvausta säilytysyhteisöltä joko suoraan tai rahastoyhtiön välityksellä.

22 luku

Seuraamukset ja rikkomuksista ilmoittaminen

144 b §

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään Finanssivalvonnasta annetun lain 41 §:ssä säädetty seuraamusmaksu, ovat tämän lain:

1) 7 §:n 2 momentin säännös nimityksen ”rahastoyhtiö” tai ”rahasto-osakeyhtiö” käytöstä toiminimissä tai muuten toimintaa osoittamaan;

2) 30 §:n säännös rahastoyhtiötä koskevasta kiellosta omistaa toisen rahastoyhtiön osakkeita tai hallinnoimansa sijoitusrahaston rahasto-osuuksia;

3) 30 a—30 c §:n säännökset rahastoyhtiön vakavaraisuudesta ja riskien hallinnasta;

4) 42 §:n 1 momentin säännös velvollisuudesta käyttää nimitystä ”sijoitusrahasto”;

5) 42 §:n 3 momentin säännös velvollisuudesta käyttää nimitystä ”erikoissijoitusrahasto”;

6) 45 §:n 1 ja 2 momentin säännökset rahasto-osuuksien liikkeeseenlaskusta, 47 §:n 3 momentin säännös sijoitusrahaston sääntöihin sisällytettävistä tiedoista, 49 §:n säännökset rahasto-osuuden lunastamisesta ja 52 §:n 1 momentin säännös rahasto-osuuksien lunastamisen keskeyttämisestä koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta;

7) 74 §:n 1 momentin säännökset äänivallasta.

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään Finanssivalvonnasta annetun lain 41 a §:n 3—5 momentin mukainen seuraamusmaksu, ovat tämän lain:

1) 3 §:n 1 momentin säännös sijoitusrahastotoiminnan ja säilytysyhteisötoiminnan harjoittamisesta, jos toimintaa harjoitetaan ilman toimilupaa;

2) 5 a §:n 1 momentin ja 5 b §:n 1 momentin säännökset rahastoyhtiön toimilupaa haettaessa ilmoitetuista tiedoista, jos toimilupa on myönnetty väärin tai harhaanjohtavien tietojen perusteella, sekä 6 §:n säännökset rahastoyhtiön pääomasta ja 10 §:n säännökset säilytysyhteisön pääomavaatimuksista;

3) 8 a §:n säännökset rahastoyhtiön toiminnan järjestämisestä, 8 b §:n säännökset henkilökohtaisista liiketoimista ja 8 c §:n säännökset liiketoimista säilytettävistä tiedoista;

4) 9 §:n 1 momentin ja 9 a §:n 1 momentin säännökset säilytysyhteisön toimilupaa haettaessa ilmoitetuista tiedoista, jos toimilupa on myönnetty väärien tai harhaanjohtavien tietojen perusteella;

5) 16 §:n 1—4 ja 6—8 momentin säännökset velvollisuudesta ilmoittaa Finanssivalvonnalle rahastoyhtiön ja säilytysyhteisön osakkeiden hankkimisesta, omistusosuuden lisäämisestä ja hankitun omistusosuuden luovuttamisesta ja vähentämisestä;

6) 16 §:n 5 ja 8 momentin säännökset rahastoyhtiön ja säilytysyhteisön ja niiden omistusyhteisöjen velvollisuudesta ilmoittaa Finanssivalvonnalle viivytyksettä tietoonsa tulleet omistusosuuksien muutokset ja vähintään kerran vuodessa omistusosuuksien omistajat ja omistusten suuruudet;

7) 24 §:n 1 momentin ja 43 §:n 1 momentin säännökset kiellosta aloittaa sijoitusrahaston rahasto-osuuksien markkinointi ja varojen vastaanottaminen ennen sijoitusrahaston sääntöjen vahvistamista ja 18 c §:n 1 momentin säännös ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön Suomeen perustettavan sijoitusrahaston luvanvaraisuudesta sekä 25 §:n 2 momentin säännös sijoitusrahaston varojen säilyttämisestä erillään rahastoyhtiön omaisuudesta;

8) 26 §:n säännökset sijoitusrahastotoiminnassa noudatettavasta huolellisuudesta ja toimimisesta sijoitusrahaston ja sen rahasto-osuudenomistajien etujen mukaisesti ja velvollisuudesta kohdella rahasto-osuudenomistajia yhdenvertaisesti sekä eturistiriitatilanteiden hallinnasta;

9) 26 a §:n 2—7 momentin ja 26 b §:n säännökset rahastoyhtiön velvollisuuksista, kun liiketoimintaa harjoitetaan asiamiehen välityksellä tai liiketoiminnan kannalta merkittävä toiminto ulkoistetaan;

10) 28 §:n, 69 §:n 1 momentin, 70, 71, 71 a, 72, 73, 73 a ja 74 §:n, 75 §:n 1 ja 2 momentin, 76—80 §:n, 80 a §:n, 81, 82 ja 86 §:n säännökset sijoitusrahaston varojen sijoittamisesta, jos säännösten rikkominen tai laiminlyönti on toistuvaa;

11) 31 a—31 c §:n säännökset säilytysyhteisön velvollisuuksista ja 31 d §:n säännös tehtävien ulkoistamisesta;

12) 80 b §:n säännökset riskienhallintamenetelmistä ja menettelyistä vakioimattomien johdannaissopimusten arvon määrittämiseksi ja johdannaissopimuksia koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta;

13) 40, 89, 92, 93, 93 a, 94, 96—98, 98 a—98 c ja 137 a §:n säännökset markkinointia ja sijoittajille annettavia tietoja koskevasta velvollisuuksista, jos säännösten laiminlyönti on toistuvaa;

14) 127 §:n 1, 4 ja 6 momentin säännökset rahastoyhtiön ja ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön ilmoitusvelvollisuudesta Finanssivalvonnalle, jos se aikoo markkinoida Suomessa hallinnoimansa sijoitusrahaston rahasto-osuuksia sijoitusrahaston vastaanottavassa ETA-valtiossa;

15) 150 §:n 1 ja 5 momentin säännökset rikkomusten ilmoittamista koskevasta menettelyta-voista.

Edellä säädetyin lisäksi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä ovat 1 momentin 3 kohdassa ja 2 momentin 2—4, 8, 10 ja 12—15 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä koskevat tarkemmat säännökset, määräykset, sijoitusrahastodirektiivin perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten säännökset sekä EU:n vakavaraisuusasetuksen säännökset.

145 §

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

- 1) harjoittaa sijoitusrahasto- tai säilytysyhteisötoimintaa olematta siihen oikeutettu;
- 2) 7 §:n 2 momentin vastaisesti käyttää toiminimissään tai muuten toimintaansa osoittamaan nimitystä rahastoyhtiö tai rahasto-osakeyhtiö,
- 3) 42 §:n 1 momentin vastaisesti käyttää nimitystä sijoitusrahasto tai
- 4) 42 §:n 3 momentin vastaisesti käyttää nimitystä erikoissijoitusrahasto,

on tuomittava, jollei siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *sijoitusrahastorikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

147 §

Rangaistus 133 §:ssä ja 150 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Rikkomuksista ilmoittaminen

150 §

Rahastoyhtiöllä on oltava menettely, jota noudattamalla rahastoyhtiön palveluksessa olevat voivat ilmoittaa rahastoyhtiön sisällä riippumattoman kanavan kautta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä 144 b §:n 3 momentissa tarkoitettujen Euroopan unionin säädösten epäilyistä rikkomisesta. Ilmoitusmenettelyn tulee sisältää toimenpiteet, joilla suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja noudattaen henkilötietolakia (523/1999). Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan luottamuksellisuuden säilyminen suhteessa ilmoituksen tekijään, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Rahastoyhtiön on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta koskevat tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin. Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa tietojen lainmukaisuuden.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä rahastoyhtiössä.

Mitä 1—4 momentissa säädetään, sovelletaan myös säilytysyhteisöön.

22 a luku

Valvontavaltuudet

150 a §

Finanssivalvonta voi kieltää sitä, joka toimii tämän lain vastaisesti, jatkamasta tai uudistamasta tämän lain vastaista menettelyä sekä samalla velvoittaa tämän peruuttamaan, muuttamaan tai oikaisemaan menettelyn, jos sitä on pidettävä tarpeellisenä finanssimarkkinoiden valvonnalle säädettyjen tavoitteiden toteutumiseksi.

150 b §

Finanssivalvonta voi tehostaa 150 a §:ssä tarkoitettua kiellon tai päätöksen noudattamista uhkasakolla. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Finanssivalvonta. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Rahastoyhtiön, joka on ennen 18 päivää maaliskuuta 2016 nimennyt säilytisyhteisöksi laitoksen, joka ei täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia, on nimettävä kyseiset vaatimukset täyttävä säilytisyhteisö viimeistään 17 päivänä maaliskuuta 2018.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva sääntöjen vahvistamista, toimilupaa tai muuta lupaa koskeva hakemus on täydennettävä lain vaatimusten mukaiseksi.

Sijoitusrahaston rahastoesite on saatettava vastaamaan lain vaatimuksia viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2016. Sijoitusrahaston avaintietoesite on saatettava vastaamaan lain vaatimuksia viimeistään lain voimaantulon jälkeen tapahtuvan avaintietoesitteen seuraavan vuosittaisen päivityksen yhteydessä.

Rahastoyhtiön palkitsemisjärjestelmä on saatettava vastaamaan 4 b luvun säännöksiä viimeistään 31 päivänä elokuuta 2016.

2.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 24 §:n 1 momentti, 28 §:n otsikko ja 1 momentin johdantokappale, 41 §:n 2 momentti, 43 ja 44 a §, 53 §:n 1 momentti ja 73 §:n 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 28 §:n otsikko ja 1 *momentin* johdantokappale sekä 73 §:n 2 ja 3 momentti laissa 752/2012, 41 §:n 2 momentti ja 43 § laissa 611/2014 sekä 44 a § laeissa 1242/2011, 902/2012 ja 611/2014, sekä

lisätään 28 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 752/2012, uusi 3 momentti ja 41 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1279/2015, uusi 3 momentti, jolloin nykyiset 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, seuraavasti:

24 §

Tarkastusoikeus

Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tarkastettavakseen valvottavan ja muun finanssimarkkinoilla toimivan toimipaikassa tämän toimintaa ja hallintoa koskevat asiakirjat, tallenteet puhelinkeskusteluista ja sähköisestä viestinnästä, muut tietoliikennetiedot sekä tietojärjestelmät siinä laajuudessa kuin se on tarpeen Finanssivalvonnalle laissa säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi. Finanssivalvonnalla on oikeus saada valvottavalta ja muulta finanssimarkkinoilla toimivalta maksutta tarpeelliset jäljennökset tässä pykälässä tarkoitetuista asiakirjoista ja muista tallenteista ja tietoliikennetiedoista.

28 §

Johdon toiminnan rajoittaminen

Finanssivalvonta voi määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää henkilöä toimimasta toimilupavalvottavan hallituksen jäsenenä ja varajäsenenä, hallintoneuvoston jäsenenä ja varajäsenenä, toimitusjohtajana ja toimitusjohtajan sijaisena sekä toimitusjohtajan välittömään alaisuuteen kuuluvissa tehtävissä, jotka ovat toimilupavalvottavan ylimpiä johtotehtäviä tai joissa tosiasiallisesti johdetaan sen toimintaa, jos:

Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta sijoitusrahastolaissa tarkoitettussa rahastoyhtiössä ja sijoitusrahastolain nojalla toimiluvan saaneessa säilytysyhteisössä 1 momentissa tarkoitettussa tehtävässä, jos tämä on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tai laiminlyönyt sijoitusrahastolain 144 b §:ssä mainittuja säännöksiä.

41 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Seuraamusmaksun määrä perustuu kokonaisarviointiin. Seuraamusmaksun määrää arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kesto aika sekä tekijän taloudellinen asema. Lisäksi arvioinnissa on otettava huomioon menettelyllä saavutettu hyöty ja sillä muille henkilöille aiheutettu vahinko, jos ne ovat määritettävissä, tekijän yhteistyö Finanssivalvonnan kanssa asian selvittämiseksi ja toimenpiteet rikkomisen toistumisen estämiseksi, aiemmat finanssimarkkinoita koskeviin säännöksiin kohdistuneet rikkomukset ja laiminlyönnit sekä menettelyn mahdolliset vaikutukset rahoitusjärjestelmän vakaudelle.

41 a §

Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa

Jos seuraamusmaksu koskee sijoitusrahastolain 144 b §:n 2 momentissa mainittujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään joko 10 prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään viisi miljoonaa euroa, ja luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu enintään viisi miljoonaa euroa.

43 §

Hallinnollisen seuraamuksen ja muun päätöksen julkistaminen

Finanssivalvonnan on julkistettava päätös, jossa määrätään rikemaksu, julkinen varoitus tai seuraamusmaksu sekä markkinaoikeuden määräämä seuraamusmaksu viipymättä sen jälkeen kun, päätöksestä on ilmoitettu sen kohteena olevalle henkilölle. Julkistamisesta on käytävä ilmi, onko seuraamuksen antamista tai määräämistä koskeva päätös lainvoimainen, rikkomisen luonne ja tyyppi sekä rikkomisesta vastuussa olevan henkilöllisyys. Jos muutoksenhakuviranomainen kumoaa päätöksen kokonaan tai osittain, Finanssivalvonnan on julkistettava tieto muutoksenhakuviranomaisen päätöksestä vastaavalla tavalla kuin seuraamuksen antaminen tai

määrääminen on julkistettu. Seuraamusta koskevat tiedot on pidettävä Finanssivalvonnan internetsivuilla viiden vuoden ajan.

Jos seuraamuksen kohteena olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nimen julkistaminen olisi kohtuutonta, tai jos seuraamuksen julkistaminen vaarantaisi finanssimarkkinoiden vakauden tai meneillään olevan viranomaistutkinnan, Finanssivalvonta voi:

1) lykätä seuraamusta koskevan päätöksen julkistamista, kunnes perusteita olla julkistamatta päätöstä ei enää ole;

2) julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä;

3) jättää seuraamusta koskevan päätöksen julkistamatta, jos 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet eivät ole riittäviä varmistamaan sitä, että finanssimarkkinoiden vakaus ei vaarannu

4) jättää 4 momentissa tarkoitetun päätöksen julkistamatta, jos päätöksen julkistaminen ei olisi kohtuullista sen kohteena olevan toimenpiteen vähäisyyden vuoksi.

Jos Finanssivalvonta julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen 2 momentin 2 kohdan mukaisesti ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä, Finanssivalvonta voi samalla päättää julkistaa nimen myöhemmin kohtuullisen ajan kuluttua, jos perusteet julkistamatta jättämiselle lakkaavat tuossa ajassa.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun julkistamisesta, sovelletaan myös 26—29, 33 ja 33 a §:ssä ja sijoitusrahastolain 18 j ja 122 §:ssä tarkoitettujen päätösten julkistamiseen.

44 a §

Seuraamuksista ja muista päätöksistä ilmoittaminen Euroopan valvontaviranomaisille

Finanssivalvonnan on finanssimarkkinoita koskevissa Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetuissa tapauksissa toimitettava asianomaiselle Euroopan valvontaviranomaiselle:

1) tieto tässä luvussa tarkoitettusta julkistetusta seuraamuksesta samanaikaisesti, kun seuraamus julkistetaan sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta;

2) tieto tässä luvussa tarkoitettusta julkistamattomasta seuraamuksesta samanaikaisesti, kun seuraamus annetaan tai määrätään sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta;

3) vuosittain yhdistelmätiedot kunakin vuonna määrätyistä tämän luvun mukaisista seuraamuksista;

4) tieto finanssimarkkinoita koskevien säännösten rikkomisesta annetuista rikosoikeudellisista seuraamuksista sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta.

Mitä 1 momentin 1—3 kohdassa säädetään seuraamuksesta ilmoittamisesta, sovelletaan myös 26—29, 33 ja 33 a §:ssä ja sijoitusrahastolain 18 j ja 122 §:ssä tarkoitettuihin päätöksiin.

53 §

Valvontayhteistyöstä kieltäytyminen

Finanssivalvonta voi kieltäytyä valvontayhteistyöstä ulkomaisen ETA-valvontaviranomaisen kanssa vain, jos:

1) yhteistyö vaarantaisi Suomen itsemääräämisoikeuden, turvallisuuden tai yleisen järjestyksen;

2) yhteistyöpyyntö koskee henkilöä, jota koskeva yhteistyöpyynnössä tarkoitettua asiaa koskeva oikeudenkäynti on vireillä Suomessa;

3) Suomessa on annettu lainvoimainen päätös, joka koskee yhteistyöpyynnön kohteena olevaa henkilöä ja tekoa; taikka

4) pyynnön noudattaminen vaikuttaisi todennäköisesti haitallisesti sen omaan tutkintaan tai täytäntöönpanon valvontaan.

73 §

Muutoksenhaku

Finanssivalvonnan 38—41 ja 41 a §:n nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Markkinaoikeuden 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen sekä 40, 41 ja 41 a §:n nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tekoon ja laiminlyöntiin, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2016

Pääministerin estyneenä ollessa, valtiovarainministeri

Alexander Stubb

Neuvotteleva virkamies Irmeli Vuori

1.

Laki

sijoitusrahastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan sijoitusrahastolain (48/1999) 9 §:n 2 momentti ja 9 c §, sellaisena kuin niistä on 9 c § laissa 224/2004,

muutetaan 4 b §, 5 b §:n 1 momentti, 5 e §:n 1 momentti ja 2 momentin 1 kohta, 8 b §:n 2 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 9 a §:n 1 ja 2 momentti, 9 b, 9 d ja 11 §, 26 b §:n 4 momentti, 5 luku, 83 §:n 1 ja 3 momentti, 92 §:n 2 momentti, 93 §:n 2 momentin 1 kohta, 93 a §:n 1 momentti, 18 luvun otsikko, 137 §, 22 luvun otsikko, 144 b §, 145 §:n 1 momentti ja 147 §,

sellaisina kuin niistä ovat 4 b § laissa 928/2007, 5 b §:n 1 momentti, 5 e §:n 1 momentti, 9 a §:n 1 ja 2 momentti, 22 luvun otsikko ja 144 b § laissa 163/2014, 5 e §:n 2 momentin 1 kohta laissa 765/2012, 8 b §:n 2 momentin 1 kohta, 93 §:n 2 momentin 1 kohta ja 93 a §:n 1 momentti laissa 1490/2011, 9 b §, 26 b §:n 4 momentti ja 92 §:n 2 momentti laissa 224/2004, 9 d § laeissa 765/2012 ja 163/2014, 11 § laissa 626/2014 sekä 145 §:n 1 momentti laeissa 224/2004 ja 163/2014, sekä

lisätään 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 224/2004, 351/2007, 1490/2011, 765/2012, 163/2014 ja 626/2014 uusi 5 a ja 5 b kohta, 2 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1490/2011, uusi 6 momentti, 5 §:n edelle uusi väliotsikko, 9 §:n edelle uusi väliotsikko, 10 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 224/2004, uusi 2 momentti, lakiin uusi 10 b §, lakiin siitä lailla 224/2004 kumotun 12 §:n tilalle uusi 12 §, lakiin uusi 4 b luku, lakiin siitä lailla 224/2004 kumotun 41 §:n 2 momentin 1 kohdan tilalle uusi 41 §:n 2 momentin 1 kohta, 96 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 224/2004, uusi 3 momentti jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, lakiin uusi 123 b §, lakiin siitä lailla 889/2008 kumotun 150 §:n tilalle uusi 150 § ja sen edelle uusi väliotsikko sekä lakiin uusi 22 a luku seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

5 a) **johdolla** rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön hallitusta, hallintoneuvostoa ja toimitusjohtajaa sekä kaikkia toimitusjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivia, jotka ovat rahastoyhtiön tai säilytisyhteisön ylimmissä johtotehtävissä tai tosiasiallisesti johtavat niiden toimintaa;

5 b) **toimivalla johdolla** rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön toimitusjohtajaa sekä kaikkia toimitusjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivia, jotka ovat rahastoyhtiön tai säily-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tysyhteisön ylimmissä johtotehtävissä tai tosiasiallisesti johtavat niiden toimintaa;

2 a §

EU:n vakavaraisuusasetuksella tarkoitetaan tässä laissa luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 575/2013.

4 b §

Ulkoistamisella tarkoitetaan rahastoyhtiön toimintaan liittyvää järjestelyä, jonka perusteella muu palvelun tarjoaja tuottaa rahastoyhtiölle toiminnon tai palvelun, jonka rahastoyhtiö olisi muuten itse suorittanut.

4 b §

Ulkoistamisella tarkoitetaan tässä laissa rahastoyhtiön tai säilytisyhteisön toimintaan liittyvää järjestelyä, jonka perusteella muu palvelun tarjoaja tuottaa rahastoyhtiölle tai säilytisyhteisölle toiminnon tai palvelun, jonka rahastoyhtiö tai säilytisyhteisö olisi muuten itse suorittanut.

Rahastoyhtiön toimiluvan myöntäminen

5 §

5 §

5 b §

Rahastoyhtiön toimilupa on myönnettävä suomalaiselle osakeyhtiölle, jos saadun selvityksen perusteella voidaan varmistua siitä, että yhtiön omistajat täyttävät 5 f §:ssä ja sen ylin johto 5 e §:ssä säädetty vaatimukset ja yhtiön liiketoiminnan aiottu laajuus huomioon ottaen voidaan varmistua siitä, että rahastoyhtiötä johdetaan ammattitaitoisesti sekä terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisesti. Toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että yhtiöllä on pääkonttori Suomessa, luotettava hallinto, riittävät taloudelliset toimintaedellytykset ja että se täyttää muut tässä laissa säädetty vaatimukset. Edellytyksenä on lisäksi, että selvityksen perusteella ei voida pitää todennäköisenä, että rahastoyhtiön ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidonnaisuus tai tällaisessa sidonnaisuussuhteessa olevaan luonnolliseen hen-

5 b §

Rahastoyhtiön toimilupa on myönnettävä suomalaiselle osakeyhtiölle, jos saadun selvityksen perusteella voidaan varmistua siitä, että yhtiön omistajat täyttävät 5 f §:ssä ja *sen johto* 5 e §:ssä säädetty vaatimukset ja yhtiön liiketoiminnan aiottu laajuus huomioon ottaen voidaan varmistua siitä, että rahastoyhtiötä johdetaan ammattitaitoisesti sekä terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisesti. Toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että yhtiöllä on pääkonttori Suomessa, luotettava hallinto ja riittävät taloudelliset toimintaedellytykset ja että se täyttää muut tässä laissa säädetty vaatimukset. Edellytyksenä on lisäksi, että selvityksen perusteella ei voida pitää todennäköisenä, että rahastoyhtiön ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä *sidos* tai tällaisessa sidonnaisuussuhteessa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeus-

Voimassa oleva laki

kilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat kolmannen maan säännökset ja hallinnolliset määräykset estävät rahastoyhtiön tehokkaan valvonnan. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle rahastoyhtiölle ennen sen rekisteröimistä.

Ehdotus

henkilöön sovellettavat kolmannen maan säännökset ja hallinnolliset määräykset estävät rahastoyhtiön tehokkaan valvonnan. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle rahastoyhtiölle ennen sen rekisteröimistä.

5 e §

Rahastoyhtiön hallituksen, toimitusjohtajan ja muun ylimmän johdon tulee johtaa rahastoyhtiötä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja varajäsenten, toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen sekä muun ylimpään johtoon kuuluvan on oltava luotettavia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Näillä henkilöillä on lisäksi oltava sellainen yleinen sijoitusrahastotoiminnan tuntemus kuin rahastoyhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen. Rahastoyhtiön, jolle on myönnetty toimilupa 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuun omaisuudenhoitoon, hallituksen jäsenellä ja varajäsenellä, toimitusjohtajalla ja toimitusjohtajan sijaisella sekä muulla ylimpään johtoon kuuluvalla on lisäksi oltava sellainen yleinen sijoituspalvelutoiminnan tuntemus kuin rahastoyhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen. Rahasto-osuudenomistajien 8 §:n 2 momentin mukaisesti valitsemilta rahastoyhtiön hallituksen jäseniltä ei edellytetä sijoitusrahasto- tai sijoituspalvelutoiminnan tuntemusta.

Luotettavana ei voida pitää sitä, joka on:

1) viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton rahastoyhtiön hallituksen jäseneksi tai varajäseneksi, toimitusjohtajaksi tai toimitusjohtajan sijaiseksi taikka muuhun ylimpään johtoon kuuluvaksi; tai

5 e §

Rahastoyhtiötä on johdettava ammattitaitoisesti sekä terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisesti. Rahastoyhtiön johtoon kuuluvien on oltava luotettavia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Näillä henkilöillä on lisäksi oltava sellainen yleinen sijoitusrahastotoiminnan tuntemus kuin rahastoyhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen. Sellaisen rahastoyhtiön, jolle on myönnetty toimilupa 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuun omaisuudenhoitoon, johtoon kuuluvalla on lisäksi oltava sellainen yleinen sijoituspalvelutoiminnan tuntemus kuin rahastoyhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen. Rahasto-osuudenomistajien 8 §:n 2 momentin mukaisesti valitsemilta rahastoyhtiön hallituksen jäseniltä ei edellytetä sijoitusrahasto- tai sijoituspalvelutoiminnan tuntemusta.

Luotettavana ei voida pitää sitä, joka on:

1) viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton rahastoyhtiön johtoon kuuluvaksi; tai

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 b §

8 b §

Vaikuttavassa asemassa olevalla tarkoitetaan:

1) rahastoyhtiön hallituksen jäsentä, toimitusjohtajaa ja muuta ylimpään johtoon kuuluvaa sekä työntekijää tai muuta luonnollista henkilöä, jonka tarjoamat palvelut ovat rahastoyhtiön valvonnassa tai joka osallistuu rahastoyhtiön harjoittamaan sijoitusrahasto-toimintaan;

Vaikuttavassa asemassa olevalla tarkoitetaan *tässä laissa*:

1) rahastoyhtiön *johtoon kuuluvaa* sekä työntekijää ja muuta luonnollista henkilöä, jonka tarjoamat palvelut ovat rahastoyhtiön valvonnassa tai joka osallistuu rahastoyhtiön harjoittamaan sijoitusrahastotoimintaan;

9 §

9 §

Säilytisyhteisö voi toimiluvassa mainituin edellytyksin harjoittaa myös säilytisyhteisötoimintaan olennaisesti liittyvää toimintaa.

Säilytisyhteisön toimiluvan myöntäminen ja merkittävien omistajien luotettavuus

9 a §

9 a §

Säilytisyhteisön toimilupa on myönnettävä suomalaiselle osakeyhtiölle, jos saadun selvityksen perusteella voidaan varmistua siitä, että yhtiön omistajat täyttävät 9 e §:ssä ja sen ylin johto 9 d §:ssä säädetty vaatimukset ja yhtiön liiketoiminnan aiottu laajuus huomioiden ottaen voidaan varmistua siitä, että säilytisyhteisöä tullaan johtamaan ammattitaitoisesti sekä terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisesti. Toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että yhtiöllä on pääkonttori Suomessa, luotettava hallinto, riittävät taloudelliset toimintaedellytykset ja että se täyttää muut tässä laissa asetetut vaatimukset. Edellytyksenä on lisäksi, että saadun selvityksen perusteella ei voida pitää todennäköisenä, että säilytisyhteisön ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidonnaisuus tai tällaisessa sidonnaisuussuhteessa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat kolmannen maan säännökset ja hallinnolliset määräykset estävät säilytisyhteisön tehokkaan valvonnan. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle säilytisyhteisölle ennen sen rekisteröimistä.

Säilytisyhteisön toimilupa on myönnettävä suomalaiselle osakeyhtiölle, jos saadun selvityksen perusteella voidaan varmistua siitä, että yhtiön omistajat täyttävät 9 e §:ssä ja *sen johto* 9 d §:ssä säädetty vaatimukset ja *yhtiö täyttää pääomalle 10 §:ssä ja yhteisön toiminnalle 10 b §:ssä ja 31 g §:ssä* säädetty vaatimukset. Toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että yhtiöllä on pääkonttori Suomessa. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle *yhtiölle* ennen sen rekisteröimistä.

Voimassa oleva laki

Hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos päätöstä ei ole annettu säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen Helsingin hallinto-oikeuteen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Finanssivalvonnan on ilmoitettava päätöksen antamisesta muutoksenhakuviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Tässä momentissa tarkoitetun valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Ehdotus

Hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos päätöstä ei ole annettu säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen Helsingin hallinto-oikeuteen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Finanssivalvonnan on ilmoitettava päätöksen antamisesta muutoksenhakuviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. *Muutoksenhakuun sovelletaan muutoin Finanssivalvonnasta annettua lakia.*

9 b §

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava säilytysyhteisön toimilupa rekisteröitäväksi. Perustettavalle säilytysyhteisölle myönnetty toimilupa rekisteröidään samalla kun yritys rekisteröidään.

9 b §

Finanssivalvonnan on ilmoitettava säilytysyhteisön toimilupa rekisteröitäväksi. Perustettavalle säilytysyhteisölle myönnetty toimilupa rekisteröidään samalla kun yritys rekisteröidään.

9 c §

Säilytysyhteisön toimiluvassa on mainittava ne edellä 9 §:n 2 momentissa tarkoitetut palvelut, joita säilytysyhteisöllä on oikeus tarjota säilytysyhteisötoiminnan harjoittamisen ohella. Rahoitustarkastus voi toimiluvan myöntämisen jälkeen säilytysyhteisön hakemuksesta muuttaa toimilupaa tässä momentissa säädettyiltä osin.

(Kumotaan 9 c §)

Rahoitustarkastuksella on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan säilytysyhteisön liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta välttämättömiä rajoituksia ja ehtoja.

9 d §

Säilytysyhteisön hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa säilytysyhteisöä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jä-

9 d §

Säilytysyhteisöä on johdettava ammattitaitoisesti sekä terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisesti. Säilytysyhteisön johtoon kuuluvien on oltava luotettavia hen-

Voimassa oleva laki

senten ja varajäsenten, toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen sekä muuhun ylimpään johtoon kuuluvan on oltava luotettavia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Hallituksen jäsenellä ja varajäsenellä, toimitusjohtajalla ja toimitusjohtajan sijaisella sekä muulla ylimpään johtoon kuuluvalla on lisäksi oltava sellainen yleinen säilytysyhteisötoiminnan tuntemus kuin säilytysyhteisön toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Luotettavana ei voida pitää sitä, joka on:

1) viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton säilytysyhteisön hallituksen jäseneksi tai varajäseneksi, toimitusjohtajaksi tai toimitusjohtajan sijaiseksi taikka muuhun ylimpään johtoon kuuluvaksi; tai

2) muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton 1 kohdassa tarkoitettuun tehtävään.

Jos 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tuomio ei ole saanut lainvoimaa, tuomittu voi kuitenkin jatkaa 1 momentissa tarkoitettussa tehtävässä, jos sitä on hänen aikaisempi toimintansa, tuomioon johtaneet olosuhteet ja muut asiaan vaikuttavat seikat kokonaisuutena arvioiden pidettävä ilmeisen perusteltuna.

Säilytysyhteisön on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettuja ylimpään johtoon kuuluvia koskevista muutoksista viipymättä Finanssivalvonnalle.

10 §

Ehdotus

kilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. *Hallituksella kokonaisuutena sekä toimitusjohtajalla ja muulla toimivaan johtoon kuuluvalla on oltava sellainen yleinen säilytysyhteisötoiminnan ja siihen liittyvien merkittävien riskien tuntemus kuin säilytysyhteisön toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.*

Luotettavana ei voida pitää sitä, joka on:

1) viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton säilytysyhteisön johtoon kuuluvaksi; tai

2) *muulla kuin 1 kohdassa tarkoitettulla aikaisemmalla toiminnallaan* osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton 1 momentissa tarkoitettuun tehtävään.

Jos 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tuomio ei ole saanut lainvoimaa, tuomittu voi kuitenkin jatkaa 1 momentissa tarkoitettussa tehtävässä, jos sitä on hänen aikaisempi toimintansa, tuomioon johtaneet olosuhteet ja muut asiaan vaikuttavat seikat kokonaisuutena arvioiden pidettävä ilmeisen perusteltuna.

Säilytysyhteisön on ilmoitettava *johtoon kuuluvia* koskevista muutoksista viipymättä Finanssivalvonnalle.

10 §

Säilytysyhteisöön sovelletaan pääoman riittävyttä koskevia vaatimuksia, jotka vastaavat vähintään EU:n vakavaraisuusasetuksen 315 tai 317 artiklan mukaisesti valitun menettelyn perusteella laskettavia vaatimuksia. Säilytysyhteisöllä on jatkuvasti oltava omia varoja vähintään 1 momentissa säädetty määrä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 b §

Säilytisyhteisön ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidos ei saa estää säilytisyhteisön tehokasta valvontaa. Tehokasta valvontaa eivät myöskään saa estää tällaisessa sidonnaisuussuhteessa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat kolmannen maan säännökset ja hallinnolliset määräykset.

Toimiluvan myöntämisen jälkeen toimilupa-
pahakemuksessa ilmoitetuissa sidonnaisuutta koskeissa tiedoissa tapahtuneet muutokset on välittömästi ilmoitettava Finanssivalvonnalle.

11 §

Sen estämättä, mitä 9 §:ssä säädetään, säilytisyhteisönä voi toimia *sijoituspalvelulain 1 luvun 9 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu sijoituspalveluyritys* tai luottolaitostoinnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu luottolaitos.

Säilytisyhteisönä voi lisäksi toimia *sijoituspalvelulain 1 luvun 9 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettu ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys* tai luottolaitostoinnasta annetun lain 1 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitettu ulkomainen ETA-luottolaitos:

- 1) jolla on sivuliike Suomessa;
- 2) joka täyttää 10 §:ssä säädetty taloudelliset toimintaedellytykset;
- 3) joka on kotivaltiossaan oikeutettu harjoittamaan sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettua säilytisyhteisötoimintaa.

31 §

Sijoitusrahaston säilytisyhteisönä voi toimia vain 9 §:ssä tarkoitettu säilytisyhteisö tai 11 §:ssä tarkoitettu Suomeen sijoittautunut yhteisö

11 §

Sen estämättä, mitä 9 §:ssä säädetään, säilytisyhteisönä voi toimia *Suomen Pankki* tai luottolaitostoinnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu luottolaitos.

Säilytisyhteisönä voi lisäksi toimia luottolaitostoinnasta annetun lain 1 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitettu ulkomainen ETA-luottolaitos:

- 1) jolla on sivuliike Suomessa;
- 2) joka täyttää 10 §:ssä säädetty *pääoma-*
vaatimukset;
- 3) joka on kotivaltiossaan oikeutettu harjoittamaan sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettua säilytisyhteisötoimintaa.

12 §

Sijoitusrahaston säilytisyhteisönä voi toimia vain 9 §:ssä tarkoitettu säilytisyhteisö tai 11 §:ssä tarkoitettu yhteisö.

Yhtiö ei saa toimia sekä rahastoyhtiönä että säilytisyhteisönä.

26 b §

Siltä osin kuin on kysymys sijoitusrahaston hallinnointiin liittyvistä tehtävistä ja säilytisyhteisön 31 §:n 1 momentissa tarkoitetuista

26 b §

Siltä osin kuin on kysymys sijoitusrahaston hallinnointiin liittyvistä tehtävistä ja säilytisyhteisön 31 a §:ssä tarkoitetuista tehtävistä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ta tehtävistä, rahastoyhtiöllä tai sen asiamiehellä ja sen hallinnoiman sijoitusrahaston säilytysyhteisöllä ei saa olla palveluksessaan samoja henkilöitä.

tä, rahastoyhtiöllä tai sen asiamiehellä ja sen hallinnoiman sijoitusrahaston säilytysyhteisöllä ei saa olla palveluksessaan samoja henkilöitä.

5 luku

5 luku

Säilytysyhteisön toiminta ja tehtävät

Säilytysyhteisön tehtävät, tehtävien ulkoistamisen edellytykset ja toiminta

Säilytysyhteisön tehtävät

33 §

Sijoitusrahaston varat on säilytettävä yhdessä säilytysyhteisössä.

31 §

Sijoitusrahaston varat on säilytettävä yhdessä säilytysyhteisössä.

31 §

Sijoitusrahaston varat on pidettävä erillään säilytysyhteisön omaisuudesta ja muiden asiakkaiden ja sijoitusrahastojen varoista sekä säilytettävä luotettavalla tavalla. Sijoitusrahaston varoja ei saa ulosmitata säilytysyhteisön velasta.

Säilytysyhteisön on hoidettava tehtävänsä itsenäisesti rahasto-osuudenomistajien eduksi.

Sijoitusrahaston varat on pidettävä erillään säilytysyhteisön omaisuudesta ja muiden asiakkaiden ja sijoitusrahastojen varoista sekä säilytettävä luotettavalla tavalla. Sijoitusrahaston varoja ei saa ulosmitata säilytysyhteisön velasta.

Säilytysyhteisön on hoidettava tehtävänsä *huolellisesti, itsenäisesti ja asiantuntevasti sijoitusrahaston ja sen* rahasto-osuudenomistajien eduksi.

31 §

Säilytysyhteisön tehtävänä on:

1) säilyttää sijoitusrahaston varat;

4) varmistua siitä, että rahasto-osuuksien liikkeeseenlaskuissa ja lunastuksissa noudatetaan lakia ja sijoitusrahaston sääntöjä;

3) varmistua siitä, että rahasto-osuuksien arvo lasketaan lain, viranomaismääräysten ja sijoitusrahaston sääntöjen mukaisesti;

2) noudattaa rahastoyhtiön antamia toimeksiantoja, jos ne eivät ole lain, viranomaismääräysten tai sijoitusrahaston sääntöjen vastaisia;

31 a §

Säilytysyhteisön tehtävänä on:

1) varmistaa, että sijoitusrahaston rahasto-osuuksien liikkeeseenlaskuissa ja lunastuksissa noudatetaan *tätä* lakia ja sijoitusrahaston sääntöjä;

2) varmistaa, että sijoitusrahaston rahasto-osuuksien arvo lasketaan *tämän* lain ja *sen* nojalla annettujen säännösten ja määräysten ja sijoitusrahaston sääntöjen mukaisesti;

3) noudattaa rahastoyhtiön antamia toimeksiantoja, jolleivät ne ole *tämän lain tai rahastoyhtiön toimintaa koskevan muun* lain tai sijoitusrahaston sääntöjen vastaisia;

Voimassa oleva laki

5) huolehtia siitä, että sijoitusrahaston varoja koskeviin toimiin liittyvät vastikkeet suoritetaan yleisesti käytössä olevassa määräajassa; sekä

6) varmistua siitä, että sijoitusrahaston tuotot käytetään lain ja sijoitusrahaston sääntöjen mukaisesti.

Ehdotus

4) *varmistaa*, että sijoitusrahaston varoja koskeviin toimiin liittyvät *maksut* suoritetaan *sijoitusrahastolle* yleisesti käytössä olevassa määräajassa;

5) *varmistaa*, että sijoitusrahaston tuotot käytetään *tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten ja* sijoitusrahaston sääntöjen mukaisesti.

Säilytisyhteisön on varmistettava, että sijoitusrahaston kassavirtaa seurataan asianmukaisesti ja että rahasto-osuuksien merkitsemisen yhteydessä sijoittajien suorittamat tai näiden lukuun suoritettut maksut on vastaanotettu ja sijoitusrahaston käteisvarat kirjattu käteistilille:

1) *joka on avattu sijoitusrahaston tai sitä hallinnoivan rahastoyhtiön tai sijoitusrahaston lukuun toimivan säilytisyhteisön nimissä;*

2) *joka on avattu sijoituspalvelulain 9 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa keskuspankissa, talletuspankissa tai muussa valtiossa toimiluvan saaneessa talletusten vastaanottamiseen oikeutetussa luottolaitoksessa; ja*

3) *jota ylläpidetään sijoituspalvelulain 9 luvun 1 §:ssä ja 3 §:n 2—4 momentissa säädettyjen periaatteiden ja 5 §:ssä tarkoitettujen määräysten mukaisesti.*

Jos 2 momentissa tarkoitettu käteistili avataan sijoitusrahaston säilytisyhteisön nimissä, tälle tilille ei saa kirjata 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun yhteisön käteisvaroja eikä säilytisyhteisön omia käteisvaroja.

31 b §

Sijoitusrahaston varoihin kuuluvat rahoitusvälineet on annettava säilytisyhteisön säilytettäväksi, jolloin säilytisyhteisön on säilytettävä:

1) *kaikki sellaiset rahoitusvälineet, jotka voidaan kirjata säilytisyhteisön kirjanpitoon avatulle rahoitusvälinetilille; ja*

2) *kaikki rahoitusvälineet, jotka voidaan toimittaa fyysisesti säilytisyhteisölle.*

Säilytisyhteisön on kirjattava 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut rahoitusvälineet rahoitusvälinetilille sijoitusrahaston tai sitä hallinnoivan rahastoyhtiön nimiin sijoituspalvelulain 9 luvun 1 §:ssä ja 2 §:n 3 momentissa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

säädettyjen periaatteiden ja 5 §:ssä tarkoitettujen määräysten mukaisesti siten, että niiden voidaan koska tahansa todeta kuuluvan kyseiselle sijoitusrahastolle tämän lain mukaisesti.

Säilytisyhteisön on säilytettävä sijoitusrahaston muut kuin 1 momentissa tarkoitetut varat siten, että varojen kuuluminen sijoitusrahastolle voidaan todentaa rahastoyhtiön toimittamien tietojen tai muun ulkopuolisen näytön perusteella. Säilytisyhteisön on jatkuvasti ylläpidettävä näitä varoja koskevia tietoja.

Säilytisyhteisön on toimitettava rahastoyhtiölle säännöllisesti luettelo tässä pykälässä tarkoitetuista sijoitusrahaston varoista.

31 c §

Säilytisyhteisö ei saa käyttää säilytettävänä olevia 31 b §:n 1 momentissa tarkoitettuja varoja uudelleen omaan tai kolmannen osapuolen lukuun. Uudelleenkäyttökielto koskee kaikkia säilytettävänä olevia varoja koskevia liiketoimia.

Säilytisyhteisön säilytettävänä olevia varoja voidaan käyttää uudelleen sijoitusrahaston lukuun, jos:

1) säilytisyhteisö noudattaa sijoitusrahastoa hallinnoivan rahastoyhtiön ohjeita;

2) uudelleenkäyttö on sijoitusrahaston ja sen osuudenomistajien etujen mukaista; ja

3) liiketoimi on suojattu omistusoikeuden siirtävän järjestelyn yhteydessä sijoitusrahastoa hallinnoivan rahastoyhtiön vastaanottamilla riittävillä ja likvideillä vakuuksilla.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun vakuuden markkina-arvon on oltava vähintään uudelleenkäytettävien varojen markkina-arvo preemiolla korotettuna.

Ulkoistamisen edellytykset

31 d §

Säilytisyhteisö ei saa ulkoistaa kolmannelle osapuolelle 31 a §:ssä tarkoitettuja valvontatehtäviä.

Säilytisyhteisö saa ulkoistaa kolmannelle osapuolelle 31 b §:ssä tarkoitetun rahoitusvälineiden ja muiden varojen säilyttämisen vain, jos:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1) ulkoistamiselle on olemassa objektiivinen peruste;

2) ulkoistamista ei tehdä tässä laissa säädettyjen vaatimusten välttämiseksi;

3) säilytisyhteisö valitsee huolellisesti kolmannen osapuolen, jolle se aikoo ulkoistaa toiminnon;

4) säilytisyhteisö valvoo kolmatta osapuolta, jolle se on ulkoistanut säilyttämisen, ja arvioi säännöllisesti sen toimintaa.

Mitä 31 c §:ssä säädetään, sovelletaan myös 2 momentissa tarkoitettuun kolmanteen osapuoleen.

Kolmas osapuoli, jolle säilytisyhteisö on ulkoistanut 2 momentissa tarkoitettujen rahoitusvälineiden ja muiden varojen säilyttämisen, voi siirtää säilyttämisen edelleen 2 ja 3 momentissa ja 31 e §:ssä säädetyin edellytyksin.

33 §

Säilytisyhteisö voi käyttää tehtäviensä hoitamissa apunaan säilytyspalvelutehtäviin erikoistuneita rahoitustarkastuksen tai sitä vastaavan ulkomaisen viranomaisen valvonnassa olevia yhteisöjä.

31 e §

Kolmannen osapuolen, jolle säilytisyhteisö ulkoistaa 31 b §:ssä tarkoitettujen varojen säilyttämisen, on täytettävä seuraavat vaatimukset:

1) kolmannella osapuolella on rakenteet ja asiantuntemus, jotka ovat riittävät ja oikeasuhteiset sille uskottujen sijoitusrahaston varojen luonne ja monimuotoisuus huomioon ottaen;

2) 31 b §:n 1 momentissa tarkoitettujen rahoitusvälineiden osalta:

a) kolmas osapuoli on toiminnan vakautta koskevan sääntelyn ja valvonnan alainen ja sille on säädetty vähimmäispääomavaatimus;

b) kolmannelle osapuolelle tehdään määräajoin ulkopuolinen tarkastus, jolla varmistetaan, että rahoitusvälineet ovat sen hallussa;

3) kolmas osapuoli pitää säilytisyhteisön asiakkaiden varat erillään omista varoistaan ja säilytisyhteisön varoista siten, että niiden voidaan koska tahansa todeta kuuluvan tietyn säilytisyhteisön asiakkaille;

4) kolmas osapuoli toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kolmannen osapuolen maksukyvyttömyystapauksessa sen säilyttämät sijoitusrahaston varat eivät ole jaettavissa kolmannen osapuolen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

velkojille tai realisoitavissa näiden hyväksi;

5) kolmas osapuoli noudattaa 31 §:n 1 momentissa, 31 b §:n 1—3 momentissa, 31 c §:ssä ja 33 §:n 1 momentissa säädettyjä velvollisuuksia ja kieltoja.

31 f §

Säilytisyhteisö saa ulkoistaa rahoitusvälineiden säilyttämisen myös sellaiselle kolmannessa maassa toimivalle paikalliselle yhteisölle, joka ei täytä 31 e §:n 2 kohdan a alakohdassa säädettyjä vaatimuksia, jos kolmannen maan lainsäädännössä edellytetään, että paikallisen yhteisön tulee säilyttää rahoitusvälineitä eikä yksikään paikallinen yhteisö täytä säädettyjä vaatimuksia. Säilyttämisen ulkoistaminen on sallittua vain siinä laajuudessa kuin kolmannen maan lainsäädäntö sitä edellyttää ja vain niin kauan kuin ulkoistamista koskevia vaatimuksia täyttäviä paikallisia yhteisöjä ei ole. Lisäksi edellytyksenä on, että:

1) rahasto-osuudenomistajille on ennen sijoituksen tekemistä ilmoitettu:

a) mahdollisuudesta säilyttämisen ulkoistamiseen kolmannen maan lainsäädännössä olevien rajoitusten vuoksi;

b) tilanteista, joissa säilyttämisen ulkoistaminen on perusteltua;

c) säilyttämisen ulkoistamiseen liittyvistä riskeistä; ja

2) sijoitusrahastoa hallinnoiva rahastoyhtiö on määrännyt säilytisyhteisön ulkoistamaan rahoitusvälineiden säilyttämisen paikalliselle yhteisölle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu yhteisö voi siirtää edelleen sille 1 momentin mukaisesti ulkoistetun säilyttämisen mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin.

Säilytisyhteisön toiminnan järjestäminen

31 g §

Säilytisyhteisön toiminta on järjestettävä luotettavalla tavalla. Säilytisyhteisön on asianmukaisin toimin varmistettava toimintaansa liittyvien riskien hallinta, sisäisen valvontansa toimivuus sekä toimintansa jatkuvuus ja säännönmukaisuus kaikissa tilan-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

teissa.

Säilytisyhteisöllä on oltava rahoitusvälineiden säilyttämiseen rahoitusvälinetileillä tarvittava kirjanpitojärjestelmä, toimintansa asianmukaiseen harjoittamiseen tarvittavat hallintomenettelyt, sisäiset valvontamekanismit ja riskinarviointimenettelyt sekä valvonta ja -turvajärjestelyt tiedonkäsittelyjärjestelmiä varten.

Säilytisyhteisön on toteutettava sellaiset organisaatio- ja hallintojärjestelyt, joiden avulla voidaan toteuttaa kohtuulliset toimenpiteet eturistiriitatilanteiden tunnistamiseksi ja ehkäisemiseksi. Säilytisyhteisön on eturistiriitatilanteiden syntyessä varmistettava, että sen asiakkaita kohdellaan tasapuolisesti.

Säilytisyhteisön on huolehdittava sen suorittamia palveluja, toimintoja ja liiketoimia koskevien tietojen ylläpitämisestä siten, että Finanssivalvonta saa pyynnöstä säilytisyhteisöltä tässä laissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi tarpeelliset tiedot.

31 h §

Säilytisyhteisö ei saa harjoittaa toimintaa, jossa voi syntyä eturistiriitatilanteita sen ja sijoitusrahaston, sijoitusrahaston rahasto-osuudenomistajien tai sijoitusrahastoa hallinnoivan rahastoyhtiön välillä. Edellä tarkoitettua toimintaa saa harjoittaa sen estämättä, mitä 26 b §:n 3 momentissa säädetään, jos säilytystehtävien hoitaminen on toiminnallisesti ja hierarkkisesti erotettu säilytisyhteisön muista tehtävistä, mahdolliset eturistiriitatilanteet pyritään välttämään ja eturistiriitatilanteiden syntyessä niistä ilmoitetaan sijoitusrahaston rahasto-osuudenomistajille.

32 §

Jos säilytisyhteisö päättää olla noudattamatta rahastoyhtiön toimeksiantoa tai se havaitsee 31 §:n 1 momentissa tarkoitetussa rahastoyhtiön toiminnassa muutoin huomautettavaa, eikä yhtiö peruuta päätöstään tai muuta toimintatapaansa, säilytisyhteisön on ilmoitettava asiasta rahoitustarkastukselle.

32 §

Jos säilytisyhteisö päättää olla noudattamatta rahastoyhtiön toimeksiantoa tai se havaitsee rahastoyhtiön 31 a §:n 1 momentin mukaisessa toiminnassa muutoin huomautettavaa, eikä yhtiö peruuta päätöstään tai muuta toimintatapaansa, säilytisyhteisön on ilmoitettava asiasta Finanssivalvonnalle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

34 §

Rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön on sovittava kirjallisesti yksittäisen sijoitusrahaston varojen säilyttämisestä sekä siihen liittyvistä muista 31 §:n 1 momentissa tarkoitetuista tehtävistä. Sopimuksen tulee sisältää säilytisyhteisön vaihtamista koskevat määräykset.

Rahastoyhtiön on toimitettava hallinnomansa sijoitusrahaston säilytisyhteisösopimus ja siihen tehtyt muutokset välittömästi Rahoitustarkastukselle tiedoksi.

Rahastoyhtiön on pyydettäessä esitettävä rahasto-osuudenomistajalle tai sellaiseksi aikovalle 1 momentissa tarkoitettu sopimus tai sen jäljennös.

34 a §

Jos säilytisyhteisö aikoo siirtää kotipaikkansa Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon siten kuin eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklassa säädetään, säilytisyhteisön on lähetettävä Rahoitustarkastukselle jäljennös eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua siirtosuunnitelmasta ja selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun säilytisyhteisö on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.

Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen saman pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että säilytisyhteisö ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

34 b §

Jos säilytisyhteisö osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa tai

33 §

Rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön on sovittava kirjallisesti yksittäisen sijoitusrahaston varojen säilyttämisestä sekä siihen liittyvistä tehtävistä. Sopimuksen tulee sisältää määräykset osapuolten välisestä tietojenvaihdosta ja säilytisyhteisön vaihtamisesta.

Rahastoyhtiön on toimitettava hallinnoimaansa sijoitusrahastoa koskeva 1 momentissa tarkoitettu sopimus ja siihen tehtyt muutokset välittömästi Finanssivalvonnalle tiedoksi.

Rahastoyhtiön on pyydettäessä esitettävä rahasto-osuudenomistajalle tai sellaiseksi aikovalle 1 momentissa tarkoitettu sopimus tai sen jäljennös.

34 §

Jos säilytisyhteisö aikoo siirtää kotipaikkansa toiseen ETA-valtioon siten kuin eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklassa säädetään, säilytisyhteisön on lähetettävä Finanssivalvonnalle jäljennös eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua siirtosuunnitelmasta ja 3 kohdassa tarkoitettua selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun säilytisyhteisö on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.

Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että säilytisyhteisö ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

34 a §

Jos säilytisyhteisö osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa tai

Voimassa oleva laki

osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:ssä tai jakautumista koskevaa 17 luvun 25 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen saman pykälän 2 momentissa tarkoitettun luvan myöntämistä, että säilytysyhteisö ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä taikka tämän lain 11 §:n 2 momentin säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista, jakautumista tai eurooppayhtiön perustamiseen liittyvää kotipaikan siirtoa.

Toiseen valtioon rekisteröity vastaanottava yhtiö voi sulautumisen tai jakautumisen jälkeen jatkaa säilytysyhteisön toimintaa Suomessa 11 §:n 2 momentissa säädetyn edellytyksin.

34 c §

Säilytysyhteisön on tehtävä sijoitusrahastoa Suomessa hallinnoivan ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön kanssa sopimus, jossa määritellään se tietojen vaihto, joka on tarpeen, jotta säilytysyhteisö voi hoitaa sille kuuluvat tehtävät. Sopimusta voidaan soveltaa useaan ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön hallinnoimaan sijoitusrahastoon, jos sopimuksessa luetellaan kaikki sen soveltamisalaan kuuluvat sijoitusrahastot.

Finanssivalvonta antaa komission riskienhallintadirektiivin täytäntöön panemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset 1 momentissa tarkoitettun sopimuksen sisällöstä.

34 d §

Säilytysyhteisön on huolehdittava siitä, että Finanssivalvonta saa pyynnöstä säilytysyhteisöltä kaikki sijoitusrahaston valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot, jotka säilytysyhteisö on saanut tehtäviään hoitaessaan.

Ehdotus

osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:n 4 momentissa tarkoitettua todistusta taikka jakautumista koskevaa osakeyhtiölain 17 luvun 25 §:n 4 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen todistuksen kohteena olevan luvan myöntämistä, että säilytysyhteisö ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä taikka tämän lain 11 §:n 2 momenttia. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista, jakautumista tai eurooppayhtiön perustamiseen liittyvää kotipaikan siirtoa.

Toiseen valtioon rekisteröity vastaanottava yhtiö voi sulautumisen tai jakautumisen jälkeen jatkaa säilytysyhteisön toimintaa Suomessa 11 §:n 2 momentissa säädetyn edellytyksin.

34 b §

Säilytysyhteisön on huolehdittava siitä, että Finanssivalvonta saa pyynnöstä säilytysyhteisöltä kaikki sellaiset sijoitusrahastoa ja sitä hallinnoivaa rahastoyhtiötä koskevat valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot, jotka säilytysyhteisö on saanut tehtäviään hoitaessaan.

Jos sijoitusrahastoa hallinnoi ulkomainen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ETA- rahastoyhtiö, Finanssivalvonnan on toimitettava viipymättä 1 momentin nojalla saamansa tiedot ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön toimivaltaiselle viranomaiselle.

41 §

Sijoitusrahaston säännöissä on lisäksi mainittava, jos sijoitusrahaston toiminnassa on tarkoitus soveltaa lain sallimaa mahdollisuutta:

41 §

Sijoitusrahaston säännöissä on lisäksi mainittava, jos sijoitusrahaston toiminnassa on tarkoitus soveltaa lain sallimaa mahdollisuutta:

1) ottaa sijoitusrahaston lukuun väliaikaiseen tarkoitukseen sijoitusrahastotoimintaa varten luottoa;

83 §

Rahoitustarkastuksen luvalla rahastoyhtiö saa ottaa sijoitusrahaston lukuun väliaikaiseen tarkoitukseen sijoitusrahastotoimintaa varten luottoa määrän, joka vastaa enintään yhtä kymmenesosaa sijoitusrahaston varoista. Sijoitusrahastoon saadaan hankkia ulkomais-
ta valuuttaa luotonvälityksen avulla.

83 §

Rahastoyhtiö saa ottaa sijoitusrahaston lukuun väliaikaiseen tarkoitukseen sijoitusrahastotoimintaa varten luottoa määrän, joka vastaa enintään yhtä kymmenesosaa sijoitusrahaston arvosta. Sijoitusrahastoon saadaan hankkia ulkomais-
ta valuuttaa luotonvälityksen avulla.

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä luotonotosta ja sijoitusrahaston varojen käyttämisestä luoton vakuutena.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä luotonotosta ja sijoitusrahaston varojen käyttämisestä luoton vakuutena.

92 §

Rahastoesitteessä on oltava olennaiset ja riittävät tiedot sijoitusrahaston sijoitustoiminnan tavoitteista ja sen muista ominaisuuksista, sijoitusrahastoa hallinnoivasta rahastoyhtiöstä, sekä sijoitusrahaston käyttämästä säilytysyhteisöstä, jotta sijoittajat voivat luotettavasti arvioida kyseistä sijoitusrahastoa ja erityisesti siihen liittyviä riskejä

92 §

Rahastoesitteessä on oltava olennaiset ja riittävät tiedot sijoitusrahaston sijoitustoiminnan tavoitteista ja sen muista ominaisuuksista, sijoitusrahastoa hallinnoivasta rahastoyhtiöstä, sekä sijoitusrahaston käyttämästä säilytysyhteisöstä, jotta sijoittajat voivat luotettavasti arvioida kyseistä sijoitusrahastoa ja erityisesti siihen liittyviä riskejä. *Lisäksi rahastoesitteessä on oltava:*

1) yksityiskohtaiset, ajan tasalla olevat tiedot rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikasta, joihin kuuluvat kuvaus palkkojen ja palkkioiden sekä etuuksien laskemisesta ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

niiden myöntämisestä vastaavien henkilöiden tiedot sekä, jos yhtiössä on palkitsemisvaliokunta, tiedot sen kokoonpanosta; tai

2) yhteenveto rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikasta ja ilmoitus siitä, että 1 kohdassa tarkoitetut yksityiskohtaiset tiedot rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikasta ovat saatavilla rahastoyhtiön internetsivuilla, tieto internetsivujen osoitteesta sekä ilmoitus siitä, että rahastoesite toimitetaan sijoittajalle kirjallisena ja veloituksetta tämän pyynnöstä.

93 §

Avaintietoesitteessä on oltava sijoittajan ymmärrettävissä ilman muita asiakirjoja:
1) sijoitusrahaston tunnistetiedot;

93 §

Avaintietoesitteessä on oltava sijoittajan ymmärrettävissä ilman muita asiakirjoja:
1) sijoitusrahaston ja Finanssivalvonnan tunnistetiedot;

93 a §

Avaintietoesitteessä on kerrottava, mistä ja miten voi saada rahastoesitteen, vuosikertomuksen, puolivuotiskatsauksen ja muita rahastoa koskevia lisätietoja sekä millä kielillä asiakirjat tai tiedot ovat saatavissa.

93 a §

Avaintietoesitteessä on kerrottava, mistä ja miten voi saada rahastoesitteen, vuosikertomuksen, puolivuotiskatsauksen ja muita rahastoa koskevia lisätietoja sekä millä kielillä asiakirjat tai tiedot ovat saatavissa. Avaintietoesitteessä on oltava ilmoitus siitä, että 92 §:n 2 momentin 1 kohtaa vastaavat tiedot rahastoyhtiön palkka- ja palkkiopolitiikasta ovat saatavilla rahastoyhtiön internetsivuilla, tieto internetsivujen osoitteesta ja ilmoitus siitä, että rahastoesite toimitetaan sijoittajalle kirjallisena ja veloituksetta tämän pyynnöstä.

96 §

96 §

Vuosikertomukseen on lisäksi sisällytettävä:

1) rahastoyhtiön henkilöstölleen maksamien palkkojen ja palkkioiden kokonaismäärä tilikauden aikana eriteltynä kiinteään ja muuttuvaan palkanosaan, edunsaajien määrä sekä sijoitusrahastosta suoraan maksetut

Voimassa oleva laki

Ehdotus

määrät ja niihin kuuluvat tulospäätökset;
palkkiot;

2) palkkojen ja palkkioiden kokonaismäärä jaoteltuna 30 e §:n 1 momentissa tarkoitettujen henkilöstöryhmien tai muiden työntekijäryhmien mukaan;

3) kuvaus siitä, miten palkat ja palkkiot sekä etuudet on laskettu;

4) 30 f §:ssä tarkoitettujen tarkistusten tulokset ja ilmenneet sääntöjenvastaisuudet;

5) olennaiset muutokset hyväksyttyyn palkka- ja palkkiopolitiikkaan.

18 luku

Rahastoyhtiön toimiluvan peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen sekä rahastoyhtiön ja sijoitusrahaston lakkauttaminen

18 luku

Rahastoyhtiön toimiluvan peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen, rahastoyhtiön ja sijoitusrahaston lakkauttaminen sekä asiakasvalitusten käsittely

123 b §

Rahastoyhtiöllä ja ulkomaisella ETA-rahastoyhtiöllä, joka hallinnoi sijoitusrahastoa Suomessa, on oltava tehokkaat menettelytavat muiden kuin ammattimaisten sijoittajien tekemien sijoitusrahastotoimintaa koskevien valitusten käsittelemiseksi asianmukaisesti ja mahdollisimman nopeasti. Rahastoyhtiön tulee säilyttää tiedot asiakasvalituksista ja niiden ratkaisemiseksi toteutetuista toimenpiteistä viisi vuotta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun yhtiön on varmistettava, että sen asiakkaana olevat muut kuin ammattimaiset sijoittajat voivat saattaa sijoitusrahastotoimintaa koskevat yksittäiset erimielisyydet ratkaisusuosituksia antavan riippumattoman toimielimen käsiteltäväksi. Toimielimen sääntöjen tulee turvata erimielisyyksien puolueeton, asiantunteva, avoin, tehokas ja oikeudenmukainen käsittely.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun yhtiön on ilmoitettava Finanssivalvonnalle 2 momentissa tarkoitettun toimielimen nimi ja yhteystiedot. Finanssivalvonnan pyynnöstä edellä tarkoitettun yhtiön on toimitettava Finanssivalvonnalle toimielimen säännöt ja muut 2

Voimassa oleva laki

Ehdotus

momentin säännösten noudattamisen valvontaa varten tarvittavat Finanssivalvonnan määräämät selvitykset.

137 §

Säilytysyhteisö vastaa rahastoyhtiölle ja sijoitusrahaston rahasto-osuudenomistajille tappiosta, joka näille aiheutuu siitä, että säilytysyhteisö on tahallaan tai huolimattomuudesta jättänyt velvoitteensa täyttämättä. Sopimus tämän vastuun siirtämisestä kolmannelle on mitätön.

Rahasto-osuudenomistajalla on oikeus vaatia korvausta säilytysyhteisöltä joko suoraan tai rahastoyhtiön välityksellä.

22 luku

Seuraamukset

144 b §

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään

137 §

Säilytysyhteisö vastaa rahastoyhtiölle ja sijoitusrahaston rahasto-osuudenomistajille 31 b §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti säilytysyhteisön ja sellaisen kolmannen osapuolen, jolle rahoitusvälineiden säilyttäminen on ulkoistettu, säilytettävänä olevien rahoitusvälineiden menetyksestä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu rahoitusväline menetetään, säilytysyhteisön on palautettava viipymättä samanlainen rahoitusväline tai menetetyn rahoitusvälineen arvoa vastaava rahamäärä rahastoyhtiön hallinnoimalle sijoitusrahastolle. Säilytysyhteisö ei ole vastuussa menetyksestä, jos se voi osoittaa, että menetys on seurausta ulkopuolisesta tapahtumasta, johon se ei ole kohtuudella voinut vaikuttaa, ja jonka seuraukset eivät olisi olleet vältettävissä kaikista kohtuullisiksi katsottavista toimista huolimatta.

Säilytysyhteisö vastaa rahastoyhtiölle ja sijoitusrahaston rahasto-osuudenomistajille muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta tappiosta vain, jos se aiheutuu siitä, että säilytysyhteisö on tahallaan tai huolimattomuudesta jättänyt velvoitteensa täyttämättä.

Edellä 31 d §:n 2—4 momentissa ja 31 e ja 31 f §:ssä tarkoitettu tehtävien ulkoistaminen tai niiden edelleen siirtäminen ei vaikuta säilytysyhteisön vastuuseen. Tätä vastuuta ei voida poistaa tai rajoittaa sopimuksella.

Rahasto-osuudenomistajalla on oikeus vaatia korvausta säilytysyhteisöltä joko suoraan tai rahastoyhtiön välityksellä.

22 luku

Seuraamukset ja rikkomuksista ilmoittaminen

144 b §

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään

Voimassa oleva laki

seuraamusmaksu, ovat tämän lain:

1) 6 §:n säännökset rahastoyhtiön pääomas-
ta ja 10 §:n säännös säilytysyhteisön osake-
pääomasta;

2) 8 a §:n säännökset rahastoyhtiön toi-
minnan järjestämisestä, 8 b §:n säännökset
henkilökohtaisista liiketoimista ja 8 c §:n
säännökset liiketoimista säilytettävistä tie-
doista;

3) 24 §:n 1 momentin säännös kiellosta
aloittaa rahasto-osuuksien markkinointi ja
varojen vastaanottaminen rahastoon ennen
sääntöjen vahvistamista ja 25 §:n 2 momen-
tin säännös sijoitusrahaston varojen säilyt-
tämisestä erillään rahastoyhtiön omaisuu-
desta;

4) 26 §:n säännökset sijoitusrahastotoimin-
nassa noudatettavasta huolellisuudesta ja
toimimisesta rahasto-osuudenomistajien etu-
jen mukaisesti sekä eturistiriitatilanteiden
hallinnasta, 28 §:n säännös sijoitusrahaston
varojen sijoittamisesta siten kuin 11 luvussa
säädetään sekä 30 §:n säännös rahastoyhtiötä
koskevasta kiellosta omistaa toisen rahasto-
yhtiön osakkeita tai hallinnoimansa sijoitus-
rahaston rahasto-osuuksia;

5) 30 a–30 c §:n säännökset rahastoyhtiön
vakavaraisuudesta ja riskien hallinnasta sekä
80 b §:n säännökset riskienhallintamenetel-
mistä;

6) 31 §:n 2 momentin säännös säilytysyh-
teisön velvollisuudesta pitää sijoitusrahaston
varat erillään säilytysyhteisön omaisuudesta
ja sen asiakkaiden varoista;

7) 45 §:n 1 ja 2 momentin säännökset ra-
hasto-osuuksien liikkeeseenlaskusta, 47 §:n 3
momentin säännöstä sijoitusrahaston sääntöi-
hin sisällytettävästä tiedoista, 49 §:n sään-
nökset rahasto-osuuden lunastamisesta ja 52
§:n 1 momentin säännös rahasto-osuuksien
lunastamisen keskeyttämistä koskevasta il-
moitusvelvollisuudesta;

8) 74 §:n 1 momentin säännökset äänival-
lasta;

9) 89 §:n 2 momentin säännökset kiellosta
antaa rahasto-osuuksien markkinoinnissa to-
tuudenvastaista tai harhaanjohtavaa tietoa ja
92–96 §:n säännökset sijoitusrahastoa kos-
kevan rahastoesitteen, avaintietoesitteen,

Ehdotus

*Finanssivalvonnasta annetun lain 41 §:ssä
säädetty seuraamusmaksu, ovat tämän lain:*

1) 7 §:n 2 momentin säännös nimityksen
”rahastoyhtiö” tai ”rahasto-osakeyhtiö”
käytöstä toiminimessä tai muuten toimintaa
osoittamaan;

2) 30 §:n säännös rahastoyhtiötä koskevas-
ta kiellosta omistaa toisen rahastoyhtiön
osakkeita tai hallinnoimansa sijoitusrahaston
rahasto-osuuksia;

3) 30 a–30 c §:n säännökset rahastoyhtiön
vakavaraisuudesta ja riskien hallinnasta;

4) 42 §:n 1 momentin säännös velvollisuu-
desta käyttää nimitystä ”sijoitusrahasto”;

5) 42 §:n 3 momentin säännös velvollisuu-
desta käyttää nimitystä ”erikoissijoitusrahas-
to”;

6) 45 §:n 1 ja 2 momentin säännökset ra-
hasto-osuuksien liikkeeseenlaskusta, 47 §:n 3
momentin säännös sijoitusrahaston sääntöi-
hin sisällytettävistä tiedoista, 49 §:n sään-
nökset rahasto-osuuden lunastamisesta ja 52 §:n
1 momentin säännös rahasto-osuuksien lu-
nastamisen keskeyttämistä koskevasta ilmoi-
tusvelvollisuudesta;

7) 74 §:n 1 momentin säännökset äänival-
lasta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*puolivuotiskatsauksen ja vuosikertomuksen
julkistamisvelvollisuudesta.*

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään Finanssivalvonnasta annetun lain 41 a §:n 3—5 momentin mukainen seuraamusmaksu, ovat tämän lain:

1) 3 §:n 1 momentin säännös sijoitusrahastotoiminnan ja säilytisyhteisötoiminnan harjoittamisesta, jos toimintaa harjoitetaan ilman toimilupaa;

2) 5 a §:n 1 momentin ja 5 b §:n 1 momentin säännökset rahastoyhtiön toimilupaa haettaessa ilmoitetuista tiedoista, jos toimilupa on myönnetty väärin tai harhaanjohtavien tietojen perusteella, sekä 6 §:n säännökset rahastoyhtiön pääomasta ja 10 §:n säännökset säilytisyhteisön pääomavaatimuksista;

3) 8 a §:n säännökset rahastoyhtiön toiminnan järjestämisestä, 8 b §:n säännökset henkilökohtaisista liiketoimista ja 8 c §:n säännökset liiketoimista säilytettävistä tiedoista;

4) 9 §:n 1 momentin ja 9 a §:n 1 momentin säännökset säilytisyhteisön toimilupaa haettaessa ilmoitetuista tiedoista, jos toimilupa on myönnetty väärin tai harhaanjohtavien tietojen perusteella;

5) 16 §:n 1—4 ja 6—8 momentin säännökset velvollisuudesta ilmoittaa Finanssivalvonnalle rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön osakkeiden hankkimisesta, omistusosuuden lisäämisestä ja hankitun omistusosuuden luovuttamisesta ja vähentämisestä;

6) 16 §:n 5 ja 8 momentin säännökset rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön ja niiden omistusyhteisöjen velvollisuudesta ilmoittaa Finanssivalvonnalle viivytyksettä tietoonsa tulleet omistusosuuksien muutokset ja vähintään kerran vuodessa omistusosuuksien omistajat ja omistusten suuruudet;

7) 24 §:n 1 momentin ja 43 §:n 1 momentin säännökset kiellosta aloittaa sijoitusrahaston rahasto-osuuksien markkinointi ja varojen vastaanottaminen ennen sijoitusrahaston sääntöjen vahvistamista ja 18 c §:n 1 momentin säännös ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön Suomeen perustettavan sijoitusrahaston luvanvaraisuudesta sekä 25 §:n 2 momentin säännös sijoitusrahaston varojen säilyttämisestä erillään rahastoyhtiön omai-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

suudesta;

8) 26 §:n säännökset sijoitusrahastotoiminnassa noudatettavasta huolellisuudesta ja toimimisesta sijoitusrahaston ja sen rahasto-osuudenomistajien etujen mukaisesti ja velvollisuudesta kohdella rahasto-osuudenomistajia yhdenvertaisesti sekä eturistiriitatilanteiden hallinnasta;

9) 26 a §:n 2—7 momentin ja 26 b §:n säännökset rahastoyhtiön velvollisuuksista, kun liiketoimintaa harjoitetaan asiamiehen välityksellä tai liiketoiminnan kannalta merkittävä toiminto ulkoistetaan;

10) 28 §:n, 69 §:n 1 momentin, 70, 71, 71 a, 72, 73, 73 a ja 74 §:n, 75 §:n 1 ja 2 momentin, 76–80 §:n, 80 a §:n, 81, 82 ja 86 §:n säännökset sijoitusrahaston varojen sijoittamisesta, jos säännösten rikkominen tai laiminlyönti on toistuvaa;

11) 31 a—31 c §:n säännökset säilytysyhteisön velvollisuuksista ja 31 d §:n säännös tehtävien ulkoistamisesta;

12) 80 b §:n säännökset riskienhallintamenetelmistä ja menettelyistä vakioimattomien johdannaissopimusten arvon määrittämiseksi ja johdannaissopimuksia koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta;

13) 40, 89, 92, 93, 93 a, 94, 96–98, 98 a—98 c ja 137 a §:n säännökset markkinointia ja sijoittajille annettavia tietoja koskevista velvollisuuksista, jos säännösten laiminlyönti on toistuvaa;

14) 127 §:n 1, 4 ja 6 momentin säännökset rahastoyhtiön ja ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön ilmoitusvelvollisuudesta Finanssivalvonnalle, jos se aikoo markkinoida Suomessa hallinnoimansa sijoitusrahaston rahasto-osuuksia sijoitusrahaston vastaanotavassa ETA-valtiossa;

15) 150 §:n 1 ja 5 momentin säännökset rikkomusten ilmoittamista koskevista menettelytavoista.

Edellä 1 momentissa säädetyn lisäksi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ovat myös 1 momentin 2, 4, 8 ja 9 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä koskevat tarkemmat säännökset, määräykset ja sijoitusrahastodirektiivin perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten säännökset.

Edellä säädetyn lisäksi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä ovat 1 momentin 3 kohdassa ja 2 momentin 2—4, 8, 10 ja 12—15 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä koskevat tarkemmat säännökset, määräykset, sijoitusrahastodirektiivin perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten säännökset sekä EU:n vakavaraisuusasetuksen säännökset.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

145 §

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) harjoittaa sijoitusrahasto- tai säilytysyh-teisötoimintaa olematta siihen oikeutettu;

2) 7 §:n 2 momentin vastaisesti käyttää toiminimessään tai muuten toimintaansa osoittamaan sanaa rahastoyhtiö tai rahasto-osakeyhtiö,

3) 42 §:n 1 momentin vastaisesti käyttää nimitystä sijoitusrahasto tai

4) 42 §:n 3 momentin vastaisesti käyttää nimitystä erikoissijoitusrahasto,

on tuomittava, jollei siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *sijoitusra-hastorikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enin-tään kuudeksi kuukaudeksi.

147 §

Rangaistus 133 §:ssä säädetyn salassapito-velvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikos-lain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangais-tusta.

145 §

Joka tahallaan tai törkeästi huolimatto-muudesta

1) harjoittaa sijoitusrahasto- tai säilytysyh-teisötoimintaa olematta siihen oikeutettu;

2) 7 §:n 2 momentin vastaisesti käyttää toiminimessään tai muuten toimintaansa osoittamaan *nimitystä* rahastoyhtiö tai rahas-to-osakeyhtiö,

3) 42 §:n 1 momentin vastaisesti käyttää nimitystä sijoitusrahasto tai

4) 42 §:n 3 momentin vastaisesti käyttää nimitystä erikoissijoitusrahasto,

on tuomittava, jollei siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *sijoitusra-hastorikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enin-tään *yhdeksi vuodeksi*.

147 §

Rangaistus 133 §:ssä ja 150 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuo-mitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankaram-paa rangaistusta.

Rikkomuksista ilmoittaminen

150 §

Rahastoyhtiöllä on oltava menettely, jota noudattamalla rahastoyhtiön palveluksessa olevat voivat ilmoittaa rahastoyhtiön sisällä riippumattoman kanavan kautta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja mää-räysten sekä 144 b §:n 3 momentissa tarkoi-tettujen Euroopan unionin säädösten epäil-lystä rikkomisesta. Ilmoitusmenettelyn tulee sisältää toimenpiteet, joilla suojataan ilmoi-tuksen tekijää ja turvataan ilmoituksen teki-jän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilö-tietojen suoja noudattaen henkilötietolakia (523/1999). Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan luottamuksel-lisuuden säilyminen suhteessa ilmoituksen tekijään, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Rahastoyhtiön on säilytettävä 1 momentis-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

sa tarkoitettua ilmoitusta koskevat tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin. Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa tietojen lainmukaisuuden.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä rahastoyhtiössä.

Mitä 1—4 momentissa säädetään, sovelletaan myös säilytysyhteisöön.

22 a luku

Valvontavaltuudet

150 a §

Finanssivalvonta voi kieltää sitä, joka toimii tämän lain vastaisesti, jatkamasta tai uudistamasta tämän lain vastaista menettelyä sekä samalla velvoittaa tämän peruuttamaan, muuttamaan tai oikaisemaan menettelyn, jos sitä on pidettävä tarpeellisena finanssimarkkinoiden valvonnalle säädettyjen tavoitteiden toteutumiseksi.

150 b §

Finanssivalvonta voi tehostaa 150 a §:ssä tarkoitettua kiellon tai päätöksen noudattamista uhkasakolla. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Finanssivalvonta. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Rahastoyhtiön, joka on ennen 18 päivää maaliskuuta 2016 nimennyt säilytysyhteisöksi

Voimassa oleva laki

Ehdotus

laitoksen, joka ei täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia, on nimettävä kyseiset vaatimukset täyttävä säilytysyhteisö viimeistään 17 päivänä maaliskuuta 2018.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva sääntöjen vahvistamista, toimilupaa tai muuta lupaa koskeva hakemus on täydennettävä lain vaatimusten mukaiseksi.

Sijoitusrahaston rahastoesite on saatettava vastaamaan lain vaatimuksia viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2016. Sijoitusrahaston avaintietoesite on saatettava vastaamaan lain vaatimuksia viimeistään lain voimaantulon jälkeen tapahtuvan avaintietoesitteen seuraavan vuosittaisen päivityksen yhteydessä.

Rahastoyhtiön palkitsemisjärjestelmä on saatettava vastaamaan 4 b luvun säännöksiä viimeistään 31 päivänä elokuuta 2016.

2.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 24 §:n 1 momentti, 28 §:n otsikko ja 1 momentin johdantokappale, 41 §:n 2 momentti, 43 ja 44 a §, 53 §:n 1 momentti ja 73 §:n 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 28 §:n otsikko ja 1 momentin johdantokappale sekä 73 §:n 2 ja 3 momentti laissa 752/2012, 41 §:n 2 momentti ja 43 § laissa 611/2014 sekä 44 a § laeissa 1242/2011, 902/2012 ja 611/2014, sekä

lisätään 28 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 752/2012, uusi 3 momentti ja 41 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1279/2015, uusi 3 momentti, jolloin nykyiset 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

24 §

Tarkastusoikeus

Tarkastusoikeus

Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tarkastettavakseen valvottavan ja muun finanssimarkkinoilla toimivan toimipaikassa tämän toimintaa ja hallintoa koskevat asiakirjat ja muut tallen-

Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tarkastettavakseen valvottavan ja muun finanssimarkkinoilla toimivan toimipaikassa tämän toimintaa ja hallintoa koskevat asiakirjat, *tallenteet puhe-*

Voimassa oleva laki

teet sekä tietojärjestelmät siinä laajuudessa kuin on tarpeen Finanssivalvonnalle laissa säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi. Finanssivalvonnalla on oikeus saada valvottavalta maksutta tarpeelliset jäljennökset tässä pykälässä tarkoitetuista asiakirjoista ja muista tallenteista.

28 §

*Johdon toiminnan **määräaikainen** rajoittaminen*

Finanssivalvonta voi määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää henkilöä toimimasta toimilupavalvottavan hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muuna ylimpään johtoon kuuluvana, jos:

41 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Seuraamusmaksun määrä perustuu kokonaisarviointiin. Seuraamusmaksun määrää arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kesto aika sekä tekijän taloudellinen asema. Lisäksi arvioinnissa on otettava huomioon menettelyllä saavutettu hyöty tai sillä aiheutettu vahinko, mikäli ne ovat määritettävissä, tekijän yhteistyö Fi-

Ehdotus

linkeskusteluista ja sähköisestä viestinnästä, muut tietoliikennetiedot sekä tietojärjestelmät siinä laajuudessa kuin se on tarpeen Finanssivalvonnalle laissa säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi. Finanssivalvonnalla on oikeus saada valvottavalta ja muulta finanssimarkkinoilla toimivalta maksutta tarpeelliset jäljennökset tässä pykälässä tarkoitetuista asiakirjoista ja muista tallenteista ja tietoliikennetiedoista.

28 §

Johdon toiminnan rajoittaminen

Finanssivalvonta voi määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää henkilöä toimimasta toimilupavalvottavan hallituksen jäsenenä ja varajäsenenä, hallintoneuvoston jäsenenä ja varajäsenenä, toimitusjohtajana ja toimitusjohtajan sijaisena sekä toimitusjohtajan välittömään alaisuuteen kuuluvissa tehtävissä, jotka ovat toimilupavalvottavan ylimpiä johtotehtäviä tai joissa tosiasiallisesti johdetaan sen toimintaa, jos:

Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta sijoitusrahastolaissa tarkoitettussa rahastoyhtiössä ja sijoitusrahastolain nojalla toimiluvan saaneessa säilytysyhteisössä 1 momentissa tarkoitettussa tehtävässä, jos tämä on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tai laiminlyönyt sijoitusrahastolain 144 b §:ssä mainittuja säännöksiä.

41 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Seuraamusmaksun määrä perustuu kokonaisarviointiin. Seuraamusmaksun määrää arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kesto aika sekä tekijän taloudellinen asema. Lisäksi arvioinnissa on otettava huomioon menettelyllä saavutettu hyöty ja sillä *muille henkilöille* aiheutettu vahinko, jos ne ovat määritettävissä, tekijän yh-

Voimassa oleva laki

finanssivalvonnan kanssa asian selvittämiseksi, aiemmat finanssimarkkinoita koskeviin säännöksiin kohdistuneet rikkomukset ja laiminlyönnit sekä menettelyn mahdolliset vaikutukset rahoitusjärjestelmän vakaudelle.

Ehdotus

teistyö Finanssivalvonnan kanssa asian selvittämiseksi ja toimenpiteet rikkomisen toistumisen estämiseksi, aiemmat finanssimarkkinoita koskeviin säännöksiin kohdistuneet rikkomukset ja laiminlyönnit sekä menettelyn mahdolliset vaikutukset rahoitusjärjestelmän vakaudelle.

41 a §

Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa

Jos seuraamusmaksu koskee sijoitusrahastolain 144 b §:n 2 momentissa mainittujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään joko 10 prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään viisi miljoonaa euroa, ja luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu enintään viisi miljoonaa euroa.

43 §

Rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun julkistaminen

Finanssivalvonnan on julkistettava rikemaksu, julkinen varoitus ja seuraamusmaksu sekä markkinaoikeuden määräämä seuraamusmaksu. Julkistamisesta on käytävä ilmi, onko seuraamuksen antamista tai määräämistä koskeva päätös lainvoimainen. Jos muutoksenhakuviranomainen kumoaa päätöksen, Finanssivalvonnan on julkistettava tieto muutoksenhakuviranomaisen päätöksestä vastaavalla tavalla kuin seuraamuksen antaminen tai määrääminen on julkistettu. Seuraamusta koskevat tiedot on pidettävä Finanssivalvonnan internetsivuilla viiden vuoden ajan.

43 §

Hallinnollisen seuraamuksen ja muun päätöksen julkistaminen

Finanssivalvonnan on julkistettava päätös, jossa määrätään rikemaksu, julkinen varoitus tai seuraamusmaksu sekä markkinaoikeuden määräämä seuraamusmaksu viipymättä sen jälkeen kun, päätöksestä on ilmoitettu sen kohteena olevalle henkilölle. Julkistamisesta on käytävä ilmi, onko seuraamuksen antamista tai määräämistä koskeva päätös lainvoimainen, rikkomisen luonne ja tyyppi sekä rikkomisesta vastuussa olevan henkilöllisyys. Jos muutoksenhakuviranomainen kumoaa päätöksen kokonaan tai osittain, Finanssivalvonnan on julkistettava tieto muutoksenhakuviranomaisen päätöksestä vastaavalla tavalla kuin seuraamuksen antaminen tai määrääminen on julkistettu. Seuraamusta koskevat tiedot on pidettävä Finanssivalvonnan internetsivuilla viiden vuoden ajan.

Voimassa oleva laki

Seuraamus voidaan julkistaa ilman seuraamuksen kohteena olevan nimeä, jos 1 momentissa tarkoitettu julkistaminen vaarantaisi finanssimarkkinoiden vakauden tai meneillään olevan viranomaistutkinnan taikka aiheuttaisi suhteetonta vahinkoa osapuolille tai olisi luonnolliselle henkilölle kohtuutonta.

Seuraamuksen julkistamista voidaan lykätä jos 2 momentissa tarkoitettujen edellytysten voidaan olettaa lakkaavan kohtuullisessa ajassa.

Ehdotus

Jos seuraamuksen kohteena olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nimen julkistaminen olisi kohtuutonta, tai jos seuraamuksen julkistaminen vaarantaisi finanssimarkkinoiden vakauden tai meneillään olevan viranomaistutkinnan, Finanssivalvonta voi:

1) lykätä seuraamusta koskevan päätöksen julkistamista, kunnes perusteita olla julkistamatta päätöstä ei enää ole;

2) julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä;

3) jättää seuraamusta koskevan päätöksen julkistamatta, jos 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden ei ole riittäviä varmistamaan sitä, että finanssimarkkinoiden vakaus ei vaarannu

4) jättää 4 momentissa tarkoitettua päätöksen julkistamatta, jos päätöksen julkistaminen ei olisi kohtuullista sen kohteena olevan toimenpiteiden vähäisyyden vuoksi.

Jos Finanssivalvonta julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen 2 momentin 2 kohdan mukaisesti ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä, Finanssivalvonta voi samalla päättää julkistaa nimen myöhemmin kohtuullisen ajan kuluttua, jos perusteet julkistamatta jättämiselle lakkaavat tuossa ajassa.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun julkistamisesta, sovelletaan myös 26—29, 33 ja 33 a §:ssä ja sijoitusrahastolain 18 j ja 122 §:ssä tarkoitettujen päätösten julkistamiseen.

44 a §

Seuraamuksista ilmoittaminen Euroopan valvontaviranomaisille

Finanssivalvonnan on finanssimarkkinoita koskevissa Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetuissa tapauksissa toimitettava asianomaiselle Euroopan valvontaviranomaiselle:

1) tieto tässä luvussa tarkoitettua julkistusta seuraamuksesta samanaikaisesti, kun seuraamus julkistetaan sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta;

44 a §

Seuraamuksista ja muista päätöksistä ilmoittaminen Euroopan valvontaviranomaisille

Finanssivalvonnan on finanssimarkkinoita koskevissa Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetuissa tapauksissa toimitettava asianomaiselle Euroopan valvontaviranomaiselle:

1) tieto tässä luvussa tarkoitettua julkistusta seuraamuksesta samanaikaisesti, kun seuraamus julkistetaan sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2) vuosittain yhdistelmätiedot kunakin vuonna määrätyistä tämän luvun mukaisista seuraamuksista.

Mitä 1 momentissa säädetään seuraamuksesta, sovelletaan myös seuraamukseen rinnastettavaan toimenpiteeseen.

2) tieto tässä luvussa tarkoitetusta julkistamattomasta seuraamuksesta samanaikaisesti, kun seuraamus annetaan tai määrätään sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta;

3) vuosittain yhdistelmätiedot kunakin vuonna määrätyistä tämän luvun mukaisista seuraamuksista;

4) tieto finanssimarkkinoita koskevien säännösten rikkomisesta annetuista rikosoikeudellisista seuraamuksista sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta.

Mitä 1 momentin 1—3 kohdassa säädetään seuraamuksesta ilmoittamisesta, sovelletaan myös 26—29, 33 ja 33 a §:ssä ja sijoitusrahastolain 18 j ja 122 §:ssä tarkoitettuihin päätöksiin.

53 §

Valvontayhteistyöstä kieltäytyminen

Finanssivalvonta voi kieltäytyä valvontayhteistyöstä ulkomaisen ETA-valvontaviranomaisen kanssa vain, jos:

1) yhteistyö vaarantaisi Suomen itsemääräämisoikeuden, turvallisuuden tai yleisen järjestyksen;

2) yhteistyöpyyntö koskee henkilöä, jota koskeva yhteistyöpyynnössä tarkoitettua asiaa koskeva oikeudenkäynti on vireillä Suomessa; tai

3) Suomessa on annettu lainvoimainen päätös, joka koskee yhteistyöpyynnön kohteena olevaa henkilöä ja tekoa.

53 §

Valvontayhteistyöstä kieltäytyminen

Finanssivalvonta voi kieltäytyä valvontayhteistyöstä ulkomaisen ETA-valvontaviranomaisen kanssa vain, jos:

1) yhteistyö vaarantaisi Suomen itsemääräämisoikeuden, turvallisuuden tai yleisen järjestyksen;

2) yhteistyöpyyntö koskee henkilöä, jota koskeva yhteistyöpyynnössä tarkoitettua asiaa koskeva oikeudenkäynti on vireillä Suomessa;

3) Suomessa on annettu lainvoimainen päätös, joka koskee yhteistyöpyynnön kohteena olevaa henkilöä ja tekoa; taikka

4) pyynnön noudattaminen vaikuttaisi todennäköisesti haitallisesti sen omaan tutkimintaan tai täytäntöönpanon valvontaan.

73 §

Muutoksenhaku

Finanssivalvonnan 38—41 §:n nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

73 §

Muutoksenhaku

Finanssivalvonnan 38—41 ja 41 a §:n nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Voimassa oleva laki

Markkinaoikeuden 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen sekä 40 ja 41 §:n nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Ehdotus

Markkinaoikeuden 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen sekä 40, 41 ja 41 a §:n nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tekoon ja laiminlyöntiin, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.